

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta
Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce
Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody

Jan Ondrák

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jan Ondrák, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Litoměřice

Název práce

Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody

Název anglicky

Employment of Prisoners

Cíle práce

Cílem diplomové práce je provést analýzu nezaměstnaných odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem, identifikovat hlavní příčiny jejich nezaměstnanosti a vypracování návrhu opatření pro jejich pracovní zařazení.

Dílčí cíle:

- bazická analýza legislativy upravující činnost Vězeňské služby České republiky,
- bazická analýza legislativy upravující výkon trestu odnětí svobody v České republice,
- deskripce způsobu, jakým se zaměstnávají osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, jaké tyto osoby mají práva a povinnosti a jak jsou za tuto práci odměňovány,
- komparace mzdových nákladů na zaměstnaného odsouzeného a zaměstnance s minimální mzdou.

Metodika

V teoretické části bude provedena deskripce vězeňství na území České republiky, analýza legislativy upravující výkon trestu odnětí svobody a činnost Vězeňské služby České republiky. Dále bude popsán způsob, jakým jsou odsouzení zařazováni na jednotlivá pracoviště. Definován bude též způsob, jak jsou odsouzení za práci odměňováni a jaká jim náleží práva a povinnosti.

Praktická část práce bude vypracována kvantitativní metodou na skupině nezaměstnaných osob ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Stráž pod Ralskem. Cílem této analýzy bude zjistit příčiny nezaměstnanosti těchto osob a následně navrhnout opatření, která napomohou nezaměstnanost ve věznici Stráž pod Ralskem minimalizovat.

V práci budou využity metody analýzy, deskripce, komparace, kvantitativního výzkumu a predikce.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

bezpečnost, minimální mzda, nezaměstnanost, odměna, odsouzený, pracoviště, resocializace, Vězeňská služba České republiky, zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody, zaměstnavatel

Doporučené zdroje informací

BRČÁK, Josef; SEKERKA, Bohuslav. Makroekonomie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-245-5.

ČESKO. Nařízení vlády č. 361/2017 Sb. o výši a podmínkách odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí svobody.

ČESKO. Nařízení vlády č. 567/2006 Sb. o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby.

EICHENGREEN, Barry J. The European economy since 1945: coordinated capitalism and beyond. Princeton: Princeton University Press, c2007. ISBN 978-0-691-12710-1.

HLADÍK, Ondřej; STEINOVÁ, Šárka. Justiční statky: vězni a zemědělství. Praha: Národní zemědělské muzeum, 2012. ISBN 978-80-74-65-020-8.

MANKIWI, N. Gregory. Macroeconomics. 6th ed. New York: Worth Publishers, 2007. ISBN 978-0-7167-6213-3.

SAMUELSON, P. Ekonomie. Praha: NS Svoboda, 2008. 775 stran. ISBN: 80-205-0590-3.

UHLÍK, Jan. 2006. Historie věznění a vězeňství v Čechách. Stráž pod Ralskem: Vězeňská služba ČR, 2006. ISBN: nepřiděleno.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavel Hrdlička, MBA, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 11. 12. 2020

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 22. 1. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 18. 02. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne

Poděkování

Velké poděkování patří vedoucímu práce Ing. Pavlovi Hrdličkovi, Ph.D. za jeho individuální přístup, podnětné návrhy a trpělivost. Po celou dobu sepsávání diplomové práce se mi ze strany pana doktora dostávalo velké podpory a odborného vedení. Díky tomuto přístupu se z nutné povinnosti stala radost s velkým osobním přínosem.

Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody

Abstrakt

Tato Diplomová práce analyzuje, za jakých okolností jsou v České republice zaměstnávání odsouzení. Samotným cílem je provést analýzu nezaměstnaných odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem, identifikovat hlavní příčiny jejich nezaměstnanosti a vypracování návrhu opatření, pro jejich pracovní zařazení. Diplomová práce má dvě části.

V teoretické části je provedena deskripce vězeňství na území České republiky, analýza legislativy upravující výkon trestu odnětí svobody a činnost Vězeňské služby České republiky. Dále je popsán způsob, jakým jsou odsouzení zařazováni na jednotlivá pracoviště. Definován bude též způsob, jak jsou odsouzení za práci odměňováni a jaká jim náleží práva a povinnosti.

Praktická část práce je vypracována kvantitativní metodou na skupině osob ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Stráž pod Ralskem. Cílem této analýzy je zjistit příčiny nezaměstnanosti těchto osob a následně jsou navržena opatření, která mohou napomoci nezaměstnanost ve věznici Stráž pod Ralskem minimalizovat. V této části je také provedena komparace finančních nákladů na zaměstnaného odsouzeného a zaměstnance s minimální mzdou.

V práci jsou využity metody analýzy, deskripce, komparace, kvantitativního výzkumu a predikce.

Klíčová slova: bezpečnost, minimální mzda, nezaměstnanost, odměna, odsouzený, pracoviště, resocializace, Vězeňská služba České republiky, zaměstnavatel

Employment of Prisoners

Abstract

This thesis analyses conditions, under which convicts are employed in the Czech Republic. The aim is to analyse unemployed convicts in Stráž pod Ralskem prison, identify main causes of their unemployment and develop a proposal for measures for their employment. The thesis is divided into two parts.

The theoretical part describes the prison in the Czech Republic, an analysis of legislation governing the execution of imprisonment and the activities of the Prison service of the Czech Republic. The way in which convicts are assigned to individual workplaces is also described. The way in which convicts are paid for their work and their rights and obligations will also be defined.

The practical part of the thesis is based on quantitative analysis across a group of prisoners in Stráž pod Ralskem prison. The aim of this analysis is to define causes of unemployment of these persons and subsequently propose measures, which can help to minimize unemployment in Stráž pod Ralskem prison. This part also compares financial costs of employed convicts to cost of employees on with a minimum wage.

The thesis uses methods of analysis, description, comparison, quantitative research and prediction.

Keywords: safety, minimum wage, unemployment, remuneration, convicted, workplace, resocialize, Prison Service of the Czech Republic, employer

Obsah

1 Úvod	14
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 Teoretická východiska	17
3.1 Vězeňská služba České republiky.....	17
3.1.1 Vznik Vězeňské služby České republiky.....	18
3.1.2 Organizační struktura Vězeňské služby České republiky.....	19
3.2 Výkon trestu odnětí svobody	23
3.2.1 Základní pravidla pro umístění odsouzených ve věznicích	23
3.2.2 Základní práva odsouzených.....	24
3.2.3 Povinnosti odsouzených.....	25
3.2.4 Odsouzeným je zakázáno	26
3.2.5 Propuštění z výkonu trestu odnětí svobody	27
3.2.6 Dozor nad výkonem trestu odnětí svobody.....	27
3.3 Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody	28
3.3.1 Výpočet míry zaměstnanosti odsouzených v České republice	30
3.3.2 Druhy pracovišť pro osoby ve výkonu trestu odnětí svobody – dle typu střežení	32
3.3.3 Pracoviště pro osoby ve výkonu trestu odnětí svobody – dle formy zaměstnání.....	34
3.4 Odměňování zaměstnaných odsouzených	37
3.4.1 Rozúčtování odměny a evidence finančních prostředků odsouzených.....	39
3.4.2 Vývoj finanční odměny pro zaměstnaného odsouzeného a zaměstnance s minimální mzdou v letech 2000 až 2020.....	43
4 Vlastní práce	45
4.1 Věznice Stráž pod Ralskem	45
4.2 Finanční přínos pro zaměstnaného odsouzeného, zaměstnavatele a Českou republiku	46
4.3 Míra nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem v letech 2011 až 2019.....	48
4.4 Charakteristika pracovišť ve věznici Stráž pod Ralskem	49
4.5 Nezaměstnaní odsouzení ve věznici Stráž pod Ralskem – listopad 2020	52
4.5.1 Počet nezaměstnaných odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem	53
4.5.2 Věk odsouzených – vliv na zaměstnávání odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.....	54

4.5.3	Vzdělání – vliv na zaměstnání odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.....	56
4.5.4	Prostupná skupina vnitřní diferenciacce – vliv na zaměstnání odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem	58
4.5.5	Drogová trestná činnost – vliv na zaměstnání odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.....	60
4.5.6	Recidiva – vliv na zaměstnání odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.....	61
4.5.7	Příčina nezařazení odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem na pracoviště.....	65
4.5.8	Zaměstnaný odsouzený – absence v zaměstnání ze zdravotních důvodů	68
4.6	Dotazníkové šetření.....	69
4.6.1	Identifikace respondentů	69
4.6.2	Stanovení výzkumných otázek.....	69
4.6.3	Sběr dat.....	70
4.6.4	Vyhodnocení dotazníku – nezaměstnaní odsouzení z věznice Stráž pod Ralskem.....	72
4.6.5	Vyhodnocení dotazníku – zaměstnaní odsouzení z věznice Stráž pod Ralskem.....	83
5	Výsledky a diskuse	94
5.1	Diskuse.....	103
6	Závěr	107
7	Seznam použitých zdrojů	110
8	Seznam příloh.....	117

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Organizační jednotky Vězeňské služby České republiky.....	20
Obrázek 2:	Třídění poštovních zásilek ve věznici Stráž pod Ralskem.....	29
Obrázek 3:	Grafické znázornění vývoje minimální mzdy v České republice a výše finanční odměny pro zaměstnané odsouzené v období 2000 až 2020.....	44
Obrázek 4:	Věznice Stráž pod Ralskem	46
Obrázek 5:	Grafické znázornění míry nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem, odsouzených na celém území České republiky a míra nezaměstnanosti občanů v České republice v období 2011 až 2019	48
Obrázek 6:	Grafické znázornění poměru pracovišť ve věznici Stráž pod Ralskem – dle typu střežení.....	50

Obrázek 7: Grafické znázornění poměru pracovišť ve věznici Stráž pod Ralskem – dle formy zaměstnání.....	51
Obrázek 8: Grafické zobrazení poměru nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených – věk.....	55
Obrázek 9: Grafické zobrazení poměru nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených – vzdělání.....	57
Obrázek 10: Grafické zobrazení poměru nĚzaměstnaných a zaměstnaných odsouzených – prostupné skupiny vnitřní diferenciacce.....	59
Obrázek 11: Grafické zobrazení poměru nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených – drogová trestná činnost.....	61
Obrázek 12: Grafické zobrazení poměru nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených – recidiva.....	64
Obrázek 13: Grafické zobrazení poměru příčin nezařazení odsouzených na pracoviště ...	66
Obrázek 14: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 1– nezaměstnaný odsouzený	73
Obrázek 15: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 2 – nezaměstnaný odsouzený	74
Obrázek 16: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 3 – nezaměstnaný odsouzený	75
Obrázek 17: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 4 – nezaměstnaný odsouzený	76
Obrázek 18: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 5 – nezaměstnaný odsouzený	77
Obrázek 19: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 6 – nezaměstnaný odsouzený	78
Obrázek 20: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 7 – nezaměstnaný odsouzený	79
Obrázek 21: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 8 – nezaměstnaný odsouzený	80
Obrázek 22: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 9 – nezaměstnaný odsouzený	82
Obrázek 23: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 1 – zaměstnaný odsouzený	83
Obrázek 24: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 2 – zaměstnaný odsouzený	84
Obrázek 25: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 3 – zaměstnaný odsouzený	85
Obrázek 26: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 4 – zaměstnaný odsouzený	86
Obrázek 27: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 5 – zaměstnaný odsouzený	88
Obrázek 28: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 6 – zaměstnaný odsouzený	89
Obrázek 29: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 7 – zaměstnaný odsouzený	90
Obrázek 30: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 8 – zaměstnaný odsouzený	91
Obrázek 31: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 9 – zaměstnaný odsouzený	93

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výpočet čisté finanční odměny pro pracujícího odsouzeného	40
Tabulka 2: Rozúčtování finanční odměny zaměstnaného odsouzeného.....	41
Tabulka 3: Pracovní místa pro odsouzené ve věznici Stráž pod Ralskem dle charakteru střežení	49
Tabulka 4: Pracovní místa pro odsouzené ve věznici Stráž pod Ralskem dle formy zaměstnání.....	51
Tabulka 5: Počet nezaměstnaných/zaměstnaných odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.....	53
Tabulka 6: Věk - nezaměstnaný odsouzený.....	54
Tabulka 7: Věk - zaměstnaný odsouzený	54
Tabulka 8: Vzdělání - nezaměstnaný odsouzený	56
Tabulka 9: Vzdělání - zaměstnaný odsouzený.....	57
Tabulka 10: Prostupné skupiny vnitřní diferenciacie - nezaměstnaný odsouzený	58
Tabulka 11: Prostupné skupiny vnitřní diferenciacie - zaměstnaný odsouzený	58
Tabulka 12: Drogová trestná činnost - nezaměstnaný odsouzený	60
Tabulka 13: Drogová trestná činnost - zaměstnaný odsouzený.....	60
Tabulka 14: Recidiva - nezaměstnaný odsouzený	62
Tabulka 15: Recidiva - zaměstnaný odsouzený.....	63
Tabulka 16: Příčiny nezařazení odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem na pracoviště	65
Tabulka 17: Příčiny nezaměstnanosti odsouzených - potenciál pro pracovní zařazení.....	67
Tabulka 18: Otázka č. 1 - nezaměstnaný odsouzený	72
Tabulka 19: Otázka č. 2 - nezaměstnaný odsouzený	73
Tabulka 20: Otázka č. 3 - nezaměstnaný odsouzený	74
Tabulka 21: Otázka č. 4 - nezaměstnaný odsouzený	75
Tabulka 22: Otázka č. 5 - nezaměstnaný odsouzený	76
Tabulka 23: Otázka č. 6 - nezaměstnaný odsouzený	78
Tabulka 24: Otázka č. 7 - nezaměstnaný odsouzený	79
Tabulka 25: Otázka č. 8 - nezaměstnaný odsouzený	80
Tabulka 26: Otázka č. 9 - nezaměstnaný odsouzený	81
Tabulka 27: Otázka č. 1 - zaměstnaný odsouzený	83
Tabulka 28: Otázka č. 2 - zaměstnaný odsouzený	84

Tabulka 29: Otázka č. 3 - zaměstnaný odsouzený.....	85
Tabulka 30: Otázka č. 4 - zaměstnaný odsouzený.....	86
Tabulka 31: Otázka č. 5 - zaměstnaný odsouzený.....	87
Tabulka 32: Otázka č. 6 - zaměstnaný odsouzený.....	88
Tabulka 33: Otázka č. 7 - zaměstnaný odsouzený.....	89
Tabulka 34: Otázka č. 8 - zaměstnaný odsouzený.....	91
Tabulka 35: Otázka č. 9 - zaměstnaný odsouzený.....	92
Tabulka 36: Důvod nezařazení na pracoviště - nezaměstnaný odsouzený.....	95
Tabulka 37: Pracovní návyky - komparace odpovědí	95
Tabulka 38: Zadluženost - komparace odpovědí	96
Tabulka 39: Výše finanční odměny - komparace odpovědí	97
Tabulka 40: Finanční odměna - souhrn odpovědí	97
Tabulka 41: Největší pozitivum - souhrn odpovědí.....	98
Tabulka 42: Požadovaná výše finanční odměny - souhrn odpovědí	99
Tabulka 43: Druh pracoviště - souhrn odpovědí	100
Tabulka 44: Podmíněná finanční odměna za práci - nezaměstnaný odsouzený.....	101
Tabulka 45: Zařazení do 1. PSVD - zaměstnaný odsouzený.....	101
Tabulka 46: Pracovní docházka - zaměstnaný odsouzený.....	102

Seznam použitých zkratk

ILO – International labour organization (Mezinárodní organizace práce)

KČ – Koruna česká

PSVD – Prostupná skupina vnitřní diferenciac

1 Úvod

Vězeňská služba České republiky se neorientuje pouze na ochranu společnosti před osobami, které nedodrží právní řád této země. Snaží se efektivně využít dobu, kterou tráví odsouzení za zdmi věznic k tomu, aby se po propuštění úspěšně zařadili zpět do řádného života. K úspěšné resocializaci používá řadu programů zacházení, jedním z nich je zaměstnávání. Tímto, na první pohled jednoduchým nástrojem, se snaží odsouzeným vštípit řád, probudit v nich pracovní návyky a zajistit jim finanční kapitál, který jim po propuštění bude sloužit k uhrazení běžných životních nákladů.

Legislativa podporuje tento způsob nápravy tím, že odsouzení jsou ze zákona povinni pracovat, pokud je jim práce přidělena. Avšak pokud se jedná o práci pro soukromé subjekty, musí s tímto zaměstnáním sami odsouzení souhlasit. Za takovou práci odsouzeným náleží finanční odměna, která je stanovena právními předpisy.

Z důvodu konkurenceschopnosti na trhu práce je pro stanovení výše finanční odměny pro odsouzené důležitý poměr k minimální mzdě běžného zaměstnance. Hlavní motivací k využití odsouzených k pracovní činnosti jsou pro zaměstnavatele především úspory plynoucí ze snížení mzdových nákladů. Pro soukromý sektor je hlavní motivací zaměstnávání odsouzených dosahovat vyššího zisku, pro věznice má samotné zaměstnávání větší přesah. Aby bylo zajištěné dostatečné množství pracovních pozic pro odsouzené je, důležitá spolupráce mezi věznicemi a soukromými subjekty.

Před zařazením odsouzených na jednotlivá pracoviště je nutné posoudit každou osobu individuálně, a to z více hledisek. V žádném případě nemůže být zaměstnanost postavena nad ochranou společnosti, proto se primárně posuzuje trestná činnost, za kterou osoby byly odsouzeny k výkonu trestu odnětí svobody, dále se musí vzít v potaz zdravotní klasifikace, dosažené vzdělání či schopnosti dané osoby.

Vedení věznice Stráž pod Ralskem klade velký důraz na zaměstnávání odsouzených, a co se týče míry zaměstnanosti, vykazuje hodnoty, které ji řadí na špici mezi věznicemi v České republice. I přes tyto vykazované hodnoty, je ve věznici určité procento odsouzených, kteří nejsou pracovní zařazeni, a je zde tedy prostor pro zlepšení.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je zjistit příčiny nezaměstnanosti osob ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Stráž pod Ralskem a navrhnout taková opatření, která by napomohla zvýšit zaměstnanost těchto osob v dané věznici.

Dílčím cílem této práce je zmapovat činnost Vězeňské služby České republiky, kterou v rámci resocializace vyvíjí v oblasti zaměstnávání vězněných osob.

2.2 Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Předpokladem pro řádné splnění cíle této práce, bude pochopení dané problematiky a z toho důvodu bude primárně potřeba nastudování dostatečného množství literatury, především legislativních zdrojů.

V teoretické části bude proveden popis činností Vězeňské služby České republiky, analýza legislativy upravující výkon trestu odnětí svobody a deskripce podmínek, za jakých jsou osoby ve výkonu trestu odnětí svobody v České republice zaměstnávány.

V úvodu praktické části bude proveden popis věznice Stráž pod Ralskem, která je místem, odkud jsou čerpána data pro tuto diplomovou práci. Bude též analyzována míra nezaměstnanosti odsouzených v období 2011 – 2019 a bude provedena charakteristika pracovišť pro odsouzené ve věznici Stráž pod Ralskem. Dále bude proveden výpočet finančního přínosu plynoucího ze zaměstnávání odsouzených, a to: zaměstnavateli, odsouzenému a České republice.

Následně bude provedena analýza dat získaných z Centrálního indexu vězněných osob ve věznici Stráž pod Ralskem. S pomocí této analýzy bude posuzován vliv sledovaných faktorů na zaměstnávání odsouzených. Těmito faktory jsou: věk, dosažený stupeň vzdělání, zařazení do prostupné skupiny vnitřní diferenciací, drogová trestná činnost a recidiva. Z této analýzy budou následně generovány příčiny nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.

Dále bude proveden kvantitativní výzkum a to formou dotazníkového šetření. Respondenty výzkumu budou odsouzení z dané věznice. Dílčím cílem tohoto kvantitativního výzkumu bude získat odpovědi na předem definovaných devět otázek:

- Je nedostatek vytvořených pracovních míst důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?
- Jsou nevytvořené pracovní návyky u osob ve výkonu trestu odnětí svobody důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?
- Je zadluženost osob ve výkonu trestu odnětí svobody důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?
- Je nevědomí, o výši finanční odměny pro zaměstnané osoby ve výkonu trestu odnětí svobody důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?
- Která odměna za pracovní činnost se těší u odsouzených největší oblibě?
- V čem spatřují odsouzení největší výhodu pracovního zařazení?
- Jak vysoká finanční odměna za práci by odsouzené dostatečně motivovala?
- Je pro odsouzené důležité, na jaký druh pracoviště jsou zařazeni?
- Mělo by zvýšení finanční odměny o 1 500 Kč/měsíc vliv na zaměstnání odsouzených, 100% pracovní docházku a pozitivní průběh výkonu trestu odnětí svobody?

Výsledky výzkumu budou využity k identifikaci příčin nezaměstnanosti a možnosti zvýšení motivace k práci odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem a to z pohledu samotných odsouzených. S pomocí takto získaných dat budou navržena případná opatření, která by mohla mít pozitivní vliv na zaměstnanost odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.

3 Teoretická východiska

V této části diplomové práce je proveden popis Vězeňské služby České republiky, která je zákonem stanoveným orgánem zajišťující výkon trestu odnětí svobody. Dále jsou popsány okolnosti, za jakých je výkon trestu na území České republiky realizován. Následně je provedena deskripce zaměstnávání odsouzených, typy pracovišť, která jsou pro tyto osoby určena a odměny, které odsouzeným za pracovní činnost náleží.

3.1 Vězeňská služba České republiky

Agresivní politické systémy používaly a stále používají status věznění jako nástroj demonstrace moci. Snaží se tímto nástrojem zastrašit běžné obyvatelstvo, či umlčet hlasy, které se systémem nesouhlasí. Současný obraz Vězeňské služby České republiky je poznamenán politickým vývojem, kterým prošla Česká republika v nedávné minulosti.

V období minulých let byl vytvořen špatný obraz, který v očích široké veřejnosti Vězeňská služba České republiky má. Většina nezasvěcených občanů se domnívá, že za zdmi věznic dochází k fyzickému napadání, ponižování a šikanování vězňených osob. Pokud je možnost a veřejnost se v rámci exkurzí či odborných seminářů blíže obeznámí s fungováním Vězeňské služby České republiky, jsou většinou mile překvapeni, jaké prostředí za zdmi vládne. Není tím myšleno technické zázemí, jelikož věznice jsou přímo závislé na státním rozpočtu a jeho součástí jsou důležitější položky, než je zpříjemňování prostředí vězňeným osobám. Prostředím je myšleno, jaké priority uplatňuje Vězeňská služba České republiky vůči odsouzeným a obviněným. V případě, že by se Vězeňská služba České republiky uspokojila pouze se základní povinností omezit osoby, o kterých rozhodne soud, na jejich svobodě a chránit společnost před osobami, které spáchaly závažné trestné činy, neměl by výkon trestu pro vězňené osoby příliš velký smysl. Vězeňská služba České republiky se snaží vězňeným osobám ukázat cestu, jak vést po propuštění řádný život. Cílem Vězeňské služby České republiky je především to, aby nedocházelo k recidivě a osoby po propuštění byly svou činností přínosné pro společnost. (1)

Dle koncepce vězeňství představené dne 7. 1. 2016 ministrem spravedlnosti JUDr. Robertem Pelikánem, Ph.D. a generálním ředitelem Vězeňské služby České republiky generálporučíkem PhDr. Petrem Dohnalem se Vězeňská služba bude v nadcházejících deseti letech snažit o co největší snížení opakování trestné činnosti.

Tato koncepce se zabývá hlavními kapitolami, kterými jsou: zaměstnávání vězňů, zdravotnictví ve věznicích, vzdělávání, programy zacházení a SARPO¹, legislativní změny v oblasti vězeňství, řešení problematiky drog a ostatních návykových látek, financování vězeňství, resocializace propouštěných vězňů a bezpečnost ve věznicích. (2)

3.1.1 Vznik Vězeňské služby České republiky

Vězeňskou službu České republiky zřídila Česká národní rada vydáním z. č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ze dne 17. listopadu, s účinností od 1. 1. 1993. K tomuto datu zaniká Sbor nápravné výchovy a státní správu ve vězeňství přebírá Vězeňská služba České republiky. Zákon stanovuje, že Vězeňská služba České republiky je ozbrojený bezpečnostní sbor. Tento sbor patří do resortu Ministerstva spravedlnosti. Samotný sbor řídí generální ředitel Vězeňské služby České republiky, ten odpovídá za řádnou činnost ministrovi spravedlnosti, který ho jmenuje, či případně odvolává.

Vězeňská služba České republiky zajišťuje výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody, výkon zabezpečovací detence a v rozsahu stanoveném uvedeným zákonem ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví, správě soudů, při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti.

Působnost je vymezená hranicemi České republiky, nestanoví-li zvláštní právní předpis nebo vyhlášená mezinárodní smlouva, k jejíž ratifikaci dal Parlament České republiky souhlas a již je Česká republika vázána, jinak.

Vězeňská služba České republiky spravuje a střeží vazební věznice, věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence a odpovídá za zákonem stanové podmínky. Střeží, předvádí a eskortuje vězněné osoby. Prostřednictvím programu zacházení působí na vězněné osoby s cílem co nejvíce zabránit recidivě a v co nejvyšší míře vytvořit předpoklady pro bezproblémové začlenění do společnosti po propuštění jedince. Provádí výzkum v oblasti penologie. Zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti. Vytváří podmínky pro pracovní, nebo jinou účelnou činnost vězněných osob. V závislosti na tom provozuje hospodářskou činnost za

¹ Prediktivní nástroj na hodnocení rizik a kriminogenních potřeb odsouzených v podobě elektronického programu.

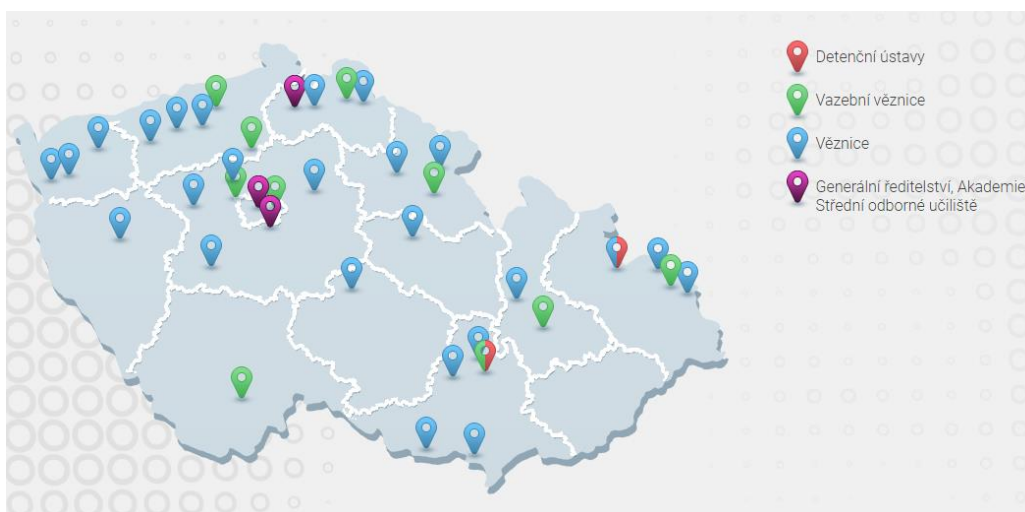
účelem zaměstnávání vězňených osob. Vede evidenci vězňených osob. Plní úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal Parlament České republiky souhlas a jimiž je Česká republika vázána. Zabezpečuje vzdělávání příslušníků a občanských zaměstnanců Vězeňské služby České republiky, potažmo i vzdělávání osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody. V rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem objasňuje a prošetřuje trestné činy vězňených osob, popřípadě ve spolupráci s Generální inspekcí bezpečnostních sborů se podílí na předcházení a odhalování trestné činnosti příslušníků a občanských zaměstnanců Vězeňské služby České republiky spáchané při výkonu služby nebo při plnění pracovních úkolů. (3)

3.1.2 Organizační struktura Vězeňské služby České republiky

Jednotlivými organizačními jednotkami jsou Generální ředitelství, vazební věznice, věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence, Střední odborné učiliště a Akademie Vězeňské služby České republiky. Generální ředitelství metodicky řídí, kontroluje a zabezpečuje plnění společných cílů jednotlivých organizačních jednotek. V čele jednotlivých organizačních jednotek stojí ředitelé (vyjma Generálního ředitelství, kde v čele stojí generální ředitel), které jmenuje a odvolává generální ředitel Vězeňské služby České republiky.

V České republice je zřízeno 10 vazebních věznic a 25 věznic. Ve věznici Opava a vazební věznici Brno jsou navíc zřízeny ústavy pro výkon zabezpečovací detence. Dále je zřízena Akademie Vězeňské služby České republiky a Střední odborné učiliště. Rozmístění organizačních jednotek Vězeňské služby České republiky je znázorněné na obrázku č. 1 na následující straně.

Obrázek 1: Organizační jednotky Vězeňské služby České republiky

Zdroj: (4)

Z obrázku č. 1 je zřejmé, že rozmístění věznic na území České republiky má historický podtext, kdy v dřívějších letech bylo využíváno levné pracovní síly odsouzených na velice těžkou práci. Jedná se zejména o věznice umístěné v podhůří Krušných hor či na Ostravsku. V obou těchto lokalitách byla významná těžební činnost, s kterou odsouzení pomáhali. (5)

Vazební věznice

Ve vazebních věznicích je realizován výkon vazby. Jsou zde umístěné osoby, které jsou vzaty do vazby v rámci trestního řízení z rozhodnutí soudu. Ten tak může rozhodnout na základě z. č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním, § 67. Zde je jasně definováno, kdy může být na osobu, která je v trestním řízení vedena jako obviněná, uvalena vazba. V podstatě se jedná o vazbu útěkovou (zamezuje vyhýbání trestnímu řízení), koluzní (zamezuje maření vyšetřování, ovlivňování svědků nebo spoluobviněných, či objasňování skutečností) a vazbu předstižnou (zamezuje opakování trestné činnosti či dokonání trestného činu, o který se osoba pokusila, či plánovala uskutečnit). (6)

Na osobu, která je vzata do vazby se až do pravomocného odsuzujícího rozsudku soudu musí hledět jako na nevinnou a její práva mohou být omezena pouze tak, jak je to nutné ke splnění účelu vazby z hlediska jejího důvodu a k zachování stanovené bezpečnosti a vnitřního pořádku. U osob ve výkonu vazby nesmí být ponižována jejich lidská důstojnost a nesmí být psychicky, ani fyzicky týráni. Jelikož se v posledním období

do výkonu vazby dostaly i mnohé mediálně známe osoby, začalo se v široké veřejnosti diskutovat, zda jsou tyto předpisy dodržovány. Stalo se tak například po vazebním stíhání MUDr. Davida Ratha, který ve svém projevu v Poslanecké sněmovně České republiky přibližoval podmínky, kterým čelil ve vazební věznici Litoměřice: „*My žijeme v zemi, kde vazba je novodobá tortura. Lámání, týrání lidí. To v trestním zákoníku nenajdete. Prosím vás, není to nic proti vězeňské službě, ti lidé tam mají těžkou práci, chovají se korektně. Ale je to o těch podmínkách, které ČR dělá ve vazbě, a o systému.*“ (7)

MUDr. Rath si stěžuje na podmínky vazby, ale ne na činnost Vězeňské služby. Osoby ve výkonu trestu odnětí svobody často tvrdí, že výkon vazby je mnohem tvrdší než následný výkon trestu. Důvodem může být i to, že osoby ve výkonu vazby jsou většinou náhle vytrženy ze všedního občanského života, je jim omezen kontakt s blízkými osobami, je jim omezen pohyb, a to i do značné míry v samotných vazebních věznicích. Osoby nevědí, na jak dlouho jsou uvězněni a jaký trest jim hrozí. Obviněným ve výkonu vazby je i složitější určit program zacházení, či najít pracovní zařazení. Pobyt v těchto zařízeních je psychicky velice náročný a často se zde setkáváme se suicidální tendencí. (8) (9)

Ústav pro výkon zabezpečovací detence

K 1. 1. 2009 zřídila Vězeňská služba České republiky ústavy pro výkon zabezpečovací detence. Na základě rozhodnutí soudu jsou do těchto zařízení umísťovány osoby, které spáchaly zvlášť závažný trestný čin a pro svou duševní poruchu nejsou schopny běžného výkonu trestu a psychiatrické nemocnice nejsou schopny zajistit ochranu společnosti. Osoby umístěné v těchto zařízeních jsou nazývány „chovanci“. S chovanci jsou realizovány léčebné, psychologické, vzdělávací, pedagogické, rehabilitační a činnostní programy. O ukončení zabezpečovací detence rozhoduje taktéž soud, který jednou za 12 měsíců od počátku zabezpečovací detence určí, zda zabezpečovací detence bude pokračovat. Z toho vyplývá, že zabezpečovací detence může být také doživotní. (10)

Střední odborné učiliště

Střední odborné učiliště vzniklo na základě nařízení ministra spravedlnosti č. 1/2007, kterým se zřizuje škola pro osoby ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody a Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 12. 2. 2007, které vyslovilo souhlas. Ředitelství Středního odborného učiliště se

nachází v Praze. Odloučená pracoviště jsou zřízená v určených věznicích např. Stráž pod Ralskem, Rýnovice, Valdice atd. Střední odborné učiliště je výchovné a vzdělávací zařízení, umožňuje vězněným osobám absolvovat učební či studijní obory, doplnění základního vzdělání či účast na kurzech, které rozšiřují jejich kvalifikaci či vzdělání. Samotnou výuku zajišťují pedagogičtí pracovníci dle příslušné kvalifikace. Samotné vzdělávací obory jsou zakončeny standardní zkouškou dle platné legislativy a dokumenty, které odsouzení za účast v těchto vzdělávacích programech jsou plnohodnotné a nenesou známky toho, že je osoby získaly v průběhu výkonu trestu odnětí svobody. (11) (12)

Akademie Vězeňské služby České republiky

Vězeňská služba České republiky vzdělává své zaměstnance prostřednictvím Akademie Vězeňské služby České republiky. Tato instituce sídlí od 1. 11. 1996 ve Stráži pod Ralskem. Dne 31. 8. 2000 byla slavnostně otevřena nová budova, kde zaměstnanci a studenti mají k dispozici 12 základních učeben, 6 specializovaných učeben, přednáškový a víceúčelový sál. Akademie Vězeňské služby České republiky zajišťuje vzdělávání v oblastech: základní odborná příprava, služební a profesní příprava, studium personálu při zaměstnání, celoživotní vzdělávání, spolupráce s nestátními organizacemi, výměna zkušeností, spolupráce s vysokými školami, přednášková a osvětová činnost, studijní a badatelské aktivity a environmentální výchova. V průměru ročně ukončí studium v různých kurzech 2 170 studentů. (13)

Věznice

Trest odnětí svobody se vykonává ve věznicích. Zde jsou umístěny osoby, které soud pravomocně nepodmíněně odsoudil k výkonu trestu odnětí svobody. Tento trest se vykonává dle zákona č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody. Věznice zřizuje a zrušuje ministr spravedlnosti. Tento právní předpis dále nařizuje, že výkon trestu odnětí svobody musí být realizován pouze takovým způsobem, který respektuje lidskou důstojnost, musí co nejvíce omezit škodlivé účinky zbavení svobody, ale nikoli na úkor snížení ochrany společnosti. S odsouzenými se musí jednat tak, aby bylo zachováno jejich zdraví. Podporovat se musí takové postoje, které odsouzeným po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody pomohou vést řádný život v souladu se zákonem. (14) (15)

Věznice se dělí dle způsobu vnějšího střežení a zajištění bezpečnosti do dvou základních typů: ostraha a zvýšená ostraha. Vedle základních typů jsou zřízeny ještě

věznice pro mladistvé. Soud vždy rozhoduje, do jakého typu věznice bude odsouzený zařazen. Věznice s ostrahou se dále člení na věznice s nízkým, středním a vysokým stupněm zabezpečení. (15)

3.2 Výkon trestu odnětí svobody

Stěžejními předpisy, které upravují výkon trestu odnětí svobody, jsou z. č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody. Každá věznice má navíc vnitřní řád, který je vydán jejím ředitelem se souhlasem generálního ředitele Vězeňské služby České republiky. Zde je stanoven denní rozvrh chodu věznice, způsob realizace práv a povinností odsouzených v podmínkách dané organizační jednotky. Orgánem zajišťující výkon trestu odnětí svobody je Vězeňská služba České republiky. Výkon trestu odnětí svobody se realizuje ve věznicích, nebo ve zvláštních odděleních vazebních věznic (v těchto odděleních jsou umístěni odsouzení, kteří jsou zaměstnáni ve vnitřních provozech a napomáhají zajišťovat samotný chod vazební věznice). Osoby se do výkonu trestu odnětí svobody přijímají na základě písemného nařízení výkonu trestu vyhotoveného soudem. (15) (16)

Ke dni 20. 4. 2020 bylo ve věznicích 20 828 osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Z toho 19 011 mužů, 1 713 žen a 84 mladistvích. (17)

3.2.1 Základní pravidla pro umístění odsouzených ve věznicích

Odděleně se umisťují muži od žen a odsouzení s infekčním onemocněním nebo podezřením na toto onemocnění. Dále zpravidla mladiství od dospělých, recidivisté od prvotrestanců. Taktéž se odděleně umisťují osoby, které spáchaly úmyslný trestný čin od osob, které spáchaly nedbalostní trestný čin. Osoby trvale pracovně nezařaditelné, osoby s duševními poruchami a poruchami chování, osoby s uloženým ochranným léčením a osoby velmi nebezpečné. (15)

Při příjmu odsouzeného se ověří jeho totožnost, provedou se veškerá hygienická a protiepidemická opatření. Následně se provedou příslušné lékařské, diagnostické a laboratorní vyšetření. Odeberou se veškeré předměty, které osoby během výkonu trestu odnětí svobody nemohou mít u sebe (např. zbraně, peněžité prostředky, záznamová zařízení, mobilní telefony atd.). O umístění do konkrétní věznice rozhodne Generální

ředitelství Vězeňské služby České republiky s ohledem na nabízené programy zacházení v konkrétních zařízeních, možnostech zdravotnických služeb, a pokud to situace dovolí, co nejblíže místu pobytu blízkých osob. V cílové věznici se osoby nejdříve umístí na nástupní oddělení, kde je během pobytu zpracována komplexní zpráva. (16)

3.2.2 Základní práva odsouzených

Všechny osoby ve výkonu trestu odnětí svobody si jsou ve svých právech rovni. Žádný odsouzený není vůči druhému odsouzenému ve vyšším postavení, nemůže po něm vyžadovat jakékoli úkony či služby.

Mezi hlavní práva patří právo na stravu, která odpovídá zdravotnímu stavu, kulturním či náboženským zvyklostem, věku či obtížnosti vykonávané práce. Právo na vlastní lůžko a uzamykatelnou skříňku. Odsouzení musí být oděni dle klimatických podmínek tak, aby bylo chráněno jejich zdraví. Právo na osmihodinový spánek, dobu potřebnou k osobní hygieně a úklidu, nejméně jednohodinovou vycházku denně a přiměřené osobní volno. Odsouzený má právo na zdravotní služby, osoby s těžkým zdravotním postižením mají právo na zajištění podmínek umožňující důstojný výkon trestu. Osobám, které bez svého zavinění nejsou pracovně zařazeny a v kalendářním měsíci neměly jiný příjem dosahující alespoň 100,- Kč, poskytuje věznice balíček, který obsahuje základní věci osobní potřeby. O závažném onemocnění nebo úrazu odsouzeného věznice vyrozumí osobu blízkou. Věznice prostřednictvím svých zaměstnanců poskytuje odsouzeným sociální poradenství.

Odsouzený může na své náklady odesílat a přijímat korespondenci bez omezení. Obsah korespondence se však kontroluje (vyjma úřední korespondence). Negramotným, či osobám, které nemohou číst nebo psát, poskytne Vězeňská služba České republiky patřičnou pomoc. Dále odsouzení mají právo v době stanovené vnitřním řádem užívat telefon ke kontaktu s osobou blízkou, případně advokátem; přijímat návštěvy zpravidla v délce tří hodin během kalendářního měsíce; na duchovní a sociální služby; uspokojování kulturních potřeb (přístup ke knihám, časopisům, odborné literatuře, sledování televizoru atd.); nákup potravin a věcí osobní potřeby (realizuje se bezhotovostně ve vězeňské prodejně); přijetí balíčku, jehož obsahem jsou potraviny a věci osobní potřeby (nárok odsouzeného je 1 x za 6 kalendářních měsíců a váha balíčku nesmí překročit 5 kilogramů); na ochranu svých práv včetně prostředků právní ochrany; přijímat peníze a nakládat s nimi.

Peníze se vždy uloží na konto odsouzeného, které spravuje věznice. Odsouzeným je po dobu výkonu trestu odnětí svobody zakázáno mít u sebe jakoukoliv hotovost.

Aby nebyl porušen účel výkonu trestu odnětí svobody, jsou naopak omezena některá práva a svobody a to nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, svoboda pohybu a pobytu, listovní tajemství a tajemství jiných písemností, záznamů a zpráv, právo svobodné volby povolání. Dále je odsouzeným upřeno právo na stávku, právo sdružovat se ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích, zakládat odborové organizace, právo podnikat, právo svobodné volby poskytovatele zdravotních služeb a zdravotnického zařízení. Právo zakládat politické strany, politická hnutí a vykonávat volené a jiné veřejné funkce (15)

3.2.3 Povinnosti odsouzených

Mezi základní povinnosti odsouzených patří dodržování stanoveného pořádku a kázně, plnění pokynů a příkazů zaměstnanců Vězeňské služby České republiky, vykonávat práci pokud je jim přidělena, plnit úkoly vyplývající z programu zacházení, šetrně zacházet se svěřenými věcmi, nepoškozovat cizí majetek, dodržovat zásady slušného chování a dodržovat vnitřní řád věznice.

Dále je odsouzený povinen podrobit se osobní a další prohlídce. Umožnit zaměstnancům Vězeňské služby České republiky kontrolu osobních věcí. Podrobit se lékařským prohlídkám, které stanoví lékař. Strpět úkony související s identifikací osoby. Vždy nahlásit nemoc, úraz nebo zranění zaměstnanci. Oznámit zaměstnanci Vězeňské služby České republiky nebezpečí, které hrozí jemu samotnému, spoluodsouzeným, ostatním zaměstnancům nebo věznicí, pokud se o nich dozví nebo je zjistil. Podrobit se opatřením, které potlačují výrobu, držení nebo zneužívání návykových látek a jedů. Podrobit se vyšetření na zjištění užití návykové látky. Odsouzený je povinen dodržovat zásady hygieny. Oznámit věznicí, že má pravidelný finanční příjem, popřípadě příjem, který podléhá dani z příjmu a z těchto prostředků musí hradit náklady výkonu trestu odnětí svobody ve stanovené výši. Odevzdat do úschovy věci, které by z povahy byly v rozporu s účelem výkonu trestu nebo mají vliv na pořádek a bezpečnost. Uhradit náklady za zdravotní služby, které nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění. Oznámit věznicí jméno a příjmení obhájce nebo advokáta. Oznámit věznicí změnu zdravotní pojišťovny, změnu osobních či rodinných údajů. Kouřit jen na místech k tomu určených. Dodržovat noční klid.

K účelu zvýšení motivace dodržování stanoveného pořádku, povinností a kázně slouží určené kázeňské odměny. Těmito odměna jsou: pochvala, zvýšení doby trvání návštěvy až na dobu 5 hodin v jednom kalendářním měsíci, povolení jednorázového nákupu potravin a věcí osobní potřeby, zvýšení kapesného, věcná nebo peněžitá odměna až do 1 000,- Kč, rozšíření doby osobního volna, povolení opustit věznici v souvislosti s návštěvou nebo programem zacházení, přerušování výkonu trestu.

Dle plnění svých povinností jsou odsouzení následně zařazováni do přístupných skupin vnitřní diferenciací. Tyto skupiny jsou tři. Od zařazení do skupin se následně odvíjí např. výše kapesného, čas určený ke sledování televizních pořadů a dále slouží jako jeden z posuzovacích faktorů při podmíněčném propuštění, či udělení kázeňských odměn a trestů. (15)

3.2.4 Odsouzeným je zakázáno

S ohledem na pořádek a bezpečnost jsou odsouzeným výslovně zakázány jasně specifikované činnosti. Odsouzený nesmí navazovat styky s jinými osobami, než je stanoveno v zákoně o výkonu trestu odnětí svobody; vyrábět, přechovávat a konzumovat alkoholické a jiné návykové látky; přechovávat a vyrábět předměty ohrožující bezpečnost osob, majetku nebo které by mohly sloužit k útěku; vyrábět a přechovávat věci, které by svým množstvím nebo povahou mohly narušovat pořádek nebo poškodit zdraví; přechovávat a rozšiřovat materiály propagující národnostní, etnickou, rasovou, náboženskou nebo sociální nesnášenlivost; materiály obsahující popis výroby a použití návykových látek, jedů, výbušnin, zbraní a střeliva; hrát hry o peníze, věci, služby nebo jiné úkony; účastnit se loterií a jiných podobných her; tetovat sebe nebo jinou osobu, nechávat se tetovat, držet pomůcky k provádění tetování a to samé platí i pro jiné porušování integrity lidské kůže; předstírat poruchu zdraví, nebo se úmyslně poškozovat na zdraví; bez souhlasu Vězeňské služby České republiky prodávat, směňovat a darovat věci.

Porušení povinností stanoveného pořádku a kázně je bráno jako kázeňský přestupek. Za tento přestupek lze odsouzenému uložit kázeňský trest. Mezi tyto tresty patří důtka, snížení kapesného, zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce, pokuta až do výše 5 000 Kč, propadnutí věci, umístění do uzavřeného oddělení s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení, celodenní umístění do uzavřeného oddělení až na 20 dnů, umístění do samovazby až na 20 dnů, nebo odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny. (15) (16)

3.2.5 Propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

K propuštění odsouzeného dochází v momentě, kdy uplynula doba trestu a Vězeňská služba České republiky neobdržela nařízení soudu k výkonu dalšího trestu. Dále když soud vydá rozhodnutí o propuštění odsouzeného na svobodu, propuštění nařídí státní zástupce při výkonu dozoru nad výkonem trestu, nebo odsouzený obdrží milost, o které rozhodl prezident republiky nebo ministr spravedlnosti při výkonu svých oprávnění podle trestního řádu. (6) (15)

Soud může rozhodnout o podmíněném propuštění odsouzeného na svobodu. Zde je možnost u prvotrestanců, kteří nebyli odsouzeni za zvlášť závažné trestné činy, dostat se na svobodu již po uplynutí 1/3 trestu. Osoby, které byly odsouzeny za zvlášť závažné trestné činy a jsou ve výkonu trestu již poněkolkáté, mají po splnění stanovených podmínek šanci dostat se na svobodu po uplynutí 2/3 trestu, osoby odsouzené k výjimečnému trestu odnětí svobody na doživotí mohou být propuštěny nejdříve po uplynutí 20 let tohoto trestu. Ostatní odsouzení mohou zažádat o podmíněčné propuštění po uplynutí 1/2 trestu.

Při podmíněném propuštění soud stanovuje zkušební dobu (u přečinu až na 3 roky, u zločinu od 1 do 7 let) a případně i dohled.²

Mezi hlavní ukazatele, které soud při žádosti o podmíněčné propuštění posuzuje, patří: žádoucí chování ve výkonu trestu odnětí svobody; plnění povinností; prokázání polepšení, z kterého se dá usuzovat, že v budoucnu bude odsouzený vést řádný život. Dále soud zohledňuje, zda odsouzený včas nastoupil do výkonu trestu, zda částečně nebo zcela nahradil škodu, či jinak odčinil újmu způsobenou trestným činem a zda vrátil bezdůvodné obohacení získané trestným činem. Každá žádost o podmíněčné propuštění je soudem posuzována zcela individuálně. Ani splnění výše uvedených podmínek není zárukou toho, že odsouzený bude propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody před uplynutím celého trestu. (14)

3.2.6 Dozor nad výkonem trestu odnětí svobody

Krajské státní zastupitelství, v jehož obvodu se trest vykonává, dozoruje dodržování právních předpisů. Při výkonu dozoru je státní zástupce oprávněn kdykoliv navštěvovat

² Pravidelný kontakt pachatele s úředníkem Probační a mediační služby.

místa, kde se provádí výkon trestu odnětí svobody. Nahlížet do dokumentů, podle kterých byly osoby odsouzeny a hovořit s nimi bez přítomnosti jiných osob. Prověřovat, zda příkazy a rozhodnutí Vězeňské služby České republiky jsou v souladu s platnou legislativou. Vydávat příkazy k zachování předpisů pro výkon trestu odnětí svobody. Nařídít, aby nezákonně držená osoba byla ihned propuštěna. Vězeňská služba České republiky je povinna plnit příkazy tohoto státního zástupce. (15)

3.3 Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody

Jedním z hlavních úkolů Vězeňské služby České republiky je vytvářet podmínky pro pracovní a jinou účelovou činnost osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Tím na tyto osoby působí s cílem vytvořit předpoklady k vedení řádného způsobu života po propuštění. Tím, že odsouzení pracují, získávají základní pracovní návyky a zdokonalují své praktické i teoretické znalosti. Za tuto práci dostávají finanční odměnu, kterou mohou použít např. na uhrazení dluhů, placení výživného nezaopatřených dětí, tvoření úspor, či nákupu věci osobní potřeby. Dále jsou motivováni i morálně, kdy za nadstandardní plnění svých pracovních povinností jim může být udělena kázeňská odměna. Získávání kázeňských odměn je jedním z předpokladů pro kladné vyřízení žádosti o podmíněčné propuštění. (3)

Jednou ze základních povinností odsouzeného je pracovat, pokud je mu práce přidělena. Od pracovní povinnosti jsou osvobozeny osoby, které jsou starší 65 let, pobírají invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, trvale pracovní nezařaditelné ze zdravotních důvodů, dočasně práce neschopné a pokud z povahy překážky vyplývá, že je jeho pracovní povinnost vyloučena. (16)

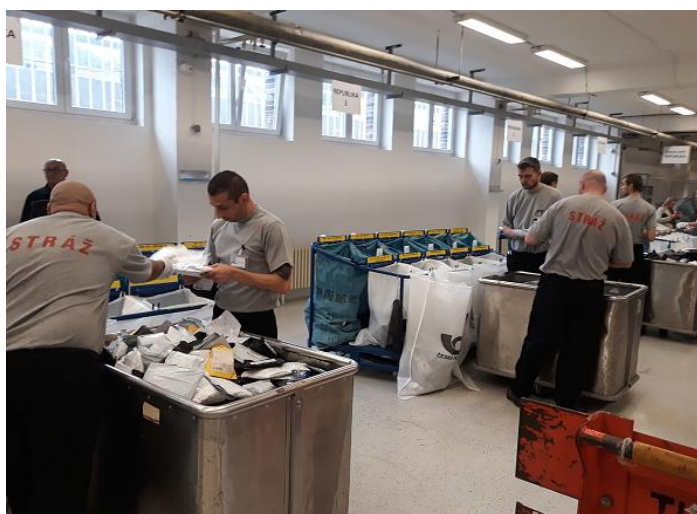
Ředitel rozhodnutím zařadí odsouzeného na pracoviště, a to na základě: doporučení odborné komise a s ohledem na informace z osobního spisu odsouzeného; informace o chování a projevech odsouzeného po dobu výkonu trestu odnětí svobody; komplexní zprávy o odsouzeném; úrovně plnění programu zacházení; charakteru spáchané trestné činnosti a možné další rizikové faktory. Dále s přihlédnutím k odborným znalostem a zdravotní způsobilosti odsouzeného.

Před zařazením na pracoviště musí být odsouzený poučen o svých právech a povinnostech a musí být k výkonu práce zaškolen, jako běžný zaměstnanec. Pokud se jedná o práci pro jiný subjekt, než je věznice, je zapotřebí písemný souhlas odsouzeného, že o takové zaměstnání má zájem. Pokud odsouzený tento souhlas nedá, nemůže mu být

nařízeno, aby práci pro soukromý subjekt vykonával. Dále se odsouzený musí seznámit s předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a protipožárními předpisy.

Aby mohl být odsouzený vhodně zařazen, je pro každé pracoviště vyhotoven katalogový list, ve kterém je pracovní činnost, včetně požadavků na zaměstnance, podrobně rozepsána. Odsouzení jsou zaměstnáváni např. v potravinářství, kovovýrobě, zpracování odpadů, také provádí montáž svítidel, výrobu rakví, třídí poštovní zásilky, výrobu krmiv pro zvířata apod. (18)

Obrázek 2: Třídění poštovních zásilek ve věznici Stráž pod Ralskem

Zdroj: (19)

Dohled nad pracovní činností odsouzených provádí ředitelem určený zaměstnanec, či příslušník. Časové normy kontrol jsou stanoveny dle zařazených odsouzených na toto pracoviště. Pokud jsou na pracovišti odsouzení zařazení do typu věznice se zvýšenou ostrahou, pak je kontrola stanovena minimálně 1 x do 30 minut, s ostrahou - vysoký stupeň zabezpečení 1 x do 45, s ostrahou - střední stupeň zabezpečení 1x do 1 hodiny a s ostrahou - nízký stupeň zabezpečení jsou kontroly stanoveny minimálně 1 x týdně.

Pracoviště dělíme dle střežení do čtyř základních typů a to: střežená pracoviště (včetně pracovišť uvnitř věznic), nestřežená pracoviště mimo věznici, pracoviště s volným pohybem mimo věznici a pracoviště s volným pohybem v prostoru věznice.

Dle formy můžeme pracoviště rozdělit na tyto: v režii věznice, v rámci hospodářské činnosti, u jiných subjektů a vzdělávání formou denního studia a kurzů. (15) (16)

3.3.1 Výpočet míry zaměstnanosti odsouzených v České republice

Míru nezaměstnanosti u běžného obyvatelstva Český statistický úřad vyjadřuje v % a dle platné metodiky počítá způsobem:

$$\frac{U}{(L+U)} \quad \times 100$$

U – počet nezaměstnaných

L – počet zaměstnaných

Nezaměstnaná osoba dle Mezinárodní organizace práce (ILO – International Labour organization) musí splňovat několik charakteristik: musí být bez práce, ale musí jí být schopna; práci aktivně hledá a je do práce schopna téměř okamžitě nastoupit. Tyto charakteristiky se týkají osob starších 15 let.

Hlavní podmínkou pro zařazení mezi zaměstnané je vyvíjení jakékoliv odměňované pracovní aktivity. Za zaměstnané se považují všechny osoby starší 15 let, obvykle bydlící na sledovaném území, které v průběhu referenčního týdne pracovaly alespoň 1 hodinu za mzdu, plat nebo jinou odměnu, nebo sice nebyly v práci, ale měly formální vztah k zaměstnání. Dále jsou mezi zaměstnané dle Mezinárodní organizace práce zařazeni i profesionální příslušníci armády a osoby na mateřské dovolené, které před nástupem pracovaly.

Nezaměstnaní a zaměstnaní spadají do skupiny ekonomicky aktivních obyvatel. Oproti tomu existuje ekonomicky neaktivní obyvatelstvo. Do této kategorie spadají osoby, které nevyhovují stanoveným kritériím pro zařazení mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo (ženy v domácnosti, důchodci, děti, studenti apod.). (20)

Výpočet míry nezaměstnanosti vychází z doporučení Eurostatu a Mezinárodní organizace práce. Má význam pro mezinárodní srovnávání, ale pro vnitrostátní využití ji lze v České republice využít maximálně do velikosti kraje. Kvůli narůstající statistické chybě ztrácí pro menší území vypovídající hodnotu a proto Ministerstvo práce a sociálních věcí od ledna roku 2013 vykazuje nezaměstnanost jako - podíl nezaměstnaných osob. Tato hodnota vykazuje podíl mezi dosažitelnými uchazeči o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ku všem obyvatelům v daném věku. V čitateli se tedy uvádí počet uchazečů o zaměstnání (hodnoty získané z evidence pracovišť Úřadu práce České republiky) a ve jmenovateli počet obyvatel (hodnoty získané z dat zpracovávaných Českým statistickým úřadem). Tento podíl se též vykazuje v procentech. Jelikož jsou do jmenovatele zahrnuty všechny

obyvatelé, i ti ekonomicky neaktivní (dle charakteristiky Mezinárodní organizace práce), hodnoty podílu nezaměstnaných osob jsou vždy nižší než míra nezaměstnanosti. Podíl nezaměstnaných osob nelze využít pro mezinárodní srovnání, jelikož se tato metoda mezinárodně nevyužívá. (21)

Existují tři typy nezaměstnanosti: frikční (osoby, které dobrovolně opustily zaměstnání z důvodu hledání lepšího zaměstnání či stěhování do jiné oblasti; osoby, které se nově zařazují mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo – absolventi škol, návrat po mateřské dovolené apod.; osoby, které byli nuceni opustit své dosavadní zaměstnání); strukturální (vyjadřuje nesoulad mezi poptávkou po práci a její nabídkou – chybí poptávka po práci určité profese a uchazeči po práci se musí rekvalifikovat) a cyklická (způsobena poklesem agregátní poptávky, počet volných pracovních míst je nižší než počet uchazečů o práci). (22)

Oproti Českému statistickému úřadu, který primárně vykazuje míru nezaměstnanosti, Vězeňská služba České republiky vykazuje míru zaměstnanosti. Pro potřeby výpočtu zaměstnanosti odsouzených Vězeňská služba České republiky stanovila pět kategorií:

- kmenový stav odsouzených (KSO) – jedná se o celkový počet odsouzených, kteří jsou v daný čas umístěni v organizační jednotce, případně v souboru organizačních jednotek
- odsouzení vyňati z povinnosti pracovat (OVzPP) – do této skupiny se řadí: odsouzení v nástupním a přijímacím oddělení po dobu nejdéle 3 týdnů; odsouzení starší 65 let, pokud sami o pracovní zařazení nepožádají; plně invalidní důchodci, pokud o pracovní zařazení sami nepožádají; odsouzení, jejichž zdravotní stav neumožňuje trvalé pracovní zařazení, což musí být doloženo potvrzením lékaře; matky ve výkonu trestu odnětí svobody, pečující ve věznici o dítě do 3 let; odsouzení v ochranné léčbě (např. uživatelé drog, osoby s poruchou chování), jejichž léčebně-terapeutické postupy neumožňují trvalé pracovní zařazení a odsouzení, u nichž z povahy překážky vyplývá, že je jejich pracovní povinnost vyloučena
- odsouzení zařazení do vzdělávacích a terapeutických programů (OZdVaTP) – jedná se o kurzy, či terapie s minimální docházkou 21 hodin týdně
- odsouzení vykonávající práce pro zajištění každodenního chodu věznice bez nároku na odměnu (PbO)
- odsouzení pracovní zařazení (OPZ)

Pro výpočet míry zaměstnanosti se od kmenového stavu odsouzených (KSO) odečte skupina odsouzených, kteří jsou vyňati z povinnosti pracovat. Tím se stanoví celkový počet pracovních sil (CPPS).

$$\text{KSO} - \text{OVzPP} = \text{CPPS}$$

Vězeňská služba České republiky jako na zaměstnaného pohlíží vyjma odsouzených pracovně zařazených, též na odsouzené zařazené do vzdělávacích a terapeutických programů a odsouzené vykonávající práce pro zajištění každodenního chodu věznice bez nároku na odměnu.

$$\text{OPZ} + \text{OZdVaTP} + \text{PbO} = \text{celkový počet zaměstnaných odsouzených}$$

Míra zaměstnanosti je následně stanovena poměrem celkového počtu zaměstnaných odsouzených, k celkovému počtu pracovních sil vyjádřeno v procentech. (23)

$$\frac{\text{OPZ} + \text{OZdVaTP} + \text{PbO}}{\text{CPPS}} \times 100$$

3.3.2 Druhy pracovišť pro osoby ve výkonu trestu odnětí pracovišť – dle typu střežení

Tak jako jsou dle typu střežení rozděleny samotné věznice, jsou rozděleny i pracoviště pro odsouzené a to z toho důvodu, aby byla dána možnost odsouzeným pracovat, aniž by tím byla snížena ochrana společnosti.

Střežené pracoviště

Tato pracoviště jsou buď umístěna přímo ve střeženém prostoru věznice, nebo se jedná o pracoviště mimo střežený prostor věznic, ale kde jsou k zabránění útěku nebo zajištění bezpečnosti používány prostředky vězeňské a justiční stráže (např. technické a stavebně technické prostředky, spojovací a signální zabezpečení, zřízení zakázaných pásem³) a střežení příslušníky vězeňské stráže.

³ Vytyčené území, do kterého mají přístup přesně stanovené osoby a při narušení tohoto pásma neoprávněnými osobami je příslušník Vězeňské služby České republiky oprávněn použít střelnou zbraň v souladu se zákonem č. 555/1992 Sb., § 18, písmeno c).

Na tato pracoviště jsou primárně zařazováni odsouzení vykonávající trest v typu věznice se zvýšenou ostrahou, případně ostrahou s vysokým stupněm zabezpečení. Dále odsouzení, které z důvodů délky trestu, či nebezpečnosti nelze zařadit na pracoviště s mírnějším typem střežení, či dohledu.

Výhodou tohoto pracoviště je vyšší ochrana společnosti (zamezení útěku odsouzeného), možnost pracovním zařadit i odsouzené pro společnost nebezpečné. Nevýhodou tohoto pracoviště jsou omezené prostorové kapacity věznic, kdy umístění pracoviště přímo do střeženého prostoru není z architektonického hlediska možné. Pokud se jedná o střežené pracoviště mimo věznici tak zde dochází ke zvýšení nákladu na zřízení pracovních míst pro odsouzené (platy pro zaměstnance Vězeňské služby České republiky, zřízení technických a stavebně technických prostředků apod.)

Nestřežená pracoviště mimo věznici

Tímto pracovištěm může být místo, které se sice nachází v areálu věznice, ale je umístěno mimo střežený prostor věznice. Zde odsouzení vykonávají úklidové, údržbářské nebo jiné výpomocné práce pro věznici. Dále jsou zde zařazena pracoviště, která se nacházejí mimo areály věznic. Na těchto pracovištích nejsou k zabránění útěku nebo zajištění bezpečnosti používány prostředky vězeňské a justiční stráže ani střežení příslušníky Vězeňské služby České republiky.

Na tato pracoviště jsou zařazováni odsouzení, vykonávající trest v typu věznice s ostrahou (střední či vysoký stupeň zabezpečení). U těchto osob musí být předpoklad, že zařazení na tento typ pracoviště nezneužijí.

Výhodou jsou nižší náklady na zřízení pracovního místa pro odsouzené. Zpravidla se zřizuje pouze šatna, sociální zařízení a místo pro čerpání přestávky. Uvedené prostory musí být oddělená od prostor se stejným účelem určené pro běžné zaměstnance. Jeden zaměstnanec či příslušník Vězeňské služby České republiky může dohlížet na pracovní skupinu, která má až 40 členů.

Pracoviště s volným pohybem mimo věznici

Tímto pracovištěm se rozumí volný pohyb odsouzeného, který spočívá v samostatném odchodu z objektu věznice přes strážní stanoviště, jeho přesun k určenému místu výkonu práce po předem stanovené trase, pohyb ve vymezeném prostoru pracoviště a po skončení pracovní doby odchod zpět do věznice.

Na toto pracoviště se zařazují osoby vykonávající trest v typu věznice s ostrahou (střední či nízký stupeň zabezpečení), u kterých lze předpokládat, že toho nezneužijí.

Výhodou tohoto pracoviště, jsou náklady na zřízení pracovního místa pro odsouzené, které jsou skoro totožné s náklady na pracovní místo pro běžného zaměstnance.

Pracoviště s volným pohybem ve střeženém prostoru věznice

Tímto pracovištěm se rozumí volný pohyb odsouzeného v prostoru věznice v souvislosti plnění pracovních úkolů.

Na toto pracoviště se zařazují osoby vykonávající trest v typu věznice s ostrahou a to střední, či vysoký stupeň zabezpečení. Většinou se jedná o výkon práce v režii věznice (např. zahradník). (18)

3.3.3 Pracoviště pro osoby ve výkonu trestu odnětí svobody – dle formy zaměstnání

Zaměstnavatelem odsouzených může být buď samotná věznice, kde odsouzený vykonává trest odnětí svobody, jiný orgán veřejné správy a aby byl počet pracovních míst co nejvyšší, tak zaměstnavatelem může být za splnění všech zákonných podmínek i soukromý subjekt. Pokud odsouzený studuje, Vězeňská služba České republiky na tuto osobu ze statistického hlediska pohlíží též jako na zaměstnaného. V roce 2019 dosahovala průměrná zaměstnanost odsouzených 58,7 %. (24)

Nezaměstnanost má negativní dopad na fyzický i duševní stav člověka. Obdobně je tak tomu u osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Nezaměstnanost má negativní dopady jak pro odsouzené, tak i pro střediska hospodářské činnosti Vězeňské služby České republiky, které plně nevyužívají potenciálu levné pracovní síly a snižují se jim zisky. Na výši zaměstnanosti má vliv jak situace na trhu práce v České republice, tak běžné ekonomické nástroje jako výše finanční odměny pro odsouzené, kultura pracovního prostředí apod. Vyhýbání se práce je obvyklé i v běžné společnosti napříč trhy práce v celé Evropě. V každé skupině se najdou jedinci, kteří nemají pravidelné zaměstnání a čerpají výhody sociálních systémů.

I když jsou odsouzení povinni pracovat, tak se v určitých případech práci snaží vyhýbat. Nejčastěji využívají k omluvení absence na pracovišti zdravotní důvody. Fyzická obtížnost, hygienické podmínky, materiálové odměňování za kvalitu práce nebo účast na pracovišti má na docházku odsouzených značný vliv. (22) (25)

Zaměstnání v režii věznice

Odsouzení pod dohledem odborného zaměstnance provádí práci, která je nutná k zabezpečení běžného chodu věznice. Mezi tato pracoviště patří např. kuchyně, dílny, sklady. Odměna za tuto práci je vyplácena z rozpočtu věznice.

V období po 2. světové válce a následně v druhé polovině 20. století bylo běžné, že věznice hospodařily na svých statcích. To mělo za cíl nejen zajistit soběstačnost samotných věznic, ale v období poválečném bylo potřeba i zajistit chod zemědělských usedlostí v pohraničí, které německé obyvatelstvo po odsunu muselo nechat ležet ladem. Ke konci 20. a začátkem 21. století nejen z důvodu zpřísnění hygienických norem, již toto nebylo dost dobře možné a strava pro odsouzené se již zajišťuje dodavatelskou formou. V posledních letech v rámci humanizace vězství se některé organizační jednotky, v rámci programu zacházení, vrací k zemědělství (zakládá ovocné sady, farmový chov daňků, chov včel apod.). Hlavním úkolem těchto činností již není zajistit soběstačnost věznic, ale resocializaci osob ve výkonu trestu odnětí svobody. (26) (27)

Zaměstnání v rámci hospodářské činnosti

Hospodářská činnost se vykonává v provozovnách hospodářských činností (dále jen provozovna), které jsou zřízeny v jednotlivých věznicích. Účetnictví těchto provozoven je vedeno odděleno od hlavních činností organizačních jednotek. Nadřízeným těmto provozovnám je středisko hospodářské činnosti, které je součástí Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky.

Prostřednictvím hospodářské činnosti může Vězeňská služba České republiky realizovat zejména výrobu, prodej výrobků a výpěstků, dále poskytování prací a služeb. Z prodeje těchto produktů je státu odváděna daň z přidané hodnoty v aktuální výši 21 %.

Provozovny zřizuje a ruší generální ředitel Vězeňské služby České republiky na návrh ředitele věznice. Součástí návrhu je ekonomický záměr, kde jsou vyčíslené předpokládané výnosy a náklady. V případě potřeby může středisko hospodářské činnosti provozovně poskytnout návratnou půjčku, která pokryje prvotní náklady na zřízení nové provozovny. Tato půjčka je splatná maximálně do pěti let. Ředitel věznice určí provozovně prostory, kde bude svou činnost vykonávat a dále může věznice bezúplatně zapůjčit provozovně stroje a zařízení, které bude ke své činnosti potřebovat.

Hospodaření provozovny musí být minimálně vyrovnané, v lepším případě ziskové. Příjmy provozovna použije na krytí nákladů na její provozování (např. plat zaměstnanců provozovny, náklady na pracovní odměnu odsouzených, náklady na energie apod.), úhradu případných ztrát předešlých účetních období, odměny zaměstnanců podílejících se na činnosti provozovny, posílení hlavní činnosti věznice, obnovu nebo pořízení nového dlouhodobého majetku a zajištění dalších investičních akcí. Část zisku se odvádí do provozního fondu střediska hospodářské činnosti, který slouží ke krytí podnikatelských rizik.

Pokud již věznice dále nemůže zajistit podmínky pro fungování provozovny hospodářské činnosti, může ředitel požádat o její zrušení. Dále se zruší ty provozovny, které skončily v daném účetním období ve ztrátě a ani v dalších účetních období nelze předpokládat jejich hospodaření minimálně vyrovnané. (28)

Zaměstnání u jiných subjektů

Odsouzený s prací pro soukromý subjekt musí vždy souhlasit, svůj souhlas může vzít kdykoliv zpět a není to považováno za kázeňský přestupek. Podnikatelské subjekty poskytují věznicím za práci odsouzených předem dohodnuté plnění. Převahu odsouzených zajišťuje a hradí podnikatelský subjekt. Dále soukromá společnost zajistí proškolení a zapracování odsouzených na pracovních pozicích na svůj náklad. Společnost je povinna dbát o bezpečnost a ochranu zdraví odsouzených při práci. Odsouzené vybaví potřebným nářadím a ochrannými pracovními prostředky stejně jako ostatní zaměstnanci. Běžný pracovní oděv a obuv zajišťuje na vlastní náklady věznice. V případě absence odsouzeného, je tento dle možností věznice nahrazen jiným. Dojde-li k překážce v práci na straně zaměstnavatele (nedostatek zakázek, výpadek energie apod.) nenáleží odsouzenému za toto období žádná finanční odměna. (15)

Pokud ve věznici není zřízena provozovna střediska hospodářské činnosti, náklady, které jsou spojené se zaměstnáváním odsouzených (plat zaměstnanců a příslušníků, platba za energie, administrativa apod.), stejně jako výnosy jsou výdaji a příjmy státního rozpočtu. Pokud jsou odsouzení zaměstnání prostřednictvím střediska hospodářské činnosti (smlouva o dílo), do ceny služby jsou kromě samotné hrubé mzdy zaměstnaných odsouzených i náklady spojené s fungováním provozovny (např. platy zaměstnanců, platba za energie, náklady na zřízení nových pracovních míst pro odsouzené apod.). Výsledná cena za službu, kterou poskytuje středisko hospodářské činnosti, pak závisí na poptávce po

pracovní síle odsouzených a schopnostech vedoucích provozoven nabídnout tuto službu za co nejvyšší cenu, aby dosáhli maximálního zisku. Případný zisk poté, až na povinnou část odváděnou do rezervního fondu, zůstává samotným věznicím, které s tímto mimořádným příjmem mohou hospodařit. Tvořit zisk a mít možnost investovat do technického zázemí věznice v nezávislosti na příjmu ze státního rozpočtu je hlavní motivací ke zřizování provozoven. V roce 2019 byl celkový čistý zisk (po zdanění) všech provozoven střediska hospodářské činnosti 59 898 470 Kč. Ve věznici Stráž pod Ralskem zisk dosáhl výše 2 427 970 Kč. (24) (28)

Vzdělávací a terapeutické programy

Vzdělávání odsouzených je zpravidla realizováno v odloučených pracovištích Středního odborného učiliště. Z dokladů o vzdělání nesmí být patrné, že byly získány během výkonu trestu odnětí svobody. Vzdělávání odsouzených je součástí programu zacházení a ze statického hlediska se na studujícího odsouzeného pohlíží jako na zaměstnaného. Odsouzený nepobírá za účast ve vzdělávacím programu žádnou finanční odměnu, pouze jsou za odpovídající studijní výsledky motivováni stipendii. (16) (29)

Po dobu výkonu trestu mají odsouzení též možnost účastnit se terapeutických programů. Jednotlivé věznice se specializují na určité typy terapeutických programů, dle kvalifikace jejich zaměstnanců. Jedná se o různé programy, díky nimž se Vězeňská služba České republiky snaží o snížení recidivy u odsouzených. Jedná se např. o řešení různých druhů závislostí, násilného jednání, rizikového chování při řízení motorových vozidel apod. V případě dostatečné hodinové dotace daného programu, minimálně 21 hodin/týden (obdobně jako u vzdělávacích programů), je na odsouzeného pohlíženo jako na zaměstnaného. (30)

3.4 Odměňování zaměstnaných odsouzených

Jednou z motivací pro odsouzeného, aby pracoval, je finanční odměna, která zaměstnanému odsouzenému za vykonanou práci náleží. Výši odměn stanovuje nařízením vláda České republiky. Poslední úprava výše odměn pro odsouzené byla dne 1. 1. 2020, kdy došlo k navázání výše finanční odměny pro pracujícího odsouzeného na výši minimální mzdy. (31)

Dle tohoto předpisu se výše odměny zaměstnaných odsouzených dělí do čtyř skupin:

- I. skupina – práce, pro jejíž výkon není potřebná odborná kvalifikace. Výše základní složky odměny je 50 % z minimální mzdy v daném kalendářním měsíci.
- II. skupina – práce, pro jejíž výkon je potřebné vyučení v oboru nebo jiná odborná kvalifikace. Výše základní složky odměny je 70 % z minimální mzdy v daném kalendářním měsíci.
- III. skupina – vyžaduje zpravidla střední vzdělání s maturitní zkouškou, vyšší odborné vzdělání nebo vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu. Výše základní složky odměny je 95 % z minimální mzdy v daném kalendářním měsíci.
- IV. skupina – práce, pro kterou je zapotřebí vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu. Výše základní složky odměny je 120 % z minimální mzdy v daném kalendářním měsíci. (29)

Týdenní pracovní doba je stanovena dle zákoníku práce. Odměna se vyplácí zpětně a výše základní složky je odpovídající odpracované době. Plátcem odměny je věznice.

V roce 2019 činila průměrná měsíční odměna pro zaměstnané odsouzené 4 576 Kč. Průměrná měsíční finanční odměna u skupiny odsouzených zaměstnaných ve vnitřním provozu, či vlastní výrobě dosahovala 5 301 Kč, u skupiny odsouzených zaměstnaných v provozovnách střediska hospodářské činnosti 4 220 Kč a u skupiny odsouzených zaměstnaných u cizích subjektů 4 623 Kč. (24)

Mimo finanční odměny je Vězeňskou službou České republiky tolerováno určité materiálové odměňování (káva, tabákové výrobky). Tímto způsobem soukromé subjekty motivují zaměstnané odsouzené k plnění pracovních norem. Výše této odměny musí být v rozumné míře.

Ohodnocení pracovního výkonu

Pokud odsouzený dosahuje vyššího pracovního výkonu v požadované kvalitě, nebo řídí určitý úsek pracoviště, lze mu měsíční základní složku odměny zvýšit, a to až o 50 %. Oproti tomu při neodpovídajícím pracovním výkonu lze finanční odměnu snížit taktéž až o 50 %.

Odměna za práci přesčas

Za každou odpracovanou hodinu práce přesčas náleží základní složka odměny, přepočítaná na hodinu, navýšená o 25 %. Pokud je práce přesčas vykonána ve dnech nepřetržitého odpočinku odsouzeného v týdnu, je základní složka odměny navýšena o 50 %.

Příplatek za práci ve svátek

Pokud je práce vykonávána ve svátek, náleží odsouzenému příplatek ve výši 10 %, za hodinu práce, ze základní složky odměny.

Příplatek za práci v noci

Pokud je práce vykonávána v noci, náleží odsouzenému příplatek ve výši 20 %, za hodinu práce, ze základní složky odměny.

Příplatek ve ztíženém pracovním prostředí

Zaměstnanému odsouzenému přísluší za práci ve ztíženém pracovním prostředí příplatek ve výši 200 až 700 Kč měsíčně. (31)

3.4.1 Rozúčtování odměny a evidence finančních prostředků odsouzených

Pracovní odměna pro odsouzené podléhá zdanění, jako příjmy pro běžné zaměstnance. Z toho vyplývá (výpočet dle platné legislativy v červnu roku 2020), že z hrubé pracovní odměny se odvede 6,5 % na sociální a 4,5 % na zdravotní pojištění. Daň z příjmu je vypočítána ve výši 15 % ze superhrubé mzdy (lze uplatnit daňovou slevu na poplatníka ve výši 2 070 Kč/měsíc). Zaměstnavatel je povinen zaměstnanému odsouzenému hradit kromě samotné hrubé mzdy i pojistné, jako za běžného zaměstnance, a to na sociální zabezpečení ve výši 25 % (složení: 2,3 % na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění, 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti) a zdravotní pojištění ve výši 9 % z hrubé mzdy. Pojistné za zaměstnavatele je povinna odvádět věznice, která tento náklad předepisuje zaměstnavateli k úhradě. (32) (33)

Pracovní odměna odsouzeného ponížena o výše uvedené povinné odvody se rozúčtuje následujícím způsobem:

- 33 % se použije k úhradě výživného nezaopatřených dětí
- 23 % k úhradě nákladů výkonu trestu, maximálně však 1500 Kč za kalendářní měsíc (od povinnosti hradit náklady výkonu trestu je osvobozen odsouzený: který nebyl zařazen do práce vlastním z důvodu vlastního přičinění; nedovršil osmnáctý rok věku; v uvedeném období mu byla poskytována lůžková zdravotní péče; byl zařazen do vzdělávacího nebo terapeutického programu s nejméně 21 výukovými hodinami týdně; trest dočasně nevykonával; účastnil se soudního jednání jako svědek nebo poškozený)
- 17 % na kapesné
- 12 % na srážky prováděné na základě nařízeného výkonu rozhodnutí soudu nebo orgánu státní správy (např.: náklady soudního řízení, odškodnění poškozeného, exekuce)
- 11 % na úložné
- 4 % se použije na ostatní srážky (např. peněžité tresty či pokuty, neprávem přijaté částky dávek státní sociální podpory, přeplatky na dávkách nemocenského a důchodového pojištění, pokud je odsouzený povinen je vrátit). (34)

Pokud naspořená částka na úložném přesáhne částku 35 000 Kč, může ředitel věznice rozhodnout o použití finančních prostředků přesahujících tuto hodnotu k úhradě nesplacených nákladů výkonu trestu odnětí svobody. (34)

V tabulce č. 1 je znázorněna výše finanční odměny pro pracujícího odsouzeného. Uvedená hrubá mzda odpovídá průměrné odměně pracujícího odsouzeného v roce 2019. Hodnoty jsou uvedeny v korunách českých.

Tabulka 1: Výpočet čisté finanční odměny pro pracujícího odsouzeného

Hrubá finanční odměna - Kč	4576
Daň z příjmu (po uplatnění slevy na poplatníka)	0
Pojistné na sociálním zabezpečení	298
Zdravotní pojištění	206
Čistá finanční odměna - Kč	4 072

Zdroj: vlastní zpracování dle (24) (32) (33)

Z tabulky č. 1 je patrné, že z důvodu výše finanční odměny pro odsouzené, neodvádí tento po uplatnění daňové slevy na poplatníka žádnou daň z příjmu. Čistá finanční odměna slouží jako základ pro následné rozúčtování, které je uvedeno v tabulce č. 2.

Tabulka 2: Rozúčtování finanční odměny zaměstnaného odsouzeného

Čistá finanční odměna - Kč	4 072
Výživné nezaopatřených dětí - 33 %	1 344
Náklady VTOS - 23 %	937
Kapesné - 17 %	692
Srážky prováděné na základě nařízeného výkonu rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu státní správy - 12%	488
Úložné - 11 %	448
Ostatní srážky - 4 %	163

Zdroj: vlastní zpracování dle (24) (34)

V tabulce č. 2 je uvedeno, jak vysoké finanční částky jsou určeny na jednotlivé položky stanovené vládním nařízením. Pokud obdržel pracující odsouzený průměrnou finanční odměnu, byl schopen zaplatit výživné ve výši 1 343,8 Kč za daný měsíc. Náklady výkonu trestu mu mohou být stanoveny až do výše 1 500 Kč, ale z důvodu nízkého příjmu mu tato částka nemůže být k úhradě předepsána v celkové výši. Dle dostupné skupiny vnitřní diference by si odsouzený ve věznici Stráž pod Ralskem mohl v daném měsíci nakoupit věci osobní potřeby ve výši: I. skupina – 800 Kč, II. skupina – 600 Kč, III. skupina – 400 Kč. Pokud daný odsouzený spadá do I. skupiny dostupné vnitřní diference, tak mu výše kapesného nepostačí na plné využití výhody plynoucí v členství v této skupině. Úložné dosahuje takové výše, že pokud by odsouzený byl ve výkonu trestu odnětí svobody jeden rok, dostal by při propuštění celkem 5 374,8 Kč. Tato částka by mu musela postačit k pokrytí všech nutných životních nákladů, než bude v běžném životě zaměstnán a bude mít finanční příjem. (35)

Účty odsouzených

Každá vězněná osoba má založený finanční spis, kde se evidují veškeré příjmy a výdeje odsouzených po celou dobu výkonu trestu odnětí svobody. Součástí spisu jsou např. mzdové listy, daňová prohlášení, evidenční listy důchodového pojištění.

Ve věznicích je držení hotovosti odsouzeným zakázáno. A proto jsou všechny platby realizovány bezhotovostně. Z toho důvodu má každý odsouzený založen účet, kam jsou ukládány veškeré jeho příjmy. Finanční prostředky jsou účtovány odděleně od hlavních činností věznice. Úroky z těchto financí jsou příjmem státního rozpočtu, náklady spojené s vedením účtu jsou výdaji státního rozpočtu. Úroky ani náklady se na účtech odsouzených neprojeví. (35)

Dovolená, volno s náhradou mzdy, pracovní neschopnost

Zaměstnaný odsouzený nemá nárok na řádnou dovolenou a ani na volno s náhradou mzdy. V případě pracovní neschopnosti způsobenou pracovním úrazem poskytuje Vězeňská služba České republiky zaměstnanému odsouzenému náhradu odměny za stejných podmínek jako zaměstnavatel běžnému zaměstnanci. To znamená (dle platné legislativy červen 2020), 1. – 14. den má zaměstnaný odsouzený v dočasné pracovní neschopnosti náhradu od Vězeňské služby České republiky ve výši 60 % z průměrného výdělku, náhrada mzdy náleží pouze za dobu, v níž trvá doba zaměstnání. V období 15. – 30. dne má odsouzený nárok na výplatu nemocenské, kterou zabezpečuje Česká správa sociálního zabezpečení. Nemocenská je ve výši 60 % z denního vyměřovacího základu a vyplácí se za každý kalendářní den trvání dočasné pracovní neschopnosti. V období 31. – 60. dne má nárok na 66 % z denního vyměřovacího základu. Pokud je odsouzený v pracovní neschopnosti 61 dnů a déle, tak v tomto období mu náleží náhrada mzdy ve výši 72 % z vyměřovacího základu. (37) (38)

Odpovědnost odsouzeného za škodu způsobenou při plnění pracovních úkolů

Zaměstnaný odsouzený, který plní pracovní povinnosti u Vězeňské služby České republiky nebo u soukromého subjektu, je povinen uhradit škodu, kterou způsobil porušením pracovních povinností, a to až do výše čtyř a půl násobku jeho průměrného měsíčního výdělku. (15) (37)

Odpovědnost za škodu způsobenou odsouzenému při plnění pracovních úkolů

Vězeňská služba České republiky či jiný subjekt, u kterého je odsouzený zaměstnán, jako u běžného zaměstnance, je zodpovědná za škodu, která je odsouzenému způsobena při plnění pracovních úkolů. Obdobně je to se škodou způsobenou pracovním úrazem, či nemocí z povolání. Zaměstnavatel musí být proti tomuto pojištěn.

Za plnění pracovních povinností se nepovažují úklidové, či jiné obdobné práce potřebné k zajištění běžného chodu věznice, účast v denní formě studia a na pracovní terapii. (15)

Výhody a nevýhody zaměstnávání odsouzených

Pro porovnání, zda převažují pozitiva či negativa při zaměstnávání odsouzených jsou zde uvedeny hlavní výhody a nevýhody.

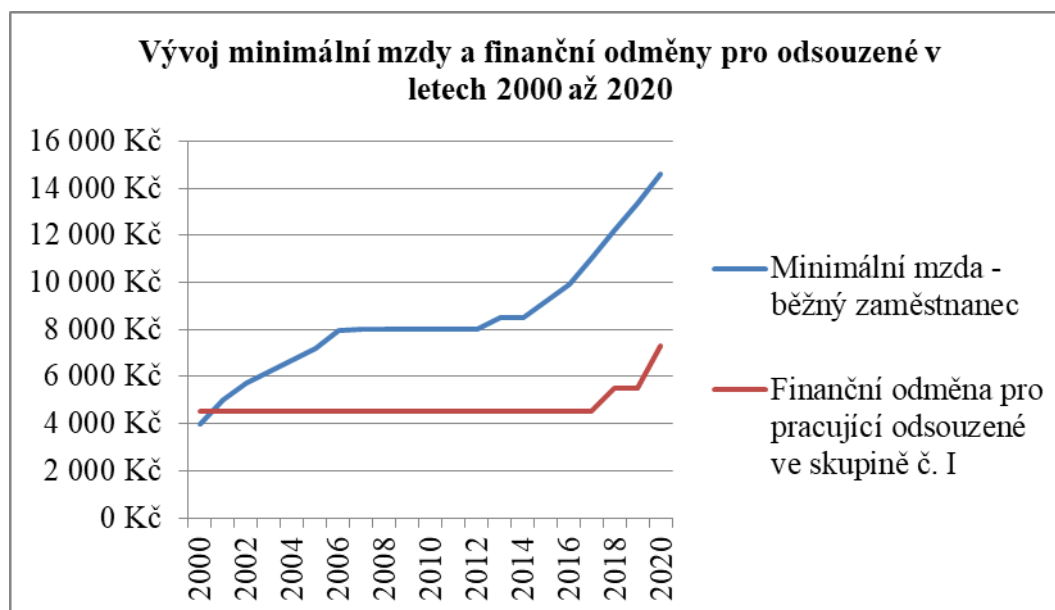
Mezi hlavní výhody patří: finanční odměna pro odsouzeného je vázána na výši minimální mzdy v poměru 50 % = nižší mzdové náklady; odsouzení nemají nárok na dovolenou, ani volno s náhradou mzdy; v případě absence odsouzeného, je dle možností věznice nahrazen jiným; dojde-li k překážce v práci na straně zaměstnavatele (nedostatek zakázek, výpadek energie apod.) odsouzený nemá nárok na žádnou odměnu za toto období; Vězeňská služba České republiky zajišťuje zdravotní péči, stravu a dohlíží na dodržování pořádku a kázně na pracovišti prostřednictvím svých zaměstnanců.

Mezi hlavní nevýhody patří: zaměstnavatel zajišťuje dopravu odsouzených na pracoviště; odsouzení zpravidla dosahují nižší odborné kvalifikace; zaměstnavatel musí být pojištěný v případě pracovních úrazů a trvalým následkům, které by si odsouzený při plnění pracovních povinností mohl přivodit a v případě vyhlášení amnestie dojde k náhlé ztrátě pracovní síly.

3.4.2 Vývoj finanční odměny pro zaměstnaného odsouzeného a zaměstnance s minimální mzdou v letech 2000 až 2020

Jelikož zaměstnaní odsouzení většinou vykonávají pracovní činnost, pro kterou není potřebná odborná kvalifikace, je vhodné z pohledu zaměstnavatele, pro určení mzdových úspor porovnat výši odměny pro odsouzeného s minimální mzdou pro zaměstnance. Vývoj výše minimální mzdy pro běžného zaměstnance a finanční odměny pro odsouzeného (skupina č. I) v letech 2000 až 2020 je znázorněn na obrázku č. 3 na následující straně.

Obrázek 3: Grafické znázornění vývoje minimální mzdy v České republice a výše finanční odměny pro zaměstnané odsouzené v období 2000 až 2020

Zdroj: vlastní zpracování dle (31) (40)

Z grafického znázornění na obrázku č. 3 je patrné, že v lednu roku 2000 finanční odměna pro odsouzené byla dokonce o 500 Kč vyšší, než minimální mzda pro běžného zaměstnance. K vyrovnání tohoto vztahu došlo od 1. července téhož roku. Od tohoto dne dochází k nepravidelnému navyšování minimální mzdy pro běžného zaměstnance. Oproti tomu výše finanční odměny pro pracujícího odsouzeného byla konstantní až do roku 2018. V tomto roce došlo k navýšení finanční odměny pro odsouzeného na částku 5 500 Kč. Od roku 2020 došlo k významné legislativní úpravě, kdy výše finanční odměny pro pracujícího odsouzeného není vládním nařízením stanovena na konkrétní částku, ale toto nařízení stanoví výši odměny pro pracující odsouzené v poměru k minimální mzdě v daném období v České republice. Ke dni 10. 6. 2020 je výše finanční odměny pro pracujícího odsouzeného 7 300 Kč. Dohromady s povinným zdravotním pojištěním a pojistným na sociální zabezpečení hrazené zaměstnavatelem jsou mzdové náklady na odsouzeného v I. skupině 9 768 Kč. (31) (39)

Minimální mzda pro zaměstnance ke dni 10. 6. 2020 je 14 600 Kč. Dohromady s povinným zdravotním pojištěním a pojistným na sociální zabezpečení hrazené zaměstnavatelem jsou mzdové náklady na zaměstnance s minimální mzdou 19 564 Kč. (40)

4 Vlastní práce

Tato část diplomové práce se skládá ze šesti částí. Nejprve je představena věznice Stráž pod Ralskem, ve které následně bylo provedeno dotazníkové šetření. Ve druhé části je proveden výpočet finančního přínosu pro zainteresované strany ve věci zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Třetí část popisuje vývoj nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem v předchozím období. Čtvrtá část charakterizuje pracoviště ve věznici Stráž pod Ralskem. V páté části je provedena analýza nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem s pomocí dat získaných z Centrálního indexu vězňených osob a v poslední části jsou zpracována data z provedeného dotazníkového šetření.

4.1 Věznice Stráž pod Ralskem

Věznice Stráž pod Ralskem leží v Libereckém kraji mezi Českou Lípou a Libercem. Vznikla 3. června 1973 jako útvar sboru nápravné výchovy Československé republiky. Na začátku tvořily věznici pouze čtyři objekty, které původně sloužily jako ubytovny pro pracovníky uranových dolů. První odsouzení, kteří byli do místní věznice umístěni, se vlastní činností podíleli na jejím dobudování. Jednalo se o 120 odsouzených, na které dohlíželo 86 příslušníků. Všichni odsouzení byli zaměstnáni, a to buď ve vnitřní režii, nebo na vnitřním pracovišti – výstavba provozu. Po dostavbě věznice byla pracovní síla odsouzených využita pro výstavbu nových bytových jednotek ve městě Stráž pod Ralskem. Tato obec v 70. letech čelila masivnímu přílivu pracovníků uranových dolů, pro které bylo nutné zařídit důstojné ubytování s kvalitním občanským vybavením.

V letech 1994 až 2001 bylo ve věznici dočasně zřízeno zvláštní oddělení pro výkon vazby. Od roku 2007 je ve věznici zřízeno oddělení pro odsouzené s mentální retardací. V roce 2015 bylo ve věznici zřízeno Školské vzdělávací středisko.

V současné době je věznice Stráž pod Ralskem typem věznice s ostrahou s kapacitou 655 odsouzených mužů.

Již od vzniku věznice ve Stráži pod Ralskem bylo hlavní prioritou zaměstnávání odsouzených a i téměř po 50 letech existence tohoto subjektu je zaměstnávání odsouzených stěžejním programem zacházením pro umístěné odsouzené. (41) (42)

Obrázek 4: Věznice Stráž pod Ralskem

Zdroj: (43)

4.2 Finanční přínos pro zaměstnaného odsouzeného, zaměstnavatele a Českou republiku

Ze zaměstnání odsouzeného mají ekonomický přínos jak zaměstnavatel, tak Česká republika i samotný zaměstnaný odsouzený. Níže je vypočteno, jaké finanční částky jednotlivým zainteresovaným stranám z pracovního zařazení odsouzeného plynou. K porovnání jsou použita data platná v červnu roku 2020.

Finanční přínos pro zaměstnaného odsouzeného

Pokud je odsouzený zaměstnán, má z této činnosti finanční přínos rovnající se výši finanční odměny, která mu za danou práci, po odečtení povinných odvodů, náleží. Odsouzený získá prostředky na hrazení nákladů výkonu trestu odnětí svobody, nákup věcí osobní potřeby ve vězeňské prodejně, pohledávky z občanského života a tvorbu úspor. Pro potřeby porovnání budeme uvažovat, že odsouzený je zařazen do I. skupiny zaměstnaných odsouzených a vyjma slevy na dani z příjmu na poplatníka neuplatňuje žádné další daňové zvýhodnění. V tomto případě výše finanční odměny je 6 496 Kč.

Finanční přínos pro zaměstnavatele

Zaměstnavatelé ve většině případů zaměstnávají odsouzené na pracovních pozicích, které nevyžadují odbornou kvalifikaci. Pokud by na těchto pracovištích nebyli zařazeni odsouzení, dá se předpokládat, že by zde byly zařazeny zaměstnanci s nárokem na

minimální mzdu. Mzdové náklady na běžného zaměstnance činí 19 535 Kč, mzdové náklady na zaměstnaného odsouzeného činí 9 768 Kč (v obou případech jsou náklady uvedené společně s povinným zdravotním pojištěním a pojistným na sociální zabezpečení hrazené zaměstnavatelem). K těmto nákladům bychom měli připočítat náklady na dopravu odsouzených na pracoviště, materiálové odměňování odsouzených a finanční plnění, které je předmětem dohody mezi věznicí a soukromým subjektem. Tyto položky jsou značně variabilní a individuální, nelze je přesně stanovit. Proto nebudou v tomto porovnání zohledněny. Jednoduchým porovnáním mezi mzdovými náklady na běžného zaměstnance a zaměstnaného odsouzeného zjistíme, že finanční přínos pro zaměstnavatele v případě zaměstnání odsouzeného činí 9 749 Kč.

Finanční přínos pro Českou republiku

Česká republika má v tomto případě finanční příjmy jak ze strany odsouzeného, tak zaměstnavatele. Od zaměstnaného odsouzeného jí plynou příjmy za sociální a zdravotní pojištění ve výši 804 Kč (daň z příjmu po uplatnění slevy na poplatníka činí 0 Kč) a uhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody 1 494 Kč. Zaměstnavatel platí povinné zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení hrazené zaměstnavatelem ve výši 2 468 Kč. Celkový finanční přínos činí 4 766 Kč.

V případě, že by stejná pracovní pozice byla obsazena osobou s nárokem na minimální mzdu, činili by příjmy státu ze strany zaměstnance 2 476 Kč (daň z příjmu, sociální a zdravotní pojištění) a ze strany zaměstnavatele 4 935 Kč (povinné zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení hrazené zaměstnavatelem). V součtu finanční přínos činí 7 411 Kč. Pokud započteme ušlý příjem státu, kdy nezaměstnaný odsouzený nezaplatí část nákladů výkonu trestu odnětí svobody (v našem případě 1 494 Kč) je finanční přínos státu při zaměstnání osoby s minimální mzdou oproti zaměstnanému odsouzenému 5 917 Kč.

Z uvedeného je patrné, že největší finanční přínos ze zaměstnání osob ve výkonu trestu odnětí svobody plyne zaměstnavateli. Na druhém místě je samotný odsouzený a na třetím místě je stát. Zajímavostí je, že pokud by místo odsouzeného byla zaměstnána běžná osoba s minimální mzdou, byl by příjem do státního rozpočtu vyšší.

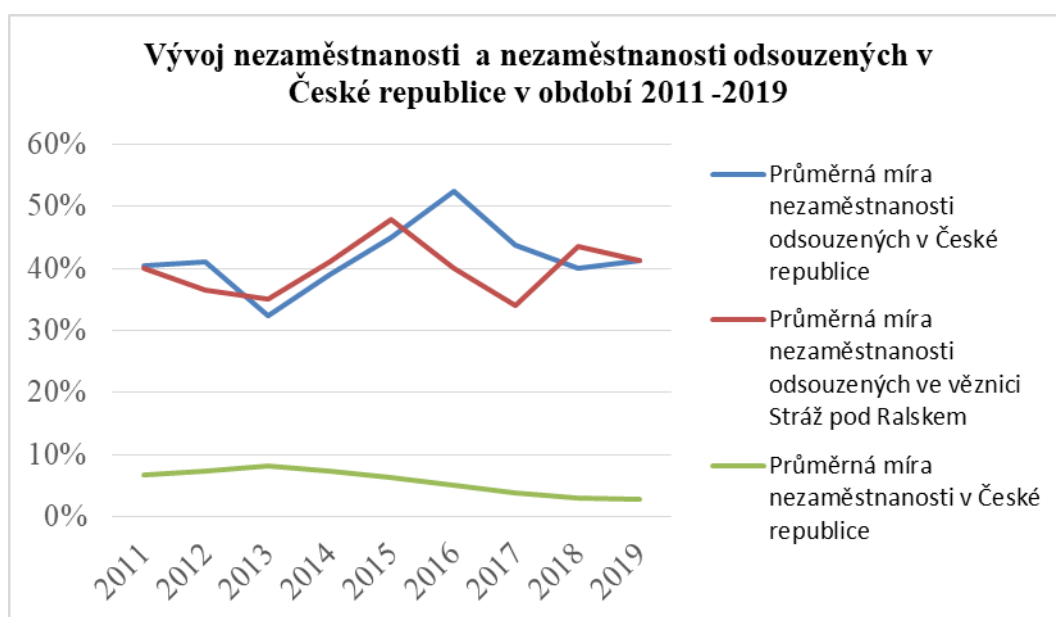
Zaměstnávání odsouzených nemá pouze finanční stránku, ale též sociální. Zaměstnané osoby ve výkonu trestu odnětí svobody si osvojují pracovní návyky, nové dovednosti a znalosti. Učí se pocitu zodpovědnosti a povinnosti. Tyto nové skutečnosti

mohou osobám pomoci po propuštění vést řádný život, čímž by byl splněn samotný účel výkonu trestu odnětí svobody.

4.3 Míra nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem v letech 2011 až 2019

Níže uvedený graf znázorňuje vývoj míry nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem v letech 2011 až 2019. V grafu je též uvedena míra nezaměstnanosti odsouzených v celé České republice. Dále je v grafu znázorněna míra nezaměstnanosti občanů v České republice ve sledovaném období. Vývoj nezaměstnanosti odsouzených je znázorněn na obrázku č. 5.

Obrázek 5: Grafické znázornění míry nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem, odsouzených na celém území České republiky a míra nezaměstnanosti občanů v České republice v období 2011 až 2019

Zdroj: vlastní zpracování dle (44) (45) (46) (47) (48) (49) (50) (51) (52) (53) (54)

Z obrázku č. 5 je patrné, že míra nezaměstnanosti u odsouzených je výrazně vyšší, než u občanů České republiky. Zatímco nezaměstnanost občanů v České republice se dlouhodobě pohybuje v jednotkách procent, míra nezaměstnanosti u odsouzených vykazuje hodnoty v desítkách procent.

Tvar křivky nezaměstnaných odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem a křivky nezaměstnaných odsouzených v České republice je podobný. Věznice Stráž pod Ralskem v letech 2011 až 2018 vykazovala míru nezaměstnanosti nižší, než byla míra nezaměstnanosti u odsouzených v celé České republice. V roce 2019 byla nezaměstnanost odsouzených v České republice a věznici Stráž pod Ralskem obdobná a to 41,3 %.

4.4 Charakteristika pracovišť ve věznici Stráž pod Ralskem

Věznice Stráž pod Ralskem dle typu střežení nabízí tyto druhy pracovišť:

- střežené pracoviště uvnitř věznice
- nestřežené pracoviště mimo věznici
- volné pracoviště mimo věznici
- volné pracoviště ve střeženém prostoru věznice

Počty pracovních míst na uvedených pracovištích ve věznici Stráž pod Ralskem jsou uvedeny v tabulce č. 3:

Tabulka 3: Pracovní místa pro odsouzené ve věznici Stráž pod Ralskem dle charakteru střežení

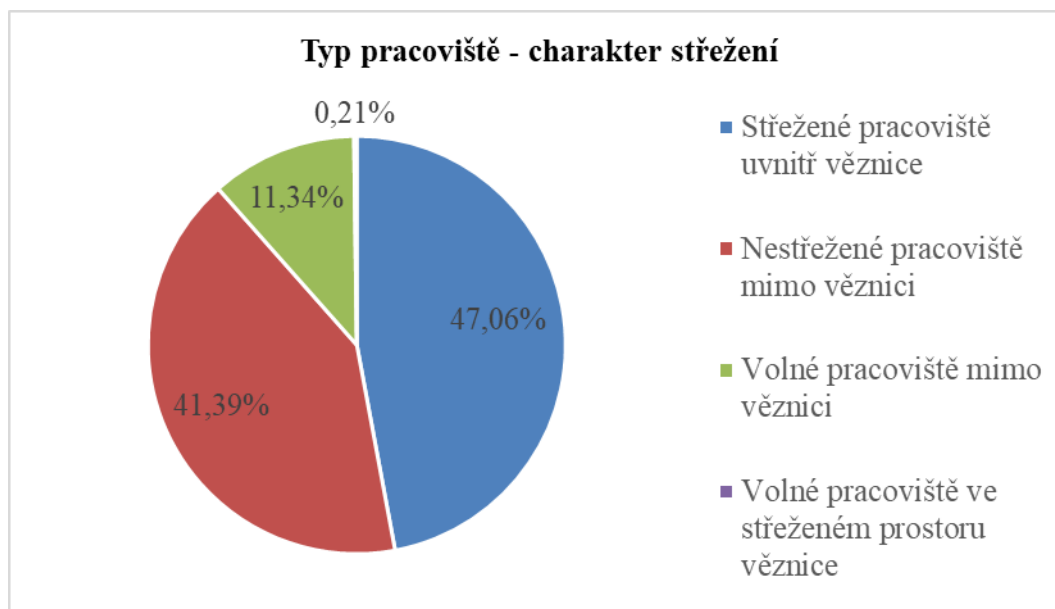
Typ pracoviště - charakter střežení	Počet pracovních míst	Podíl v %
Střežené pracoviště uvnitř věznice	224	47,06
Nestřežené pracoviště mimo věznici	197	41,39
Volné pracoviště mimo věznici	54	11,34
Volné pracoviště ve střeženém prostoru věznice	1	0,21
Počet nabízených pracovních míst celkem	476	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (55)

Ve věznici Stráž pod Ralskem bylo ke dni 11. 11. 2020 celkem 476 pracovních pozic pro odsouzené. Jelikož kapacita věznice je 655 odsouzených mužů, práce je zajištěna pro 68,85 % z nich. Nejvíce pracovních míst bylo nabídnuto na střežených pracovištích uvnitř věznice. V poměru k ostatním tak bylo 47,06 %, dále na nestřeženém pracovišti mimo věznici 41,39 %, podstatně méně pracovních míst bylo v nabídce na volném pracovišti mimo věznici 11,34 %. Pouze jednu pracovní pozici nabízí volné pracoviště ve střeženém

prostoru uvnitř věznice, konkrétně se jedná o pracovní místo zahradník. Poměr jednotlivých pracovišť dle typu střežení je vyobrazen na obrázku č. 6.

Obrázek 6: Grafické znázornění poměru pracovišť ve věznici Stráž pod Ralskem - dle typu střežení

Zdroj: vlastní zpracování dle (55)

Věznice Stráž pod Ralskem dle formy zaměstnání nabízí tyto druhy pracovišť:

- v režii věznice
- v rámci hospodářské činnosti
- u cizích subjektů
- vzdělávání formou denního studia
- bez nároku na odměnu
- terapeutický program

Počty pracovních míst na uvedených pracovištích ve věznici Stráž pod Ralskem jsou uvedeny v tabulce č. 4 na následující stránce.

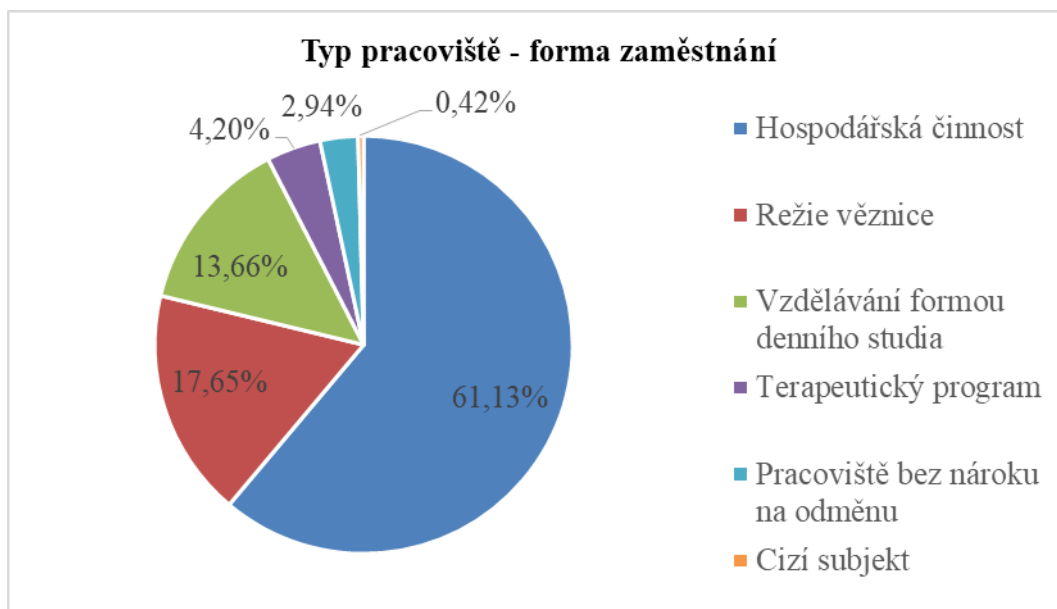
Tabulka 4: Pracovní místa pro odsouzené ve věznici Stráž pod Ralskem – dle formy zaměstnání

Typ pracoviště - forma zaměstnání	Počet pracovních míst	Podíl v %
Hospodářská činnost	291	61,13
Režie věznice	84	17,65
Vzdělávání formou denního studia	65	13,66
Terapeutický program	20	4,2
Pracoviště bez nároku na odměnu	14	2,94
Cizí subjekt	2	0,42
Počet nabízených pracovních míst celkem	476	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (55)

Nejvíce pracovních míst je zajištěno prostřednictvím hospodářské činnosti a to více jak 60 %. Další významnou formou zaměstnání je využití pracujících odsouzených ve vnitřních provozech a vzdělání formou denního studia. Marginální postavení zaujímají pracoviště bez nároku na odměnu, u cizího subjektu či terapeutický program. Poměr jednotlivých pracovišť dle formy zaměstnávání je znázorněn na obrázku č. 7.

Obrázek 7: Grafické znázornění poměru pracovišť ve věznici Stráž pod Ralskem – dle formy zaměstnání

Zdroj: vlastní zpracování dle (55)

4.5 Nezaměstnaní odsouzení ve věznici Stráž pod Ralskem – listopad 2020

Výzkum ve věznici Stráž pod Ralskem byl proveden v listopadu roku 2020. V České republice byl v tomto období v souvislosti s pandemií covid-19 vyhlášen nouzový stav, který měl dopad i na zaměstnávání odsouzených v České republice.

Dne 11. 11. 2020 bylo ve věznici Stráž pod Ralskem umístěno celkem 743 odsouzených mužů. Kapacita věznice tak byla naplněna na 113, 44 %. Z důsledku pandemie covid-19 byla v tomto období pozastavena 2 pracoviště a to příčinou dlouhodobé snížení výroby v těchto soukromých subjektech. Tato událost dočasně ponížila nabídku pracovních pozic ve věznici Stráž pod Ralskem o 90 pozic na hodnotu 386. Jelikož je věznice naplněna nad stanovenou kapacitu a nabídka pracovních pozic se snížila, změnil se i procentuální poměr zajištěných pracovních pozic vůči odsouzeným umístěným ve věznici. V tento den byly pracovní pozice zajištěny pro 52 % odsouzených, kteří se v tento den nacházeli ve věznici.

Z dat získaných z Centrálního indexu vězňených osob ve věznici Stráž pod Ralskem byly určeny faktory, kterou mohou mít vliv na zaměstnávání odsouzených. Těmito faktory jsou:

- věk odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem
- vzdělání
- zařazení do prostupné skupiny vnitřní diference
- odsouzení za drogovou trestnou činnost
- recidiva odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem

K určení vlivu jednotlivých faktorů na zaměstnání odsouzených byla provedena analýza dat z Centrálního indexu vězňených osob ve věznici Stráž pod Ralskem. Zjištěné údaje byly podrobeny komparaci a to mezi skupinami nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených. Cílem této komparace bylo zjistit, zda pod vlivem uvedených faktorů, dochází mezi uvedenými výzkumnými soubory k významným rozdílům. Jako významný rozdíl, který má vliv na zaměstnání odsouzených, byla stanovena hodnota 30% mezi jednotlivými skupinami daného posuzovaného faktoru.

4.5.1 Počet nezaměstnaných odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem

Počty nezaměstnaných či zaměstnaných odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem jsou uvedeny v tabulce č. 5.

Tabulka 5: Počet nezaměstnaných/zaměstnaných odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem

Odsouzení ve věznici Stráž pod Ralskem	Počet odsouzených	Podíl v %
Zaměstnaní odsouzení	404	54,37
Nezaměstnaní odsouzení	339	45,63
Celkový počet odsouzených	743	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Počet zaměstnaných odsouzených převyšuje počet nezaměstnaných odsouzených o 65 odsouzených (o 8,74 %). Zaměstnaných odsouzených je o 18 osob více, než je počet zajištěných pracovních pozic v daný den. Příčinou je vytvoření minimální rezervy pracovních pozic pro případ, že by z důvodu absence odsouzeného (např. nemoc, úkony s orgány činnými v trestním řízení, soudní jednání apod.) nemohl být dodržen smluvní počet odsouzených na danou směnu. Rezerva takto pracovních pozic činila 4,5 % z celkového počtu zaměstnaných odsouzených. Míra zaměstnanosti v tento den, dle platné metodiky výpočtu (od kmenového stavu odsouzených byly odečteny osoby vyňaté z pracovní povinnosti), dosahovala míry 59,9 %.

4.5.2 Věk odsouzených – vliv na zaměstnávání odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem

Věznice Stráž pod Ralskem je určena pro plnoleté muže. Dolní věková hranice je tudíž stanovena, horní není nijak určena. Počty nezaměstnaných odsouzených v těchto skupinách jsou uvedeny v tabulce č. 6.

Tabulka 6: Věk - nezaměstnaný odsouzený

Věkové skupiny odsouzených - nezaměstnaný odsouzený	Nezaměstnaný odsouzený	Podíl v %
do 30 let	115	33,9
31 - 40 let	116	34,2
41 - 50 let	72	21,3
50 a více	36	10,6
Počet odsouzených celkem	339	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Největší podíl u nezaměstnaných odsouzených spadá do kategorie 31 – 40 let a to 34,2 %, na druhém místě jsou odsouzení do 30 let, 33,9 %. Ve věkové kategorii 41 – 50 let je podíl 21,3 % a nejmenší podíl je ve věkové kategorii 50 a více let, 10,6 %. Počty zaměstnaných odsouzených jsou uvedeny v tabulce č. 7.

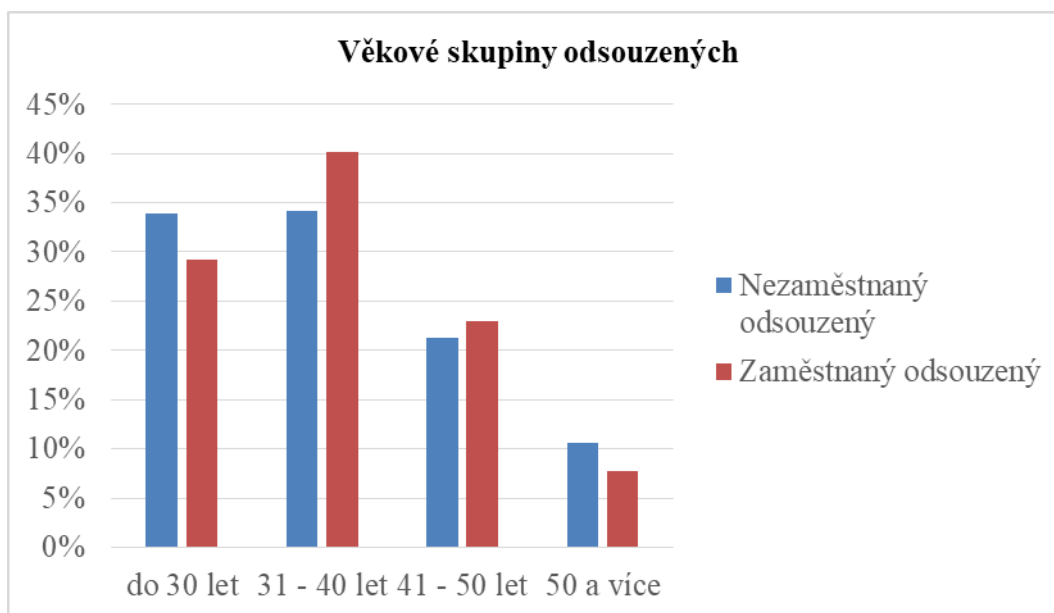
Tabulka 7: Věk - zaměstnaný odsouzený

Věkové skupiny odsouzených - zaměstnaný odsouzený	Zaměstnaný odsouzený	Podíl v %
do 30 let	118	29,2
31 - 40 let	162	40,1
41 - 50 let	93	23,0
50 a více	31	7,7
Počet odsouzených celkem	404	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Největší podíl zaměstnaných odsouzených je v kategorii 31 – 40 let a to 40,1 %, na druhém místě je skupina odsouzených ve věku do 30 let, 29,2 %. Na třetím místě jsou odsouzení ve věkové kategorii 41 – 50 let, 23 %. Nejmenší podíl má skupina odsouzených ve věku 50 let a více a to 7,7 %. Porovnání nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených v jednotlivých věkových kategoriích je vyobrazen na obrázku č. 8 na následující stránce.

Obrázek 8: Grafické zobrazení poměru nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených - věk

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Rozložení počtu odsouzených do jednotlivých věkových kategorií je obdobný u obou skupin. V kategorii do 30 let je poměr nezaměstnaných odsouzených o 4,7 % vyšší než u zaměstnaných odsouzených. V kategorii do 40 let je naopak vyšší poměr zaměstnaných odsouzených a to o 5,9 %. Rozdíl ve zbylých dvou kategoriích dokonce dosahuje ještě nižších hodnot.

Věk osob ve výkonu trestu odnětí svobody nemá vliv na zaměstnávání odsouzených.

4.5.3 Vzdělání – vliv na zaměstnání odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem

Pro potřeby výzkumu byly stanoveny čtyři skupiny vzdělání:

- základní – zahrnuje kategorie A, B, C dle klasifikace kmenových oborů vzdělání
- střední – zahrnuje kategorie D, E, H, J dle klasifikace kmenových oborů vzdělávání
- střední úplné – zahrnuje kategorie K, L, M dle klasifikace kmenových oborů vzdělávání
- vysokoškolské – zahrnuje kategorie N, R, T, V dle klasifikace kmenových oborů vzdělávání

Počty odsouzených v jednotlivých stupních dosaženého vzdělání jsou uvedeny v tabulce č. 8.

Tabulka 8: Vzdělání - nezaměstnaný odsouzený

Vzdělání - nezaměstnaný odsouzený	Počet odsouzených	Podíl v %
Základní	153	56,9
Střední	101	37,5
Střední úplné	14	5,2
Vysokoškolské	1	0,4
Počet odsouzených celkem	269	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Celkový počet nezaměstnaných odsouzených je poníženo o 70 osob. Je to z důvodu stále probíhajících přijímacích procesů do věznice, nebo neochotou spolupracovat s institucemi zajišťující výkon trestu odnětí svobody v České republice, které se v tomto případě projevuje neuvedením stupně dosaženého vzdělání.

Největší podíl odsouzených dosáhlo základního stupně vzdělání a to 56,9 %, druhý největší podíl připadá na skupinu odsouzených se středním stupněm vzdělání, 37,5 %. Marginální hodnoty dosahují odsouzení ve skupinách dosaženého vzdělání střední úplné a vysokoškolské.

Počty zaměstnaných odsouzených v jednotlivých kategoriích dosaženého vzdělání jsou uvedeny v tabulce č. 9 na následující stránce.

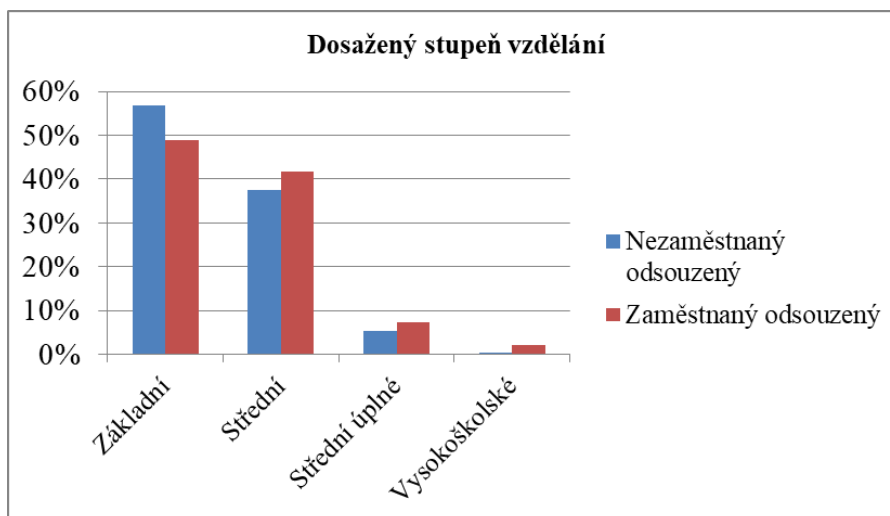
Tabulka 9: Vzdělání - zaměstnaný odsouzený

Vzdělání - zaměstnaný odsouzený	Počet odsouzených	Podíl v %
Základní	197	48,8
Střední	169	41,8
Střední úplné	30	7,4
Vysokoškolské	8	2,0
Počet odsouzených celkem	404	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Naprosto dominantní podíly mají skupiny odsouzených se základním a středním vzděláním, naopak vzdělání střední úplné a vysokoškolské je u zaměstnaných odsouzených výjimečné. Poměr úrovně dosaženého vzdělání mezi nezaměstnanými odsouzenými a zaměstnanými odsouzenými je zobrazen na obrázku č. 9.

Obrázek 9: Grafické zobrazení poměru nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených - vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Většina analyzovaných osob dosáhla buď základního nebo středního stupně vzdělání a to bez rozdílu, zda se jedná o zaměstnaného, či nezaměstnaného odsouzeného. Pouze 53 osob (což činí 7,13 % z celkového počtu odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem) dosáhlo středního úplného, či vysokoškolského stupně vzdělání. Rozdíly v poměrech v jednotlivých kategoriích stupňů dosaženého vzdělání jsou pouze v jednotkách procent.

Dosažený stupeň vzdělání osob ve výkonu trestu odnětí svobody nemá vliv na zaměstnávání odsouzených.

4.5.4 Prostupná skupina vnitřní diference – vliv na zaměstnání odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem

Dle zákona o výkonu trestu odnětí svobody existují 3 skupiny prostupné vnitřní diference. I. skupina je určena pro odsouzené, kteří se snaží svým chováním splnit účel výkonu trestu odnětí svobody. Naopak do třetí skupiny jsou zařazeni odsouzení, u nichž je negativní průběh výkonu trestu. Počty nezaměstnaných odsouzených v těchto skupinách jsou uvedeny v tabulce č. 10.

Tabulka 10: Prostupné skupiny vnitřní diference – nezaměstnaný odsouzený

Prostupná skupina vnitřní diference - nezaměstnaný odsouzený	Počet odsouzených	Podíl v %
I. skupina prostupné vnitřní diference	18	5,3
II. skupina prostupné vnitřní diference	243	71,7
III. skupina prostupné vnitřní diference	78	23
Počet nezaměstnaných odsouzených celkem	339	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Z tabulky je patrné, že nejvíce odsouzených je zařazeno ve II. skupině prostupné vnitřní diference. Počty zaměstnaných odsouzených v jednotlivých skupinách prostupné vnitřní diference jsou uvedeny v tabulce č. 11.

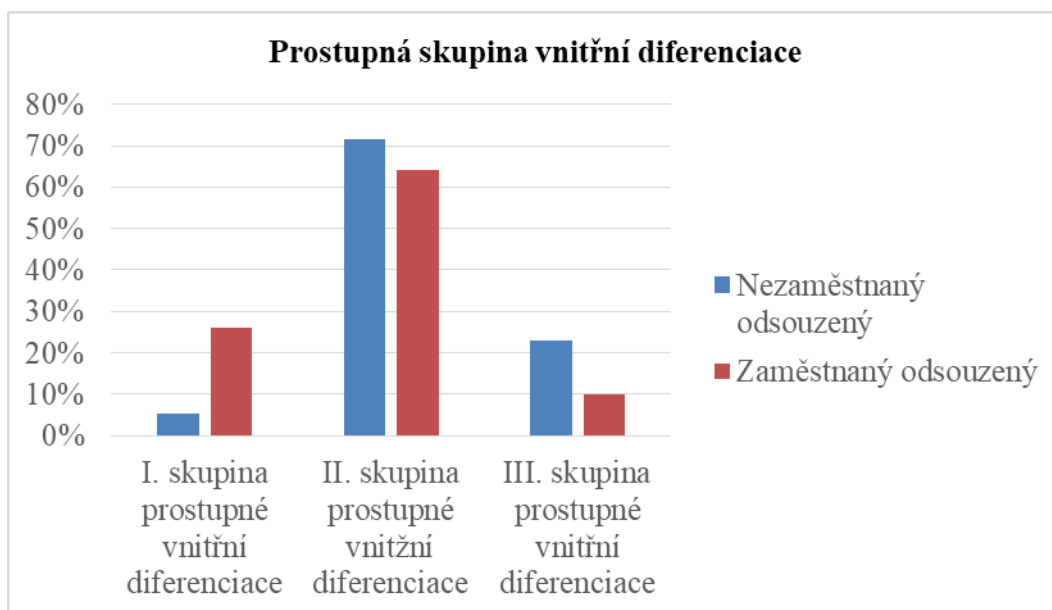
Tabulka 11: Prostupné skupiny vnitřní diference – zaměstnaný odsouzený

Prostupná skupina vnitřní diference - zaměstnaný odsouzený	Počet odsouzených	Podíl v %
I. skupina prostupné vnitřní diference	105	26,00
II. skupina prostupné vnitřní diference	259	64,00
III. skupina prostupné vnitřní diference	40	10,00
Počet nezaměstnaných odsouzených celkem	404	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Obdobně jako u nezaměstnaných odsouzených je nejvíce osob zařazeno ve II. prostupné skupině vnitřní diference. Rozdíl je naopak v podílu odsouzených zařazených do I. a III. prostupné skupiny vnitřní diference. Porovnání nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených zařazených do jednotlivých skupin prostupné vnitřní diference je vyobrazen na obrázku č. 10 na následující straně.

Obrázek 10: Grafické zobrazení poměru nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených –
prostupné skupiny vnitřní diference

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

V porovnání mezi nezaměstnanými odsouzenými a zaměstnanými odsouzenými v jednotlivých skupinách prostupné vnitřní diference spatřujeme, že podíl v I. skupině je o 20,7 % vyšší u zaměstnaných odsouzených. Zaměstnání dává dobrý předpoklad pro udělení kázeňských odměn a naopak odsouzení, kteří jsou zařazení do I. prostupné skupiny vnitřní diference jsou vhodnými adepty na pracovní zařazení. Velký podíl odsouzených je zařazen ve II. prostupné skupině vnitřní diference, a to jak u nezaměstnaných, tak i zaměstnaných odsouzených. Ve III. prostupné skupině vnitřní diference mají naopak vyšší podíl nezaměstnaní odsouzení, a to o 13 %. U osob zařazených do této skupiny je předpoklad, že nedodrží své povinnosti a pracovního zařazení by mohly zneužít, proto jsou horšími adepty na pracovní zařazení, avšak ani zařazení do této skupiny neznamená automaticky znemožnění ve výkonu trestu odnětí svobody pracovat.

Zařazení osob do jednotlivých skupin prostupné vnitřní diference nemá vliv na zaměstnávání odsouzených.

4.5.5 Drogová trestná činnost – vliv na zaměstnání odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem

Do kategorie osob odsouzených pro drogovou trestnou činnost jsou zařazeny osoby, které jsou odsouzeny dle § 283 - 286 zákona č. 40/2009 Sb., trestní řád. Tento ukazatel je monitorován především z hlediska potencionálního nebezpečí, že by se osoby mohly pokusit v této trestné činnosti pokračovat i ve výkonu trestu odnětí svobody, a to zejména formou distribuce. Počty nezaměstnaných odsouzených jsou uvedeny v tabulce č. 12.

Tabulka 12: Drogová trestná činnost – nezaměstnaný odsouzený

Odsouzen pro drogovou trestnou činnost - nezaměstnaný odsouzený	Počet odsouzených	Podíl v %
Ano	43	12,7
Ne	296	87,3
Počet odsouzených celkem	339	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Podíl nezaměstnaných odsouzených pro drogovou trestní činnost je 12,7 %, počet zaměstnaných odsouzených s drogovou trestní minulostí jsou uvedeny v tabulce č. 13.

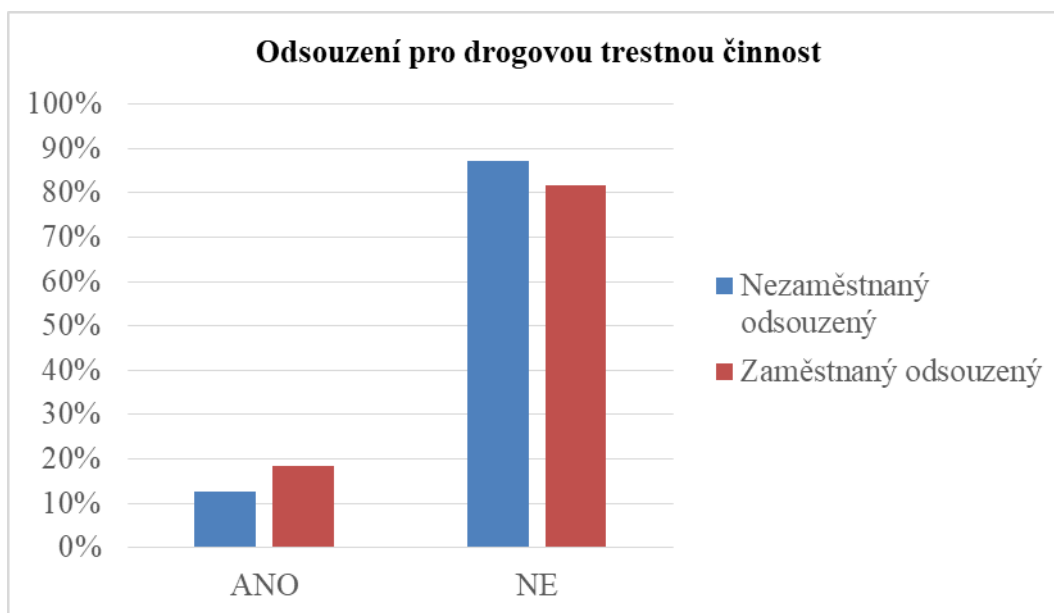
Tabulka 13: Drogová trestná činnost - zaměstnaný odsouzený

Odsouzen pro drogovou trestnou činnost - zaměstnaný odsouzený	Počet odsouzených	Podíl v %
Ano	74	18,3
Ne	330	81,7
Počet odsouzených celkem	404	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

U zaměstnaných odsouzených je podíl osob odsouzených za drogovou trestnou činnost 18,3 %. Poměr odsouzených v těchto dvou sledovaných skupinách je zobrazen na obrázku č. 11 na následující straně.

Obrázek 11: Grafické zobrazení poměru nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených – drogová trestná činnost

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

U zaměstnaných odsouzených je podíl odsouzených za drogovou trestnou činnost o 5,6 % vyšší, než u nezaměstnaných odsouzených. Je zřejmé, že sledování tohoto ukazatele je vhodné z hlediska bezpečnostního, ale není překážkou pro zařazení odsouzeného na pracoviště.

Odsouzení za drogovou trestnou činnost nemá vliv na zaměstnávání odsouzených.

4.5.6 Recidiva – vliv na zaměstnání odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem

V roce 2019 dosahovala recidiva v České republice hodnoty 63,68 %. Velká část odsouzených se po propuštění vrací zpět do výkonu trestu odnětí svobody. Počty nezaměstnaných odsouzených s četností výkonu trestu odnětí svobody jsou uvedeny v tabulce č. 14 na následující straně. (24)

Tabulka 14: Recidiva - nezaměstnaný odsouzený

Kolikrát ve výkonu trestu odnětí svobody - nezaměstnaný odsouzený	Počet odsouzených	Podíl v %
1	92	27,1
2	67	19,8
3	59	17,4
4	35	10,3
5	23	6,8
6	16	4,7
7	16	4,7
8	12	3,5
9	6	1,8
10	6	1,8
11	3	0,9
12	2	0,6
13	0	0
14	1	0,3
16	0	0
18	1	0,3
Počet odsouzených celkem	339	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Největší podíl nezaměstnaných odsouzených je ve výkonu trestu odnětí svobody poprvé. Jeden odsouzený byl ve výkonu trestu odnětí svobody dokonce po osmnácté. Počty zaměstnaných odsouzených s četností výkonu trestu odnětí svobody jsou uvedeny v tabulce č. 15 na následující straně.

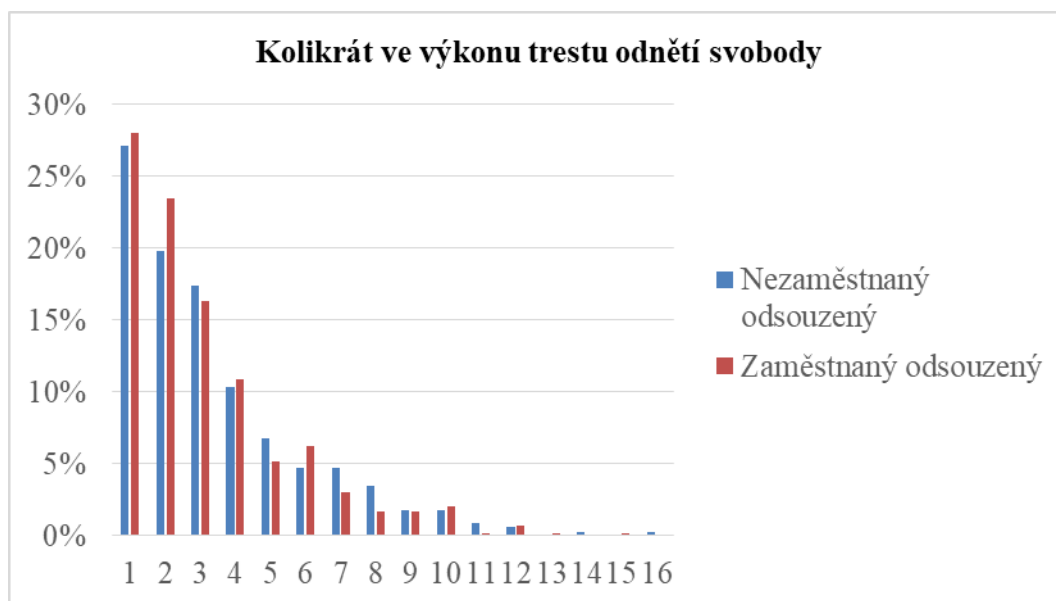
Tabulka 15: Recidiva - zaměstnaný odsouzený

Kolikrát ve výkonu trestu odnětí svobody - zaměstnaný odsouzený	Počet odsouzených	Podíl v %
1	113	28,0
2	95	23,5
3	66	16,3
4	44	10,9
5	21	5,2
6	25	6,2
7	12	3,0
8	7	1,7
9	7	1,7
10	8	2,0
11	1	0,2
12	3	0,7
13	1	0,2
14	0	0,0
16	1	0,2
18	0	0,0
Počet odsouzených celkem	404	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Také u zaměstnaných odsouzených je největší podíl u prvotrestaných. Jedna osoba byla ve výkonu trestu odnětí svobody po šestnácté, a přesto byla zařazena na pracoviště. Poměr recidivy u nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených je zobrazen v obrázku č. 12 na následující straně.

Obrázek 12: Grafické zobrazení poměru nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených – recidiva

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Většina analyzovaných osob je v prvních čtyřech kategoriích (poprvé – počtvrté ve výkonu trestu odnětí svobody). U nezaměstnaných odsouzených je tento podíl 74,6 % u zaměstnaných odsouzených 78,7 %. Rozdíl v poměrech mezi nezaměstnanými a zaměstnanými odsouzenými v jednotlivých kategoriích dosahuje pouze jednotek %.

Recidiva nemá vliv na zaměstnávání odsouzených.

4.5.7 Příčina nezařazení odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem na pracoviště

Dne 11. 11. 2020 nebylo z různých příčin zařazeno na pracoviště celkem 339 odsouzených. Důvody nezařazení odsouzených na pracoviště s počty odsouzených v jednotlivých skupinách jsou uvedeny v tabulce č. 16.

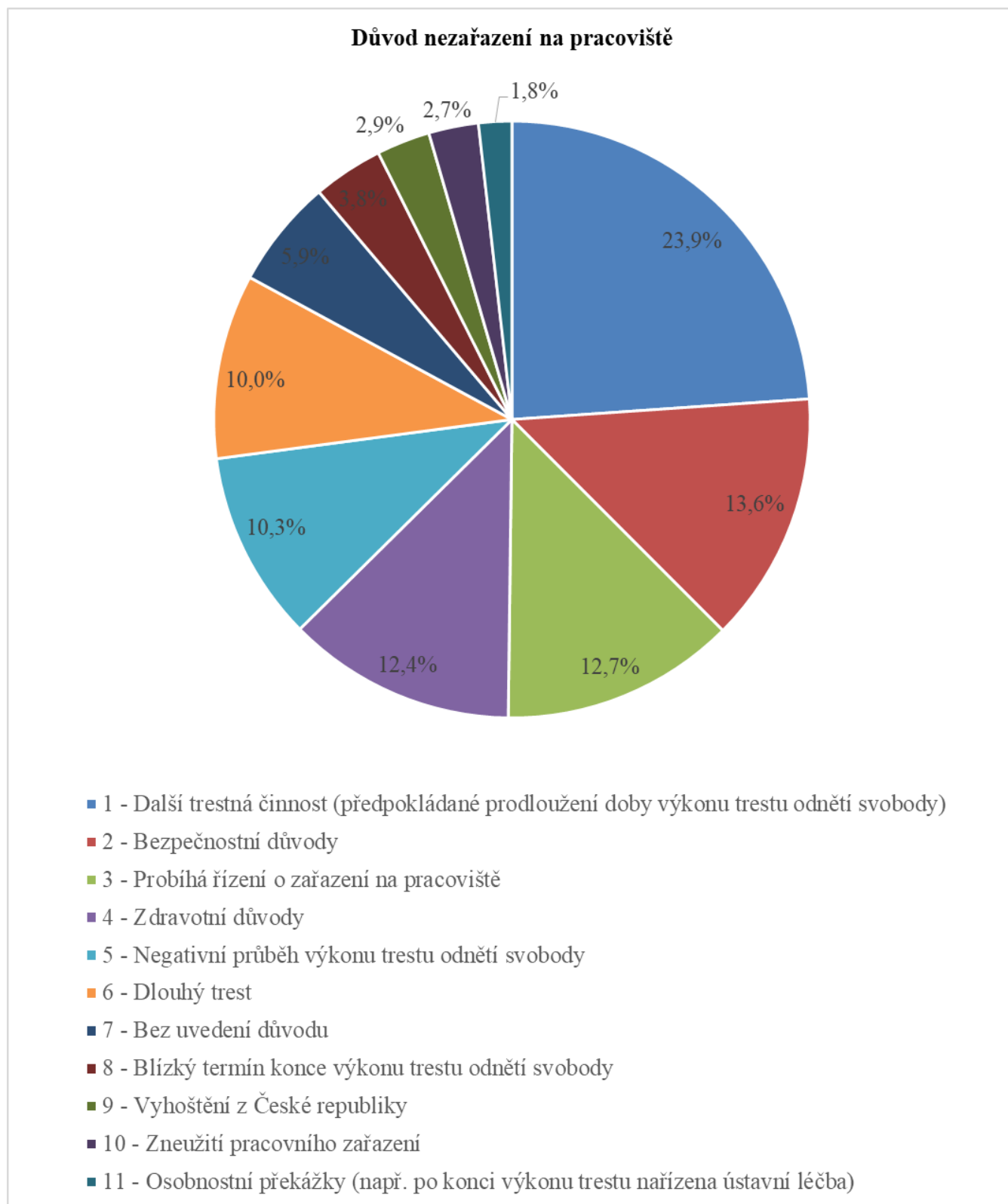
Tabulka 16: Příčiny nezařazení odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem na pracoviště

Důvod nezařazení na pracoviště	Počet odsouzených	Podíl v %
1 - Další trestná činnost (předpokládané prodloužení doby výkonu trestu odnětí svobody)	81	23,9
2 - Bezpečnostní důvody	46	13,6
3 - Probíhá řízení o zařazení na pracoviště	43	12,7
4 - Zdravotní důvody	42	12,4
5 - Negativní průběh výkonu trestu odnětí svobody	35	10,3
6 - Dlouhý trest	34	10
7 - Bez uvedení důvodu	20	5,9
8 - Blízký termín konce výkonu trestu odnětí svobody	13	3,8
9 - Vyhoštění z České republiky	10	2,9
10 - Zneužití pracovního zařazení	9	2,7
11 - Osobnostní překážky (např. po konci výkonu trestu nařizena ústavní léčba)	6	1,8
Počet odsouzených celkem	339	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Poměr jednotlivých příčin nezařazení odsouzených na pracoviště je graficky zobrazen na obrázku č. 13 na následující straně.

Obrázek 13: Grafické zobrazení poměru příčin nezařazení odsouzených na pracoviště

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Z dostupných dat z Centrálního indexu vězňených osob ve věznici Stráž pod Ralskem bylo stanoveno celkem 11 příčin, proč 339 odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem nebylo zaměstnáno. Dle zjištěných příčin lze predikovat pracovní zařazení dle zajištěných pracovních pozic věznicí, či případné nemožné zařazení odsouzených na pracoviště. Předpoklad pracovního zařazení u jednotlivých skupin nezaměstnaných odsouzených je uveden v tabulce č. 17.

Tabulka 17: Příčiny nezaměstnanosti odsouzených - potenciál pro pracovní zařazení

Příčiny nezaměstnanosti - potenciál pro pracovní zařazení	Počet odsouzených	Podíl v %
<u>Příčiny nezaměstnanosti - skupiny č. 1,2,6 a 9</u> Volná kapacita odsouzených pro střežené pracoviště	171	50,4
<u>Příčiny nezaměstnanosti - skupiny č. 3 a 7</u> Předpoklad brzkého zařazení na pracoviště	63	18,6
<u>Příčiny nezaměstnanosti - skupiny č. 4, 8 a 11</u> Odsouzení, které nelze pracovním zařadit	61	18,0
<u>Příčiny nezaměstnanosti - skupiny č. 5 a 10</u> Odsouzení, které nemotivuje pracovní zařazení	44	13,0
Počet odsouzených celkem	339	100

Zdroj: vlastní zpracování dle (56)

Největší potenciál tvoří skupina odsouzených, která by mohla být zařazena, ale brání tomu bezpečnostní důvody. Jejich nezařazení není ovlivněno jejich negativním postojem k zaměstnání, ale má původ v nevytvoření dostatečných kapacit na střežených pracovištích ve věznici Stráž pod Ralskem.

Druhou skupinu odsouzených tvoří odsouzení, kteří nejsou zařazení z procesních důvodů. Odsouzení buď neabsolvovali celý proces předcházející zařazení odsouzeného na pracoviště, nebo jsou již schválení na jednotlivá pracoviště, ale z nedostatečné kapacity daného pracoviště dosud nebyli zaměstnáni.

Ve třetí skupině nezaměstnaných odsouzených jsou osoby, kterým pracovní zařazení znemožňuje především jejich zdravotní stav. Tyto osoby je problematické zaměstnat i v běžném životě, natož ve specifickém prostředí výkonu trestu odnětí svobody. Společně s odsouzenými v nástupních odděleních jsou tyto osoby dle platné metodiky vyňaty z pracovní povinnosti. Dále jsou zde osoby, které mají v nejbližších měsících termín konce

výkonu trestu odnětí svobody. Zařazení těchto osob na pracoviště by bylo pro zaměstnavatele neefektivní.

Ve čtvrté skupině jsou odsouzení, kteří mají negativní průběh výkonu trestu odnětí svobody. Neplní si základní povinnosti a tím dávají předpoklad pro domněnku, že by případného pracovního zařazení zneužili. Taktéž jsou zde odsouzení, kteří v minulosti byli pracovním zařazením, ale tohoto zařazení zneužili.

4.5.8 Zaměstnaný odsouzený – absence v zaměstnání ze zdravotních důvodů

Zdravotní stav odsouzených může posuzovat vždy a pouze lékař. Při nástupu odsouzených do zaměstnání se stává, že odsouzený nahlásí akutní zdravotní problém a na pracoviště nenastoupí. Do vydání stanoviska lékaře, takový odsouzený nemusí na pracoviště nastoupit. V měsíci listopadu roku 2020 akutní zdravotní problém při nástupu do zaměstnání nahlásilo celkem 137 odsouzených, což činí průměr 4,6 osoby/den.

Touto náhlou absencí dochází k nedodržení závazků věznice vůči zaměstnavatelům, kteří na pracoviště neobdrží smluvený počet pracovníků. (57)

4.6 Dotazníkové šetření

V rámci diplomové práce je dále realizováno dotazníkové šetření s cílem zjistit příčiny nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem, a to z pohledu samotných odsouzených.

Probandy (jedinec, který je předmětem zkoumání) tohoto výzkumu jsou odsouzení z věznice Stráž pod Ralskem. Tito byli rozděleni na dva výzkumné soubory, zaměstnaní a nezaměstnaní. Data z těchto souborů byla následně podrobena komparaci s cílem zjistit odpovědi na předem stanovené výzkumné otázky. Empirické šetření je využito jak k dosažení cíle diplomové práce, tak i dalších dílčích cílů, jako je navrhnout opatření pro zvýšení zaměstnanosti odsouzených.

4.6.1 Identifikace respondentů

Dotazníkové šetření bylo provedeno s účastí 229 respondentů. Těmi byli odsouzení z věznice Stráž pod Ralskem. Byly stanoveny dva výzkumné soubory. Rozhodujícím faktorem pro zařazení do určitého výzkumného souboru bylo, zda odsouzený ve výkonu trestu odnětí svobody je zaměstnaný, či nikoliv.

4.6.2 Stanovení výzkumných otázek

Cílem diplomové práce je zjistit příčiny nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem a navrhnout taková opatření, která by napomohla zvýšit zaměstnanost v této věznici. K dosažení tohoto cíle bylo provedeno empirické šetření mezi odsouzenými ve věznici Stráž pod Ralskem, a to kvantitativní metodou – dotazníkem. Data získaná z tohoto výzkumu byla použita k získání odpovědí na předem stanovené výzkumné otázky:

Výzkumná otázka č. 1 – Je nedostatek vytvořených pracovních míst důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?

Výzkumná otázka č. 2 – Jsou nevytvořené pracovní návyky u osob ve výkonu trestu odnětí svobody důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?

Výzkumná otázka č. 3 – Je zadluženost osob ve výkonu trestu odnětí svobody důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?

Výzkumná otázka č. 4 – Je nevědomí o výši finanční odměny pro zaměstnané osoby ve výkonu trestu odnětí svobody důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?

Výzkumná otázka č. 5 – Která odměna za pracovní činnost se těší u odsouzených největší oblibě?

Výzkumná otázka č. 6 – V čem spatřují odsouzení největší výhodu pracovního zařazení?

Výzkumná otázka č. 7 – Jak vysoká finanční odměna za práci by odsouzené dostatečně motivovala?

Výzkumná otázka č. 8 – Je pro odsouzené důležité, na jaký druh pracoviště jsou zařazeni?

Výzkumná otázka č. 9 – Mělo by zvýšení finanční odměny o 1 500 Kč/měsíc vliv na zaměstnávání odsouzených, 100% pracovní docházku a pozitivní průběh výkonu trestu odnětí svobody?

4.6.3 Sběr dat

Dotazníky byly distribuovány v prosinci roku 2020. S pomocí vychovatelů oddělení výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Stráž pod Ralskem bylo mezi odsouzené distribuováno 144 dotazníků (62,9 %). Samotný tazatel, který je ve služebním poměru v dané organizační jednotce Vězeňské služby České republiky, distribuoval mezi respondenty 85 dotazníků (37,1 %) dotazníků. Odsouzení dotazník vyplňovali v prostorách kulturní místnosti oddílu ve svém osobním volnu. Jelikož respondenti jeví nedůvěru ke všem úkonům, kterým jsou během výkonu trestu odnětí svobody podrobeni, kladl tazatel důraz na navození důvěryhodné atmosféry, aby data vzešlá z dotazníkového šetření, byla validní. Bylo provedeno porovnání dat a nebyly zjištěny odchylky způsobené odlišnou distribucí dotazníků.

Dotazník měl papírovou formu a měl dvě podoby, pro každý výzkumný soubor byl vytvořen jeden. Otázky ale byly tematicky formulovány tak, aby se vztahovaly ke stejné oblasti výzkumu. Dotazník pro nepracující odsouzené tvořilo celkem 10 otázek. Z toho bylo 7 otázek uzavřených a 3 polootevřené. Dotazník pro pracující odsouzené tvořilo taktéž 10 otázek. Z toho bylo 7 otázek uzavřených, 2 polootevřené a 1 otevřená. Získané odpovědi byly zaevidovány do tabulek a ke každé tabulce byl pro přehlednost vytvořen graf. Oba tyto dotazníky jsou uvedeny v příloze této diplomové práce.

Celkem bylo osloveno k vyplnění dotazníku 300 respondentů. S účastí na tomto výzkumu souhlasilo 248 oslovených, což činí 82,7 %. Jelikož vyplnění dotazníku byl vždy

přítomen zaměstnanec Věžeňské služby České republiky, vrátilo se zpět vyplněných všech 248 dotazníků. Návratnost dotazníku tudíž činila 100 %. Žádný z respondentů neukončil výzkum v jeho průběhu.

Všechna získaná data byla přezkoumána. Při samotném sběru dotazníku byla provedena kontrola úplnosti vyplněnosti odevzdávaných dotazníků, aby bylo minimalizováno riziko neúplných dotazníků. I přesto z celkového počtu 248 odevzdaných dotazníků bylo 19 vyřazeno a to z důvodu nedodržení pokynů pro vyplnění dotazníků (např. označení více odpovědí než jedné, nevyplnění větší části dotazníků apod.).

Získaná data byla z papírové formy přenesena do elektronické. K tomu byl využit program Microsoft Excel, jímž byly vytvořeny předložené tabulky a grafy. K získání odpovědí na výzkumné otázky byla získaná data analyzována, případně podrobena komparaci.

4.6.4 Vyhodnocení dotazníku – nezaměstnaní odsouzení z věznice Stráž pod Ralskem

V této části diplomové práce jsou zpracována data získaná z dotazníkového šetření, jehož probandy byli nezaměstnaní odsouzení z věznice Stráž pod Ralskem. Tento výzkumný soubor měl celkem 121 členů.

Otázka č. 1: Proč nejste nyní ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnaný?

Počet odpovědí na otázku č. 1 je zaznamenán v tabulce č. 18.

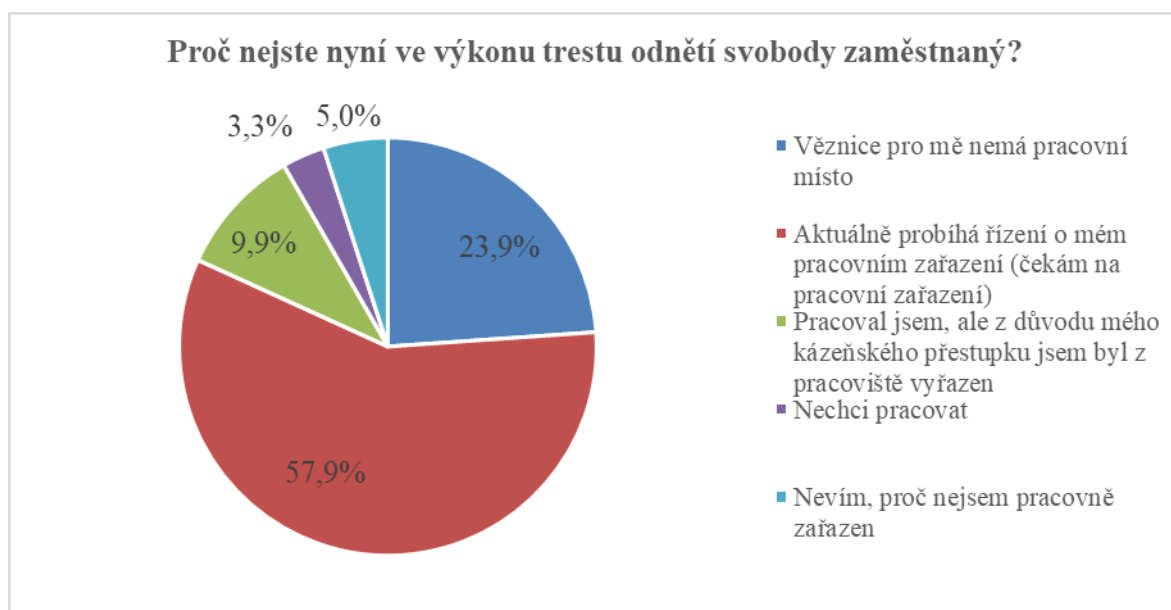
Tabulka 18: Otázka č. 1 – nezaměstnaný odsouzený

Proč nejste nyní ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnaný?	Počet odpovědí	Podíl v %
Věznice pro mě nemá pracovní místo	29	23,9
Aktuálně probíhá řízení o mém pracovním zařazení (čekám na pracovní zařazení)	70	57,9
Pracoval jsem, ale z důvodu mého kázeňského přestupku jsem byl z pracoviště vyřazen	12	9,9
Nechci pracovat	4	3,3
Nevím, proč nejsem pracovně zařazen	6	5
Počet odpovědí celkem	121	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 1 pro nezaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 14 na následující straně.

Obrázek 14: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 1– nezaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Více jak polovina dotazovaných odpověděla, že aktuálně probíhá řízení o jejich pracovním zařazení. Skoro čtvrtina dotazovaných uvedla důvod jejich nezaměstnání to, že věznice pro mě nemá pracovní místo. Zbylé tři možnosti dosahovaly hodnot pod 10 %.

U odpovědi – nechci pracovat – měli dotazovaní možnost uvést důvod jejich neochoty být ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnán. Dva dotazovaní uvedli, že nechtějí pracovat z důvodu nízkého finančního ohodnocení, jeden uvedl, že do 30 dnů bude propuštěn na svobodu a jeden uvedl, že čeká na přiznání starobního důchodu.

Otázka č. 2: Byl jste již v běžném životě dlouhodobě oficiálně zaměstnán (soustavně déle než jeden rok)?

Počet odpovědí na otázku č. 2 je zaznamenán v tabulce č. 19.

Tabulka 19: Otázka č. 2 – nezaměstnaný odsouzený

Byl jste již v běžném životě dlouhodobě oficiálně zaměstnán (soustavně déle než jeden rok)?	Počet odpovědí	Podíl v %
ANO	84	69,4
NE	37	30,6
Počet odpovědí celkem	121	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 2 pro nezaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 15.

Obrázek 15: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 2 – nezaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Téměř 70 % dotazovaných odpovědělo, že již má zkušenost se zaměstnáním z běžného života.

Otázka č. 3: Je vůči Vám vedena exekuce, či máte dluhy po splatnosti?

Počet odpovědí na otázku č. 3 je zaznamenán v tabulce č. 20.

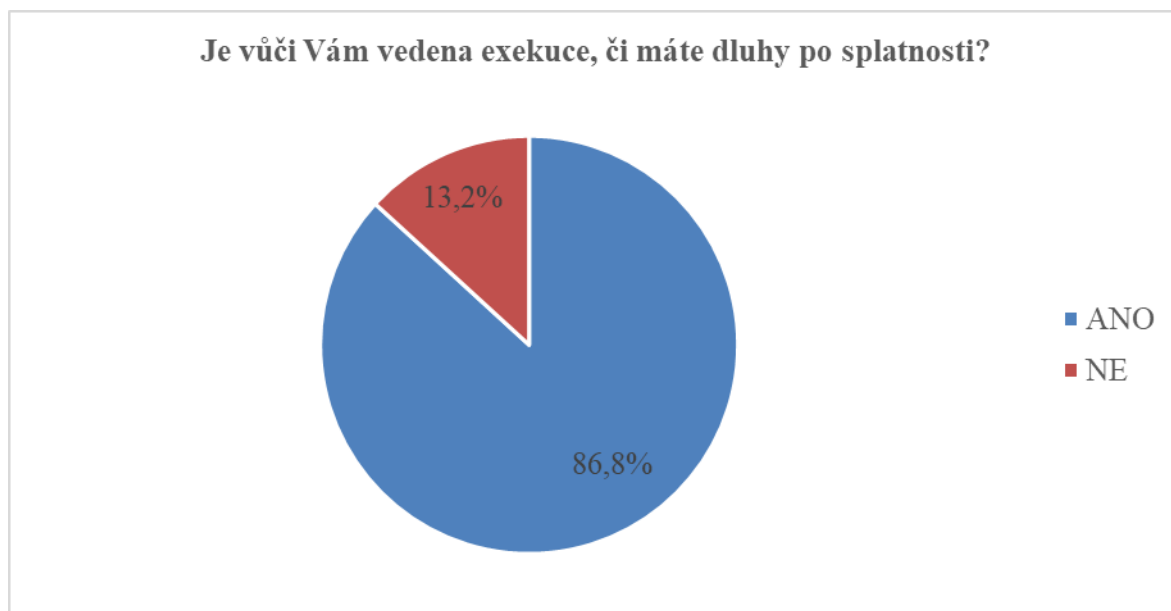
Tabulka 20: Otázka č. 3 – nezaměstnaný odsouzený

Je vůči Vám vedena exekuce, či máte dluhy po splatnosti?	Počet odpovědí	Podíl v %
ANO	105	86,8
NE	16	13,2
Počet odpovědí celkem	121	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 3 pro nezaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 16 na následující straně.

Obrázek 16: Grafické zobrazení odpovědi na otázku č. 3 – nezaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Více jak 86 % dotazovaných odpovědělo, že je vůči jejich osobě vedena exekuce nebo má dluhy po splatnosti.

Otázka č. 4: Víte, jaká je aktuální výše finanční odměny pro zaměstnaného odsouzeného?

Počet odpovědí na otázku č. 4 je zaznamenán v tabulce č. 21.

Tabulka 21: Otázka č. 4 – nezaměstnaný odsouzený

Víte, jaká je aktuální výše finanční odměny pro zaměstnaného odsouzeného?	Počet odpovědí	Podíl v %
ANO - uveďte kolik v Kč	44	36,4
NE	77	63,6
Počet odpovědí celkem	121	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 4 pro nezaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 17 na následující straně.

Obrázek 17: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 4 – nezaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Celkem 36, 4 % dotazovaných odpovědělo, že má pojem o tom, jak je vysoká finanční odměna pro pracující odsouzené. Ve skutečnosti správnou hodnotu uvedlo pouze 13,2 % z celkového počtu dotazovaných. S odchylkou 1 – 500 Kč uvedlo hodnoty 11,6 % z celkového počtu dotazovaných a s odchylkou 501 – 2 000 Kč odpovědělo 11,6 % z celkového počtu dotazovaných.

Otázka č. 5: Kterou z uvedených odměn za pracovní činnost hodnotíte jako nejlepší?

Počet odpovědí na otázku č. 5 je zaznamenán v tabulce č. 22.

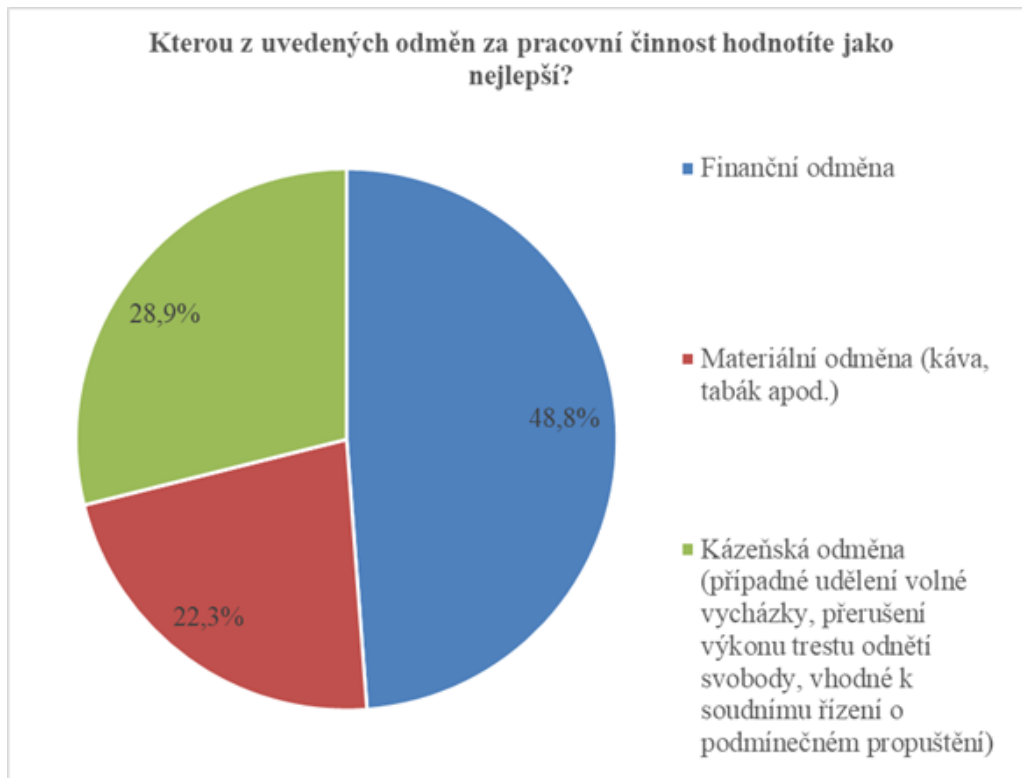
Tabulka 22: Otázka č. 5 - nezaměstnaný odsouzený

Kterou z uvedených odměn za pracovní činnost hodnotíte jako nejlepší?	Počet odpovědí	Podíl v %
Finanční odměna	59	48,8
Materiální odměna (káva, tabák apod.)	27	22,3
Kázeňská odměna (případné udělení volné vycházky, přerušení výkonu trestu odnětí svobody, vhodné k soudnímu řízení o podmíněčném propuštění)	35	28,9
Počet odpovědí celkem	121	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 5 pro nezaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 18.

Obrázek 18: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 5 – nezaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Téměř 50 % dotazovaných uvedlo, že za pracovní činnost je nejlepší finanční odměna. Zbývající dvě možnosti oslovilo obdobně okolo čtvrtiny dotazovaných.

Otázka č. 6: Byl jste ve výkonu trestu odnětí svobody někdy zaměstnán?

Počet odpovědí na otázku č. 6 je zaznamenán v tabulce č. 23.

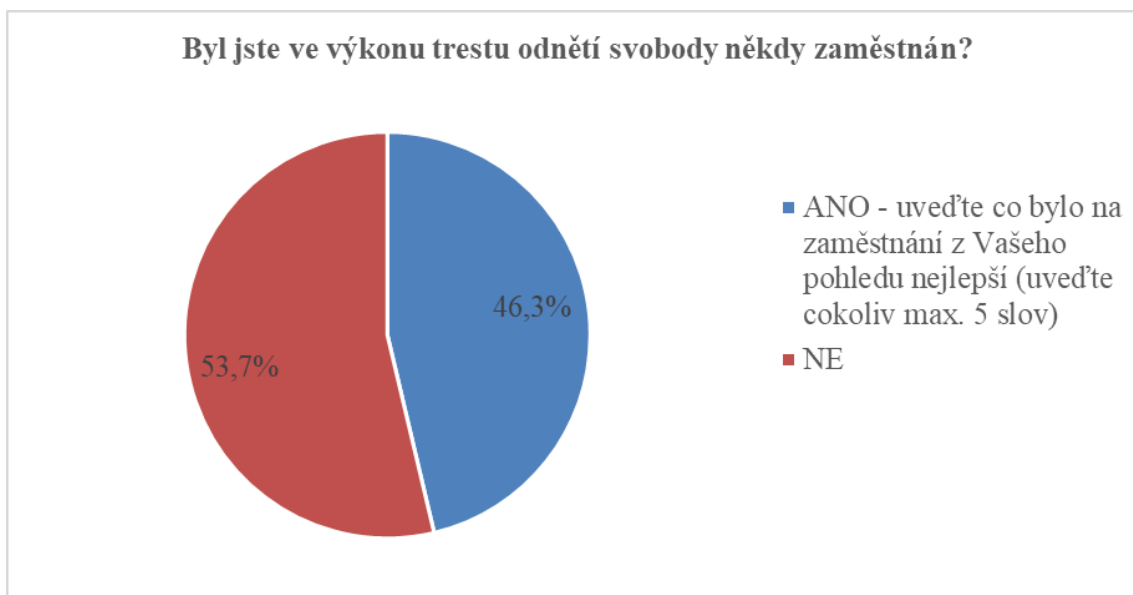
Tabulka 23: Otázka č. 6 – nezaměstnaný odsouzený

Byl jste ve výkonu trestu odnětí svobody někdy zaměstnán?	Počet odpovědí	Podíl v %
ANO - uveďte co bylo na zaměstnání z Vašeho pohledu nejlepší (uveďte cokoliv max. 5 slov)	56	46,3
NE	65	53,7
Počet odpovědí celkem	121	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 6 pro nezaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 19.

Obrázek 19: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 6 – nezaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování - dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Celkem 46,3 % dotazovaných odpovědělo, že má zkušenosti se zaměstnáním během výkonu trestu odnětí svobody. Při uvedení, co bylo na tomto zaměstnání nejlepší, dotazovaní odpověděli: 21 x zpestření průběhu výkonu trestu odnětí svobody, 10 x materiální odměna, 8 x finanční odměna, 14 x možnost opustit věznici a 3 x možnost pracovat.

Otázka č. 7: Jak vysokou finanční odměnu za práci, byste si ve výkonu trestu odnětí svobody představoval (v hrubém)?

Počet odpovědí na otázku č. 7 je zaznamenán v tabulce č. 24.

Tabulka 24: Otázka č. 7 – nezaměstnaný odsouzený

Jak vysokou finanční odměnu za práci, byste si ve výkonu trestu odnětí svobody představoval (v hrubém)?	Počet odpovědí	Podíl v %
0 - 5 000 Kč	6	4,9
5 001 - 7 500 Kč	21	17,4
7 501 - 10 000 Kč	45	37,2
více jak 10 000 Kč	49	40,5
Počet odpovědí celkem	121	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 7 pro nezaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 20.

Obrázek 20: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 7 – nezaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování - dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

S finanční odměnou pod 5 000 Kč by bylo spokojeno pouze 4,9 % dotazovaných, s odměnou v rozmezí 5 001 – 7 500 Kč potom 17,4 % dotazovaných. Finanční odměna

v rozmezí 7 501 – 10 000 Kč by uspokojila 37,2 % dotazovaných. Více jak 40 % dotazovaných by byla spokojená s odměnou vyšší jak 10 000 Kč.

Otázka č. 8: Na jaký druh pracoviště byste chtěl být pracovně zařazen?

Počet odpovědí na otázku č. 8 je zaznamenán v tabulce č. 25.

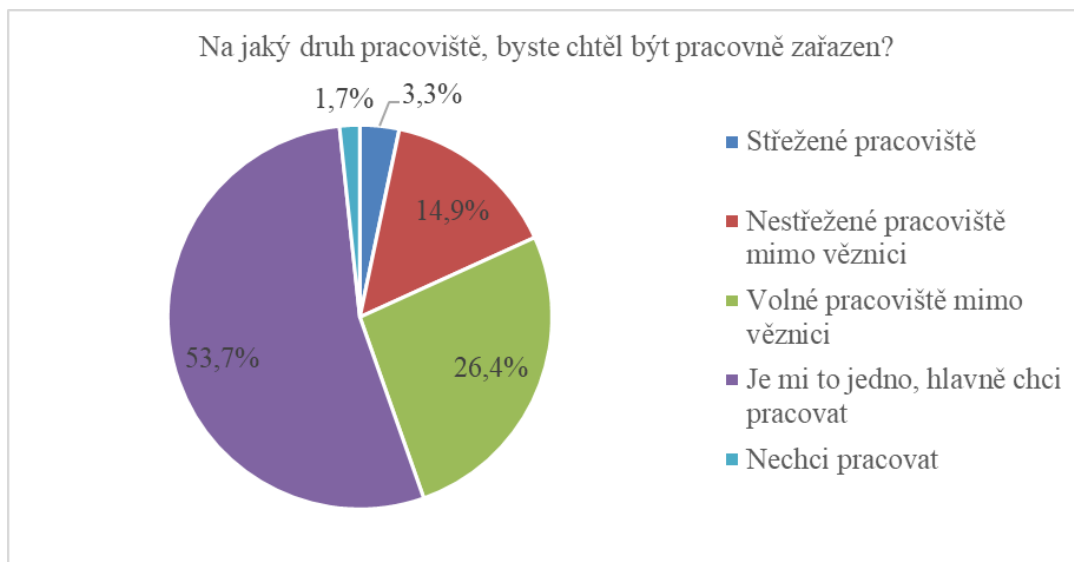
Tabulka 25: Otázka č. 8 – nezaměstnaný odsouzený

Na jaký druh pracoviště, byste chtěl být pracovně zařazen?	Počet odpovědí	Podíl v %
Střežené pracoviště	4	3,3
Nestřežené pracoviště mimo věznici	18	14,9
Volné pracoviště mimo věznici	32	26,4
Je mi to jedno, hlavně chci pracovat	65	53,7
Nechci pracovat	2	1,7
Počet odpovědí celkem	121	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 8 pro nezaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 21.

Obrázek 21: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 8 – nezaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Víc jak polovina dotázaných uvádí, že nepreferují žádný typ pracoviště, hlavně chtějí být zaměstnáni. Dohromady 41,3 % dotázaných by chtělo být zaměstnáno na pracovišti mimo věznici. Pouhé čtyři osoby odpověděly, že by chtěly být zaměstnáni na pracovišti uvnitř věznice. Dvě osoby odpověděly, že nechtějí být zaměstnáni. Při bližším prozkoumání těchto dvou dotazníků bylo zjištěno, že se jedná o osoby, které na otázku č. 1 odpověděly, že nechtějí být zaměstnány z důvodu nízké finanční odměny.

Otázka č. 9: Kdyby se finanční odměna za pracovní činnost zvýšila o 1 500 Kč za měsíc (podmíněno 100% pracovní docházkou a zařazením do 1. PSVD), jak by to ovlivnilo Váš postoj k zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody?

Počet odpovědí na otázku č. 9 je zaznamenán v tabulce č. 26.

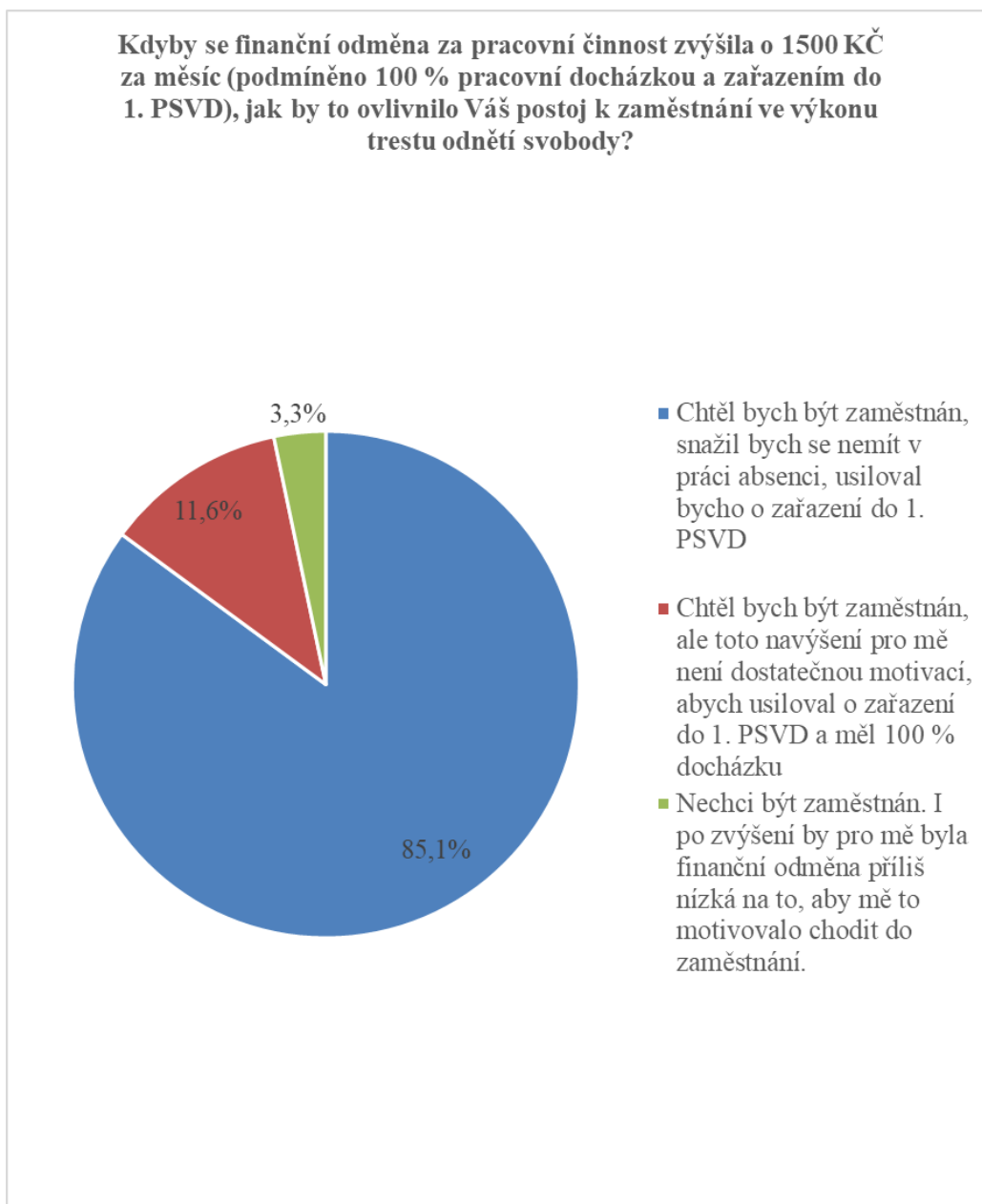
Tabulka 26: Otázka č. 9 – nezaměstnaný odsouzený

Kdyby se finanční odměna za pracovní činnost zvýšila o 1500 Kč za měsíc (podmíněno 100 % pracovní docházkou a zařazením do 1. PSVD), jak by to ovlivnilo Váš postoj k zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody?	Počet odpovědí	Podíl v %
Chtěl bych být zaměstnán, snažil bych se nemít v práci absenci, usiloval bych o zařazení do 1. PSVD	103	85,1
Chtěl bych být zaměstnán, ale toto navýšení pro mě není dostatečnou motivací, abych usiloval o zařazení do 1. PSVD a měl 100 % docházku	14	11,6
Nechci být zaměstnán. I po zvýšení by pro mě byla finanční odměna příliš nízká na to, aby mě to motivovalo chodit do zaměstnání.	4	3,3
Počet odpovědí celkem	121	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 9 pro nezaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 22 na následující straně.

Obrázek 22: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 9 – nezaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Více jak 85 % dotazovaných se vyjádřilo pozitivně k možnosti navýšení finanční odměny pro zaměstnané odsouzené a uvádí, že by to mělo vliv na jejich kázeň a pracovní docházku. Část respondentů (11,6 %), by sice uvítala zvýšení finanční odměny, ale nebylo by to pro ně dost motivační s ohledem na pracovní docházku a dodržování kázně. Čtyři osoby se vyjádřily, že nechtějí být zaměstnány. Výši finanční odměny hodnotí jako nedostatečnou.

4.6.5 Vyhodnocení dotazníku – zaměstnaní odsouzení z věznice Stráž pod Ralskem

V této části diplomové práce jsou zpracována data získaná z dotazníkového šetření, jehož probandy byli zaměstnaní odsouzení z věznice Stráž pod Ralskem. Tento výzkumný soubor měl celkem 108 členů.

Otázka č. 1: Byl jste již v běžném životě dlouhodobě oficiálně zaměstnán (soustavně déle než jeden rok)?

Počet odpovědí na otázku č. 1 je zaznamenán v tabulce č. 27.

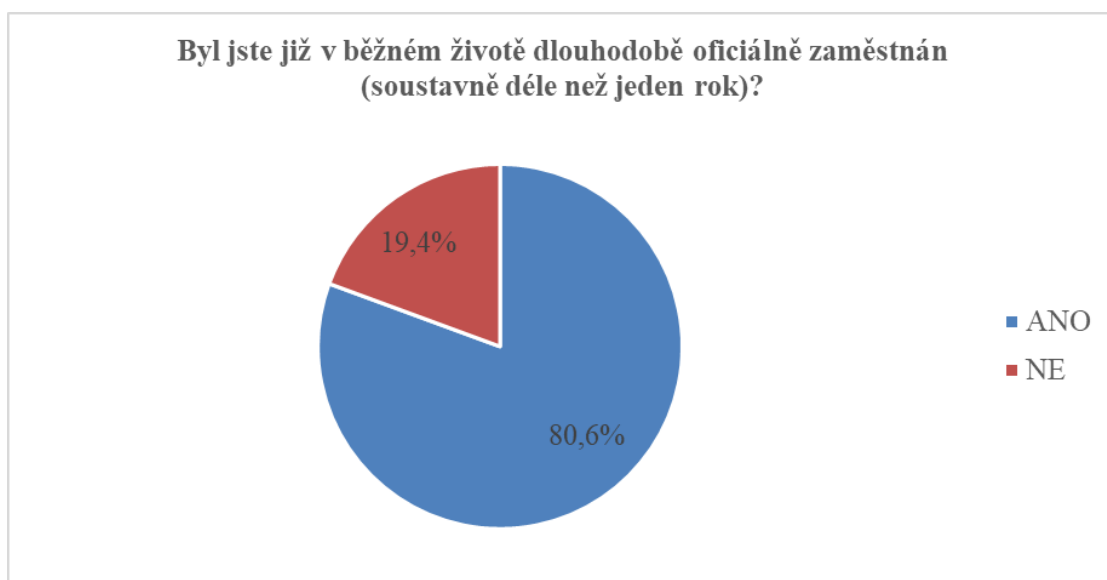
Tabulka 27: Otázka č. 1 - zaměstnaný odsouzený

Byl jste již v běžném životě dlouhodobě oficiálně zaměstnán (soustavně déle než jeden rok)?	Počet odpovědí	Podíl v %
ANO	87	80,6
NE	21	19,4
Počet odpovědí celkem	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 1 pro zaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 23.

Obrázek 23: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 1 – zaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Více jak 80 % dotazovaných odpovědělo, že již má zkušenost se zaměstnáním z běžného života.

Otázka č. 2: Je vůči Vám vedena exekuce, či máte dluhy po splatnosti?

Počet odpovědí na otázku č. 2 je zaznamenán v tabulce č. 28.

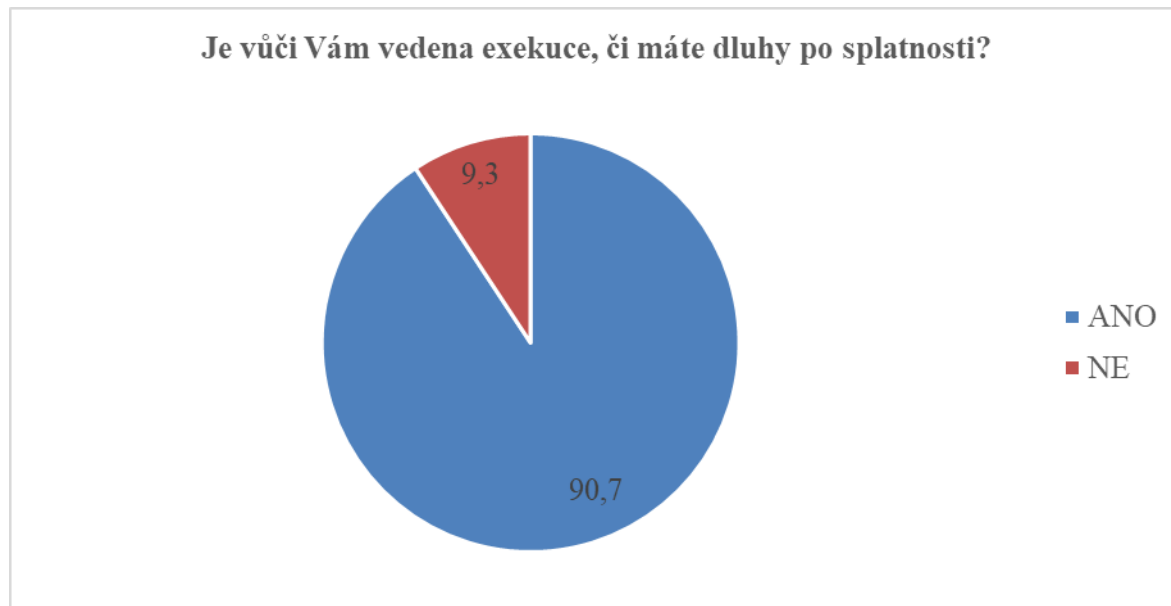
Tabulka 28: Otázka č. 2 – zaměstnaný odsouzený

Je vůči Vám vedena exekuce, či máte dluhy po splatnosti?	Počet odpovědí	Podíl v %
ANO	98	90,7
NE	10	9,3
Počet odpovědí celkem	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 2 pro zaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 24.

Obrázek 24: Grafické zobrazení odpovědi na otázku č. 2 – zaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Více jak 90 % dotazovaných odpovědělo, že je vůči jejich osobě vedena exekuce nebo má dluhy po splatnosti.

Otázka č. 3: Víte, jaká je aktuální výše finanční odměny pro zaměstnaného odsouzeného?

Počet odpovědí na otázku č. 3 je zaznamenán v tabulce č. 29.

Tabulka 29: Otázka č. 3 – zaměstnaný odsouzený

Víte, jaká je aktuální výše finanční odměny pro zaměstnaného odsouzeného?	Počet odpovědí	Podíl v %
ANO - uveďte kolik v Kč	99	91,7
NE	9	8,3
Počet odpovědí celkem	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 3 pro zaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 25.

Obrázek 25: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 3 – zaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – otazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Celkem 91,7 % dotazovaných odpovědělo, že má pojem o tom, jak je vysoká finanční odměna pro pracující odsouzené. Ve skutečnosti správnou částku uvedlo 50 % z celkového počtu dotazovaných. S odchylkou 1 – 500 Kč uvedlo hodnoty 35,2 % z celkového počtu dotazovaných a s odchylkou 501 – 2 000 Kč 6,5 % z celkového počtu dotazovaných. Zbýlých 8,3 % z celkového počtu dotazovaných uvedlo hodnoty s odchylkou větší než 2 000 Kč.

Otázka č. 4: Kterou z uvedených odměn za pracovní činnost hodnotíte jako nejlepší?

Počet odpovědí na otázku č. 4 je zaznamenán v tabulce č. 30.

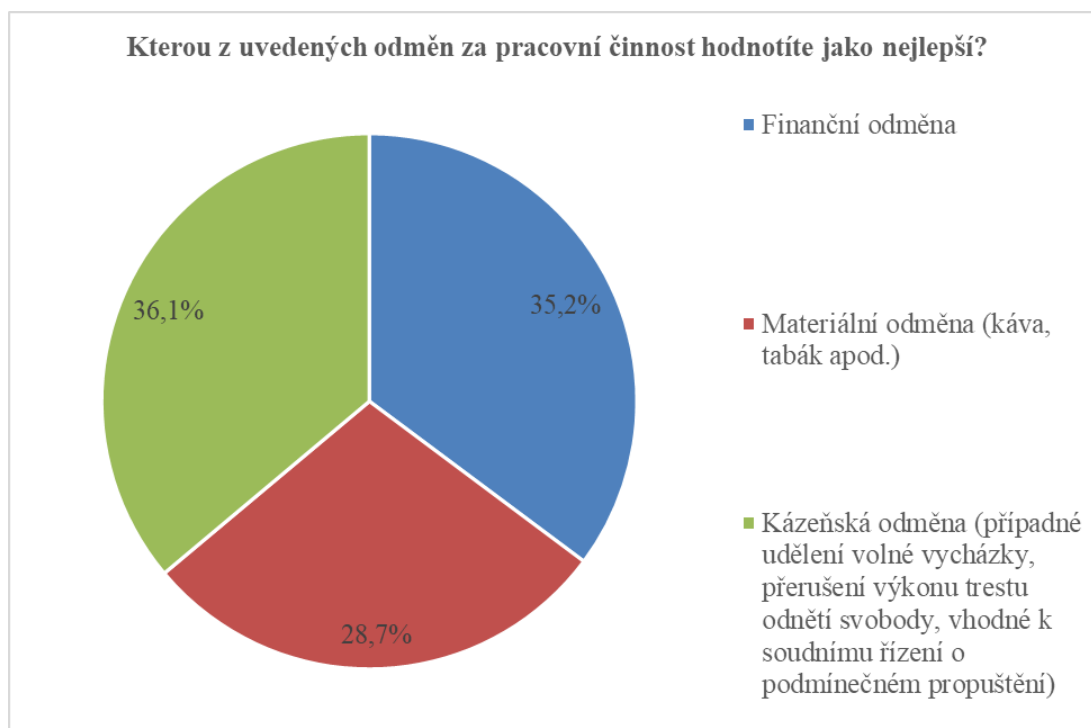
Tabulka 30: Otázka č. 4 - zaměstnaný odsouzený

Kterou z uvedených odměn za pracovní činnost hodnotíte jako nejlepší?	Počet odpovědí	Podíl v %
Finanční odměna	38	35,2
Materiální odměna (káva, tabák apod.)	31	28,7
Kázeňská odměna (případné udělení volné vycházky, přerušování výkonu trestu odnětí svobody, vhodné k soudnímu řízení o podmíněčném propuštění)	39	36,1
Počet odpovědí celkem	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 4 pro zaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 26.

Obrázek 26: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 4 – zaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Z nabízených možností odměn pro zaměstnané odsouzené se největší oblibě těší kázeňská odměna (36,1 %), dále je to finanční odměna (35,2 %) a nejmenší podíl opovědí získala materiální odměna (28,7 %).

Otázka č. 5: Co je na zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody z Vašeho pohledu nejlepší (uved'te cokoliv max. 5 slov)?

Otázka č. 5 měla otevřenou formu. Odpověď si mohli dotazovaní zvolit dle svého uvážení, limitováni byli pouze počtem slov. Data získaná z této otázky jsou zaznamenána v tabulce č. 31.

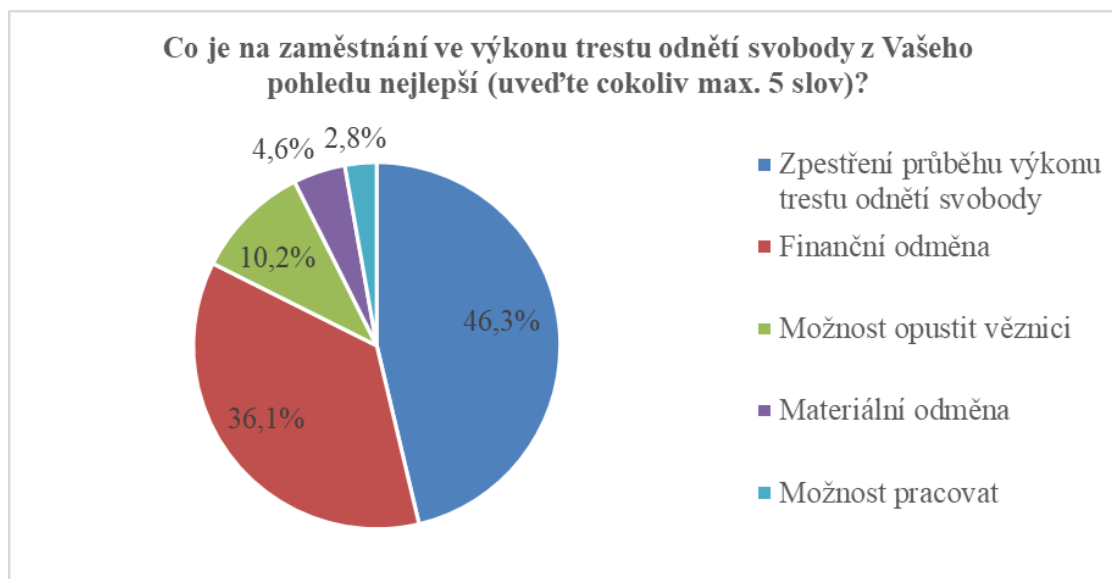
Tabulka 31: Otázka č. 5 – zaměstnaný odsouzený

Co je na zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody z Vašeho pohledu nejlepší (uved'te cokoliv max. 5 slov)?	Počet odpovědí	Podíl v %
Zpestření průběhu výkonu trestu odnětí svobody	50	46,3
Finanční odměna	39	36,1
Možnost opustit věznici	11	10,2
Materiální odměna	5	4,6
Možnost pracovat	3	2,8
Počet odpovědí celkem	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 5 pro zaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 27 na následující stránce.

Obrázek 27: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 5 – zaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Jako nejlepší na zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody spatřují dotazovaní zpestření průběhu výkonu trestu odnětí svobody (46,3 %), na druhém místě se umístilo finanční ohodnocení (36,1 %). Dohromady méně než 20 % dotazovaných uvedlo, že nejlepší na zaměstnání je opuštění věznice, materiální odměna, nebo prostě jen možnost pracovat.

Otázka č. 6: Jak vysokou finanční odměnu za práci, byste si ve výkonu trestu odnětí svobody představoval (v hrubém)?

Počet odpovědí na otázku č. 6 je zaznamenán v tabulce č. 32.

Tabulka 32: Otázka č. 6 – zaměstnaný odsouzený

Jak vysokou finanční odměnu za práci, byste si ve výkonu trestu odnětí svobody představoval (v hrubém)?	Počet odpovědí	Podíl v %
0 - 5 000 Kč	1	0,9
5 001 - 7 500 Kč	7	6,5
7 501 - 10 000 Kč	20	18,5
více jak 10 000 Kč	80	74,1
Počet odpovědí celkem	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 6 pro zaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 28.

Obrázek 28: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 6 – zaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

S finanční odměnou pod 5 000 Kč by bylo spokojeno pouze 0,9 % dotazovaných, s odměnou v rozmezí 5 001 – 7 500 Kč potom 6,5 % dotazovaných. Finanční odměna v rozmezí 7 501 – 10 000 Kč by uspokojila 18,5 % dotazovaných. Více jak 74 % dotazovaných by bylo spokojeno s odměnou vyšší jak 10 000 Kč.

Otázka č. 7: Jaký druh pracoviště je z Vašeho pohledu nejlepší?

Počet odpovědí na otázku č. 7 je zaznamenán v tabulce č. 33.

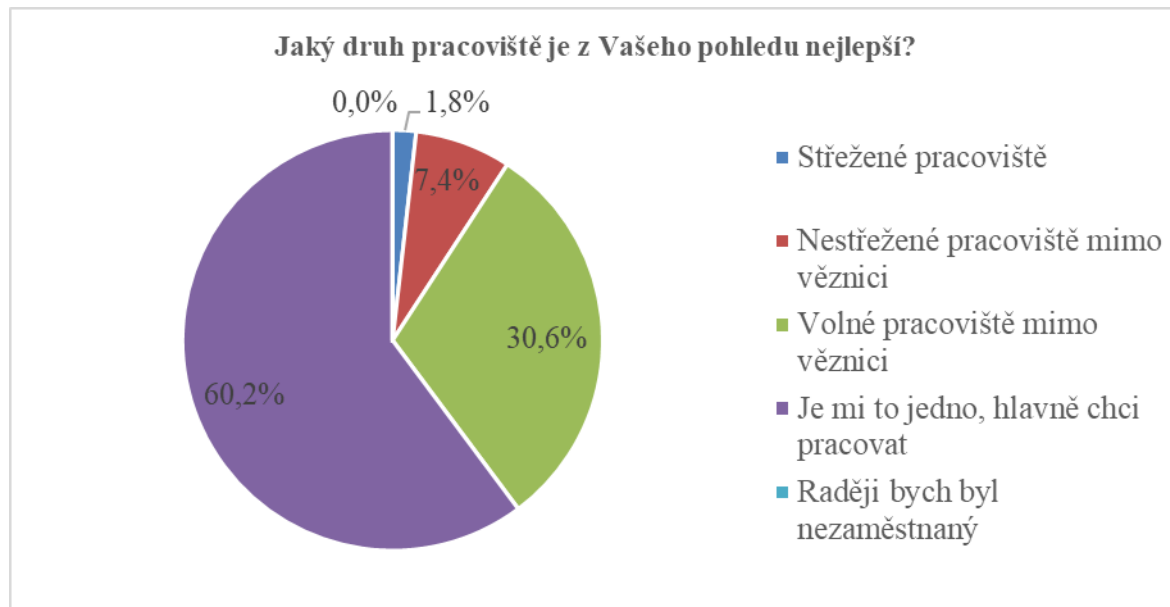
Tabulka 33: Otázka č. 7 – zaměstnaný odsouzený

Jaký druh pracoviště je z Vašeho pohledu nejlepší?	Počet odpovědí	Podíl v %
Střežené pracoviště	2	1,8
Nestřežené pracoviště mimo věznici	8	7,4
Volné pracoviště mimo věznici	33	30,6
Je mi to jedno, hlavně chci pracovat	65	60,2
Raději bych byl nezaměstnaný	0	0
Počet odpovědí celkem	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 7 pro zaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 29.

Obrázek 29: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 7 – zaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Více jak 60 % dotázaných uvádí, že nepreferují žádný typ pracoviště, hlavně chtějí být zaměstnáni. Dohromady 38 % dotázaných by chtělo být zaměstnáno na pracovišti mimo věznici. Pouhé dvě osoby odpověděly, že by chtěly být zaměstnány na pracovišti uvnitř věznice. Žádný z dotazovaných neodpověděl, že by chtěl být raději nezaměstnaný.

Otázka č. 8: Kdyby se finanční odměna za pracovní činnost zvýšila o 1 000 Kč/měsíc, která by byla připsána na úložné (podmíněno zařazením do 1. PSVD). Jaký by to mělo vliv na Vaše chování?

Počet odpovědí na otázku č. 8 je zaznamenán v tabulce č. 34.

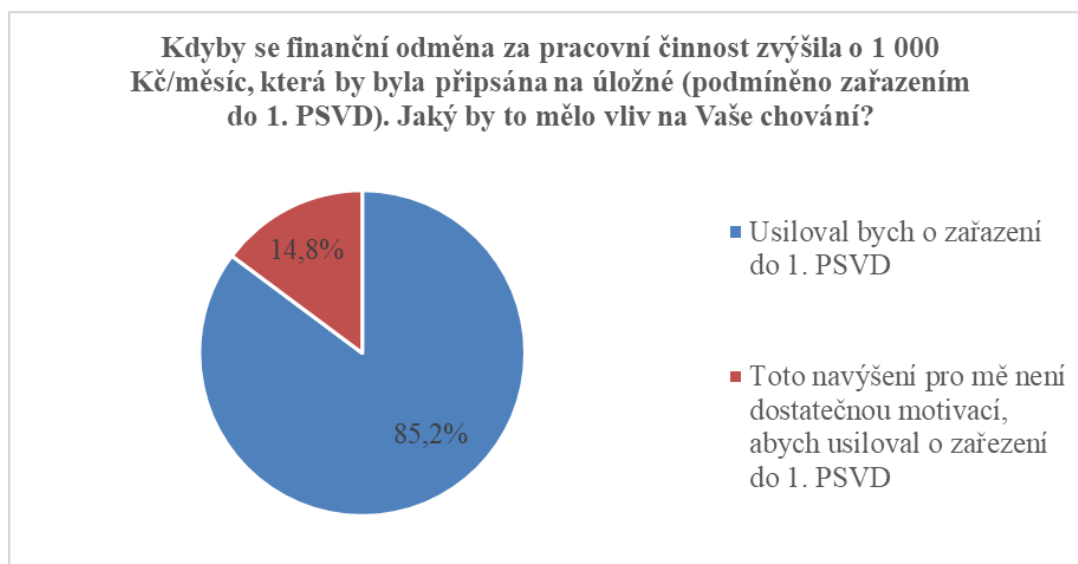
Tabulka 34: Otázka č. 8 – zaměstnaný odsouzený

Kdyby se finanční odměna za pracovní činnost zvýšila o 1000 Kč/měsíc, která by byla připsána na úložné (podmíněno zařazením do 1. PSVD). Jaký by to mělo vliv na Vaše chování?	Počet odpovědí	Podíl v %
Usiloval bych o zařazení do 1. PSVD	92	85,2
Toto navýšení pro mě není dostatečnou motivací, abych usiloval o zařazení do 1. PSVD	16	14,8
Počet odpovědí celkem	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 8 pro zaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 30.

Obrázek 30: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 8 – zaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Více jak 85 % dotazovaných se vyjádřilo pozitivně k možnosti navýšení finanční odměny pro zaměstnané odsouzené a uvádí, že by to mělo vliv na jejich kázeň a pracovní

docházku. Část respondentů (14,8 %) uvedlo, že toto navýšení, za daných podmínek pro ně není dostatečnou motivací ke zvýšení úsilí o zařazení do 1. přístupné skupiny vnitřní diference.

Otázka č. 9: Kdyby se za 100% pracovní docházku udělovala jednorázová odměna 500 Kč/měsíc, která by Vám byla připsána na úložné. Jaký by to mělo vliv na Vaši pracovní docházku?

Počet odpovědí na otázku č. 9 je zaznamenán v tabulce č. 35.

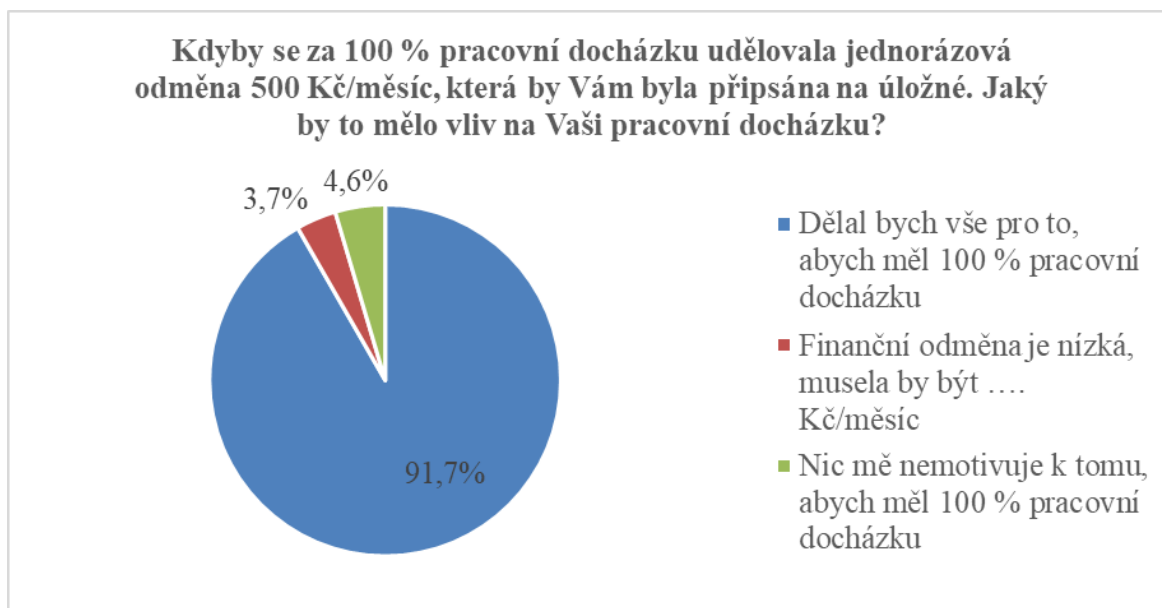
Tabulka 35: Otázka č. 9 – zaměstnaný odsouzený

Kdyby se za 100 % pracovní docházku udělovala jednorázová odměna 500 Kč/měsíc, která by Vám byla připsána na úložné. Jaký by to mělo vliv na Vaši pracovní docházku?	Počet odpovědí	Podíl v %
Dělal bych vše pro to, abych měl 100 % pracovní docházku	99	91,7
Finanční odměna je nízká, musela by být Kč/měsíc	4	3,7
Nic mě nemotivuje k tomu, abych měl 100 % pracovní docházku	5	4,6
Počet odpovědí celkem	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Poměr jednotlivých odpovědí na otázku č. 9 pro zaměstnané odsouzené z věznice Stráž pod Ralskem je graficky znázorněn na obrázku č. 31 na následující straně.

Obrázek 31: Grafické zobrazení odpovědí na otázku č. 9 – zaměstnaný odsouzený

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Více jak 91 % dotazovaných se vyjádřilo pozitivně k možnosti navýšení finanční odměny pro zaměstnané odsouzené a uvádí, že by to mělo vliv na jejich pracovní docházku. Pět dotazovaných uvedlo, že je nic nemotivuje k tomu, aby měli 100% pracovní docházku. Čtyři dotazovaní uvedli, že je navrhovaná odměna příliš nízká. Dva z těchto respondentů uvedli, že by motivující odměna byla 3 000 Kč/měsíc, jeden uvedl částku 2 000 Kč/měsíc a jeden 1 000 Kč/měsíc.

5 Výsledky a diskuse

Cílem diplomové práce je zjistit příčiny nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem a navrhnout opatření, pro zvýšení zaměstnanosti. V této části práce jsou analyzována data získaná prostřednictvím dotazníkového šetření ve věznici Stráž pod Ralskem s cílem získat odpovědi na předem stanovené výzkumné otázky.

V případě komparace odpovědí mezi skupinou nezaměstnaných a zaměstnaných odsouzených byla stanovena hodnota 30%, jako významný rozdíl, který má vliv na zaměstnání odsouzených. V případě souhrnu odpovědí obou výzkumných skupin byl posuzován podíl z celkového počtu odpovědí, která daná odpověď získala.

Výzkumná otázka č. 1 – Je nedostatek vytvořených pracovních míst důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?

Odpověď na tuto otázku je přímo obsažena v odpovědích v dotazníku na otázku č. 1 pro nezaměstnané odsouzené, kteří uvedli, že v míře 23,9 % by pracovali, ale věznice pro ně nemá místo. Dalších 57,9 % nezaměstnaných odsouzených uvedlo, že stále probíhá řízení o jejich pracovním zařazení, což je také překážka na straně věznice. Tento fakt je podpořen ještě zjištěním z provedené analýzy dat získaných z Centrálního indexu vězňených osob, že celých 50,4 % nezaměstnaných odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem by se dalo zaměstnat, kdyby byla dostatečná kapacita střeženého pracoviště. Souhrn odpovědí na toto téma je uveden v tabulce č. 36 na následující straně.

Tabulka 36: Důvod nezařazení na pracoviště – nezaměstnaný odsouzený

Proč nejste nyní ve výkonu trestu odnětí svobody	Počet odpovědí	Podíl v %
Věznice pro mě nemá pracovní místo	29	23,9
Aktuálně probíhá řízení o mém pracovním zařazení (čekám na pracovní zařazení)	70	57,9
Pracoval jsem, ale z důvodu mého kázeňského přestupku jsem byl z pracoviště vyřazen	12	9,9
Nechci pracovat	4	3,3
Nevím, proč nejsem pracovním zařazen	6	5
Počet odpovědí celkem	121	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Ano, nedostatek vytvořených vhodných pracovních míst je jedním z důvodů nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.

Výzkumná otázka č. 2 – Jsou nevytvořené pracovní návyky u osob ve výkonu trestu odnětí svobody důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?

Z komparace zjištěných dat z odpovědí na otázku č. 3 (nezaměstnaní odsouzení) a otázku č. 2 (zaměstnaní odsouzení) bylo zjištěno, že celkem 69,4 % nezaměstnaných odsouzených již byla v běžném životě dlouhodobě zaměstnána. U zaměstnaných odsouzených tento podíl činí 80,6 %, což je o 11,2 % více než u nezaměstnaných odsouzených. Souhrn odpovědí na toto téma je uveden v tabulce č. 37.

Tabulka 37: Pracovní návyky – komparace odpovědí

Byl jste již v běžném životě dlouhodobě oficiálně zaměstnán (soustavně déle než jeden rok)?	Nezaměstnaný odsouzený		Zaměstnaný odsouzený	
	Počet odpovědí	Podíl v %	Počet odpovědí	Podíl v %
ANO	84	69,4	87	80,6
NE	37	30,6	21	19,4
Počet odpovědí celkem	121	100	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Ne, nevytvořené pracovní návyky nejsou jedním z důvodů nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.

Výzkumná otázka č. 3 – Je zadluženost osob ve výkonu trestu odnětí svobody důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?

Z komparace zjištěných dat z odpovědí na otázku č. 4 (nezaměstnaní odsouzení) a otázku č. 3 (zaměstnaní odsouzení) bylo zjištěno, že celkem 86,8 % nezaměstnaných odsouzených čelí exekuci, či má dluhy po splatnosti. U zaměstnaných odsouzených tento podíl činí 90,7 %, což je o 3,9 % více než u nezaměstnaných odsouzených. Souhrn odpovědí na toto téma je uveden v tabulce č. 38.

Tabulka 38: Zadluženost – komparace odpovědí

Je vůči Vám vedena exekuce, či máte dluhy po splatnosti?	Nezaměstnaný odsouzený		Zaměstnaný odsouzený	
	Počet odpovědí	Podíl v %	Počet odpovědí	Podíl v %
ANO	105	86,8	98	90,7
NE	16	13,2	10	9,3
Počet odpovědí celkem	121	100	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Ne, zadluženost osob není jedním z důvodů nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.

Výzkumná otázka č. 4 – Je nevědomí o výši finanční odměny pro zaměstnané osoby ve výkonu trestu odnětí svobody důvodem nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem?

Z komparace zjištěných dat z odpovědí na otázku č. 5 (nezaměstnaní odsouzení) a otázku č. 4 (zaměstnaní odsouzení) bylo zjištěno, že celkem 13,2 % nezaměstnaných odsouzených má povědomí o tom, jak vysoká je finanční odměna pro zaměstnaného odsouzeného. U zaměstnaných odsouzených tento podíl činí 50 %, což je o 36,8 % více než u nezaměstnaných odsouzených. Souhrn odpovědí na toto téma je uveden v tabulce č. 39 na následující straně.

Tabulka 39: Výše finanční odměny – komparace odpovědí

Jaká je aktuální výše finanční odměny pro zaměstnaného odsouzeného?	Nezaměstnaný odsouzený		Zaměstnaný odsouzený	
	Počet odpovědí	Podíl v %	Počet odpovědí	Podíl v %
Správná odpověď	16	13,2	54	50
Špatná odpověď	105	86,8	54	50
Počet odpovědí celkem	121	100	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Ano, nevědomí o výši finanční odměny pro zaměstnané odsouzené je jedním z důvodů nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.

Výzkumná otázka č. 5 – Která odměna za pracovní činnost se těší u odsouzených největší oblibě?

Z vyhodnocení odpovědí na otázku č. 6 (nezaměstnaní odsouzení) a otázku č. 5 (zaměstnaní odsouzení) bylo zjištěno, že celkem 42,4 % odsouzených hodnotí jako nejlepší finanční odměnu, materiální odměnu zvolilo 25,3 % a kázeňskou odměnu 32,3 % dotazovaných. Souhrn odpovědí na toto téma je uveden v tabulce č. 40.

Tabulka 40: Finanční odměna – souhrn odpovědí

Kterou z uvedených odměn za pracovní činnost hodnotíte jako nejlepší?	Nezaměstnaný odsouzený		Zaměstnaný odsouzený		Celkové výsledky	
	Počet odpovědí	Podíl v %	Počet odpovědí	Podíl v %	Celkem odpovědi	Celkem podíl v %
Finanční odměna	59	48,8	38	35,2	97	42,4
Materiální odměna	27	22,3	31	28,7	58	25,3
Kázeňská odměna	35	28,9	39	36,1	74	32,3
Počet odpovědí celkem	121	100	108	100	229	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Nejlepší odměnou za práci jsou pro odsouzené finance.

Výzkumná otázka č. 6 – V čem spatřují odsouzení největší výhodu pracovního zařazení?

Z vyhodnocení odpovědí na otázku č. 7 (nezaměstnaní odsouzení) a otázku č. 6 (zaměstnaní odsouzení) bylo zjištěno, že 43,3 % odsouzených vidí největší výhodu v zaměstnání zpestření doby, kterou musí strávit ve výkonu trestu odnětí svobody. Celkem

28,7 % dotazovaných uvedlo, že největší přínos vidí ve financích, které za pracovní činnost obdrží. Dále 15,2 % kvituje možnost opustit věznici, celkem 9,1 % uvádí jako nejlepší věc na zaměstnání materiální odměnu a 3,1 % je spokojeno pouze s faktem, že je jim umožněno pracovat. Souhrn odpovědí na toto téma je uveden v tabulce č. 41.

Tabulka 41: Největší pozitivum – souhrn odpovědí

Co je na zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody nejlepší?	Nezaměstnaný		Zaměstnaný		Celkové výsledky	
	Počet odpovědí	Podíl v %	Počet odpovědí	Podíl v %	Celkem odpovědi	Celkem podíl v %
Zpestření průběhu výkonu trestu	21	37,5	50	46,3	71	43,3
Finanční odměna	8	14,3	39	36,1	47	28,7
Možnost opustit věznici	14	25	11	10,2	25	15,2
Materiální odměna	10	17,9	5	4,6	15	9,1
Možnost pracovat	3	5,3	3	2,8	6	3,7
Počet odpovědí celkem	56	100	108	100	164	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Největší přínos ze zaměstnání odsouzení spatřují v tom, že si zpestří průběh výkonu trestu odnětí svobody.

Výzkumná otázka č. 7 – Jak vysoká finanční odměna za práci by odsouzené dostatečně motivovala?

Z vyhodnocení odpovědí na otázku č. 8 (nezaměstnaní odsouzení) a otázku č. 7 (zaměstnaní odsouzení) bylo zjištěno, že pro 56,3 % odsouzených je dostatečně motivační finanční odměna za práci vyšší než 10 000 Kč, celkem 28,4 % odsouzených by dostatečně motivovala finanční odměna v rozmezí 7 501 – 10 000 Kč, 12,2 % odsouzených by se spokojilo s finanční odměnou v rozmezí 5 001 Kč – 7 500 Kč a pro 3,1 % dotázaných se jeví jako dostatečně motivační finanční odměna menší jak 5 000 Kč. Souhrn odpovědí na toto téma je uveden v tabulce č. 42 na následující straně.

Tabulka 42: Požadovaná výše finanční odměny - souhrn odpovědí

Jak vysoká finanční odměna za práci by odsouzené dostatečně motivovala?	Nezaměstnaný		Zaměstnaný		Celkové výsledky	
	Počet odpovědí	Podíl v %	Počet odpovědí	Podíl v %	Celkem odpovědi	Celkem podíl v %
0 - 5 000 Kč	6	4,9	1	0,9	7	3,1
5 001 - 7 500 Kč	21	17,4	7	6,5	28	12,2
7 501 - 10 000 Kč	45	37,2	20	18,5	65	28,4
více jak 10 000 Kč	49	40,5	80	74,1	129	56,3
Počet odpovědí celkem	121	100	108	100	229	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Dostatečně motivující výše finanční odměny pro zaměstnané odsouzené je 10 000 Kč a více.

Výzkumná otázka č. 8 – Je pro odsouzené důležité, na jaký druh pracoviště jsou zařazeni?

Z vyhodnocení odpovědí na otázku č. 9 (nezaměstnaní odsouzení) a otázku č. 8 (zaměstnaní odsouzení) bylo zjištěno, že pro 56,8 % z celkového počtu dotazovaných není důležité, na jaké pracoviště budou zařazeni, tito odsouzení chtějí hlavně pracovat. Celkem 28,4 % dotazovaných preferuje zařazení na volné pracoviště mimo věznici, dále 11,4 % zvolilo možnost nestřeženého pracoviště mimo věznici. Možnost střeženého pracoviště oslovila 2,6 % dotazovaných a pouze 0,8 % dotazovaných nechce vůbec pracovat. Souhrn odpovědí na dané téma je uveden v tabulce č. 43 na následující straně.

Tabulka 43: Druh pracoviště – souhrn odpovědí

Jaký druh pracoviště je z Vašeho pohledu nejlepší?	Nezaměstnaný		Zaměstnaný		Celkové výsledky	
	Počet odpovědí	Podíl v %	Počet odpovědí	Podíl v %	Celkem odpovědi	Celkem podíl v %
Střežené pracoviště	4	3,3	2	1,8	6	2,6
Nestřežené pracoviště mimo věznici	18	14,9	8	7,4	26	11,4
Volné pracoviště mimo věznici	32	26,4	33	30,6	65	28,4
Je mi to jedno, hlavně chci pracovat	65	53,7	65	60,2	130	56,8
Raději bych byl nezaměstnaný	2	1,7	0	0	2	0,8
Počet odpovědí celkem	121	100	108	100	229	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Odsouzení chtějí být primárně zaměstnání, charakter střežení daného pracoviště řeší až druhořadně.

Výzkumná otázka č. 9 – Mělo by zvýšení finanční odměny o 1 500 Kč/měsíc vliv na zaměstnávání odsouzených, 100% pracovní docházku a pozitivní průběh výkonu trestu odnětí svobody?

Při hledání odpovědi na tuto otázku byla data vyhodnocena zvlášť pro nezaměstnané odsouzené a zvlášť pro zaměstnané odsouzené, a to z důvodu, že u zaměstnaných odsouzených se tazatel podrobněji zaměřil na řešení problematiky pracovní absence (zejména absence z důvodu akutních zdravotních problémů), a proto zaměstnanému odsouzenému byly položeny v dotazníku dvě otázky na toto téma.

Z vyhodnocení odpovědí na otázku č. 10 (nezaměstnaní odsouzení) vyplynulo, že 85,1 % nezaměstnaných odsouzených by usilovalo o to být zaměstnáno, zároveň mít 100% pracovní docházku a být zařazeno do 1. prostupné skupiny vnitřní diference, na 11,6 % nezaměstnaných odsouzených by toto navýšení nemělo vliv s ohledem na pracovní docházku a plnění kázně. Zbýlých 3,3 % nezaměstnaných odsouzených uvedlo, že i po zvýšení pro ně takto vysoká finanční odměna není dostatečně motivační. Souhrn odpovědí na toto téma je uveden v tabulce č. 44 na následující straně.

Tabulka 44: Podmíněná finanční odměna za práci – nezaměstnaný odsouzený

Kdyby se finanční odměna za pracovní činnost zvýšila o 1500 Kč za měsíc (podmíněno 100 % pracovní docházkou a zařazením do 1. PSVD), jak by to ovlivnilo Váš postoj k zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody?	Počet odpovědí	Podíl v %
Chtěl bych být zaměstnán, snažil bych se nemít v práci absenci, usiloval bych o zařazení do 1. PSVD	103	85,1
Chtěl bych být zaměstnán, ale toto navýšení pro mě není dostatečnou motivací, abych usiloval o zařazení do 1. PSVD a měl 100 % docházku	14	11,6
Nechci být zaměstnán. I po zvýšení by pro mě byla finanční odměna příliš nízká na to, aby mě to motivovalo chodit do zaměstnání.	4	3,3
Počet odpovědí celkem	121	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Z vyhodnocení odpovědí na otázku č. 9 (zaměstnaní odsouzení) vyplynulo, že 85,2 % zaměstnaných by se za odměnu 1 000 Kč/měsíc snažilo být zařazeno do 1. prostupné skupiny vnitřní diferenciaci, pro 14,8 % by toto navýšení finanční odměny za práci nemělo vliv na jejich kázeň během výkonu trestu odnětí svobody. Souhrn odpovědí na toto téma je uveden v tabulce č. 45 na následující straně.

Tabulka 45: Zařazení do 1. PSVD – zaměstnaný odsouzený

Kdyby se finanční odměna za pracovní činnost zvýšila o 1000 Kč/měsíc, která by byla připsána na úložné (podmíněno zařazením do 1. PSVD). Jaký by to mělo vliv na Vaše chování?	Počet odpovědí	Podíl v %
Usiloval bych o zařazení do 1. PSVD	92	85,2
Toto navýšení pro mě není dostatečnou motivací, abych usiloval o zařazení do 1. PSVD	16	14,8
Počet odpovědí celkem	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Z vyhodnocení odpovědí na otázku č. 10 (zaměstnaní odsouzení) vyplynulo, že 91,7 % zaměstnaných by se za odměnu 500 Kč/měsíc snažilo mít 100% pracovní

docházku, pro 3,7 % zaměstnaných odsouzených je tato výše finanční odměny nedostatečná (navrhovali částku: 2 dotazovaní 3 000 Kč/měsíc, 1 dotazovaný 2 000 Kč/měsíc a 1 dotazovaný 1 000 Kč/měsíc). Zbýlých 4,6 % zaměstnaných odsouzených by nic nemotivovalo, aby měli 100% pracovní docházku. Souhrn odpovědí na toto téma je uveden v tabulce č. 46.

Tabulka 46: Pracovní docházka – zaměstnaný odsouzený

Kdyby se za 100 % pracovní docházku udělovala jednorázová odměna 500 Kč/měsíc, která by Vám byla připsána na úložné. Jaký by to mělo vliv na Vaši pracovní docházku?	Počet odpovědí	Podíl v %
Dělal bych vše pro to, abych měl 100 % pracovní docházku	99	91,7
Finanční odměna je nízká, musela by být Kč/měsíc	4	3,7
Nic mě nemotivuje k tomu, abych měl 100 % pracovní docházku	5	4,6
Počet odpovědí celkem	108	100

Zdroj: vlastní zpracování – dotazníkové šetření u odsouzených z věznice Stráž pod Ralskem

Ano, podmíněné zvýšení finanční odměny za pracovní činnost by mělo vliv na pozitivní průběh výkonu trestu odnětí svobody a 100% pracovní docházku.

5.1 Diskuse

Ve své studii Huh Koungh-Mi, zveřejněné v roce 2016 v *Corrections review*, zkoumá postavení vězeňské práce v Jižní Koreji. Toto postavení porovnává s podmínkami na mezinárodní úrovni, především poté s podmínkami ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku. Pro zlepšení podmínek zaměstnávání odsouzených v těchto zemích navrhuje zavedení 8 změn: *"First, the correctional authorities should change the legal status of the prison labor according to job training labor or private consignment contract labor. Second, the environment of prison labor should be improved to the standards of the relevant industries in the community and the country. Third, some of the wages paid to prison laborers must be paid to victims as compensation.*

Fourth, prison labor hours should be limited so that prisoners can participate in other correctional programs. Fifth, prison laborers should be able to form the right to organize and vote on trade unions that are similar to those of ordinary workers.

Sixth, the private industry should not be shrinking due to the prison labor industry. Seventh, the minimum wage should be guaranteed for prison-private consignment work. Eighth, it is necessary to raise the vocational training wage to increase motivation of learning and develop more diverse training education." (58)

V prvním bodě navrhuje legislativní úpravu vězeňské práce v Jižní Koreji dle toho, jestli se jedná o školicí kurz či přímo práci pro soukromý subjekt. V České republice tato právní úprava již existuje. Odsouzení mohou být zařazeni do vzdělávacích programů, terapeutických programů, nebo mohou být pracovně zařazeni.

Za druhé by pracovní prostředí vězňů v Jižní Koreji mělo splňovat stejné standardy jako pracovní prostředí pro běžné zaměstnance. V České republice je tato praxe již zavedena. Odsouzení pracují v prostředí, které musí splňovat hygienické normy, které jsou stejné, jako pro běžného zaměstnance. Odsouzení mají také nárok na veškeré ochranné pracovní pomůcky, jako běžný zaměstnanec.

Za třetí by v Jižní Koreji mělo jít část mzdy, kterou vězeň za práci obdržel, obětem trestných činů. V České republice je opět tato úprava již zavedena, kdy finanční odměna pro zaměstnaného odsouzeného je rozdělena následujícím způsobem: 33 % se použije k úhradě výživného nezaopatřených dětí, 23 % k úhradě nákladů výkonu trestu, 17 % na kapesné, 12 % na srážky prováděné na základě nařízeného výkonu rozhodnutí soudu nebo orgánu státní správy, 11 % na úložné a 4 % se použijí na ostatní srážky.

Za čtvrté by v Jižní Koreji měla být stanovena pracovní doba pro vězně. V České republice je pracovní doba upravena dle zákoníku práce, jako pro běžného zaměstnance.

Jako pátou změnu navrhuje Huh Koung-Mi zavést odborové organizace mezi zaměstnanými vězni v Jižní Koreji. Možnost založení odborů nemají ani zaměstnaní odsouzení v České republice.

Za šesté by se v Jižní Koreji vlivem zaměstnávání vězňů neměla zvýšit nezaměstnanost běžného obyvatelstva. Tento vliv v České republice taktéž není nijak monitorován a ani právně ošetřen.

Za sedmé by v Jižní Koreji měla být zřízena minimální mzda pro zaměstnané vězně. V České republice je právním předpisem stanovena minimální finanční odměna pro zaměstnané odsouzené.

Jako poslední změnu Huh Koung-Mi navrhuje zvýšit mzdy pro vězně navštěvující vzdělávací kurzy v Jižní Koreji. V České republice odsouzení zařazení do vzdělávacích a terapeutických programů mají stanovena prospěchová stipendia.

Z osmi změn, který Huh Koung-Mi navrhuje pro zlepšení podmínek zaměstnávání vězňů v Jižní Koreji jich je v České republice již šest dlouhodobě implementováno. Možnost založení odborů, je z bezpečnostních důvodů zakázáno. Navrhovaná úprava zvýšení finančních odměn za účast ve vzdělávacích programech by zajisté vedla ke zvýšení motivace i u odsouzených v České republice.

V roce 2020 byla v časopise *Corrections - Policy, Practice and Research* publikována studie, která zkoumala, jaký vliv má zaměstnávání odsouzených na recidivu a zaměstnání pachatelů po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody ve státě Minnesota ve Spojených státech amerických. Tato studie pracovala s daty získané od 6 144 odsouzených propuštěných z minnesotských věznic v období 2007 až 2011. Studie má následující závěry: *„Participation in prison labor significantly improved post-prison employment outcomes, but it yielded mixed results for prison misconduct and had little overall impact on recidivism. The best outcomes were observed for those who spent a greater proportion of their overall confinement time working a job in prison. As the percentage of prison time spent working increased, we found significant improvements in prison misconduct, post-prison employment, and several measures of recidivism.“* (59)

Dle této studie má zaměstnávání odsouzených kladný vliv na získání zaměstnání osob po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Naopak nejednoznačné výsledky data vykazovala při posuzování vlivu zaměstnání odsouzených na samotné chování

odsouzených během výkonu trestu odnětí svobody a v případě posuzování vlivu na recidivu odsouzených byl zjištěn vliv tohoto nástroje jako minimální.

U posuzovaných odsouzených byl zjištěn trend, že čím více času během výkonu trestu odnětí svobody tráví v zaměstnání, tím větší vliv to má na jejich žádoucí chování během výkonu trestu, získání zaměstnání po propuštění a v několika případech i na recidivu.

Je patrné, že zařazení zaměstnávání odsouzených do programů zacházení v České republice má oporu ve výsledcích z mezinárodních studií. Vězeňská služba České republiky se snaží díky tomuto programu snížit recidivu odsouzených v České republice. Dle výsledků z provedené studie v Minnesotě, samotné získání pracovních návyků nestačí. Je nutné k odsouzeným přistupovat komplexně, a proto se snaží Vězeňská služba České republiky osobám během výkonu trestu odnětí svobody zvyšovat vzdělání, odbornou kvalifikaci, taktéž řeší oblast finančního a sociálního zázemí. Tímto individuálním a propracovaným postupem se snaží odsouzeným zajistit kvalitní podmínky, aby po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody již nepokračovali v trestné činnosti.

Krivopalova Anna ve svém článku zveřejněném v Bulletin Samara legal institute popisuje problematiku zaměstnávání vězňů v Ruské federaci následovně: *„The problems associated with bringing prisoners to labor are caused by a number of objective reasons, such as the complex legal regulation of the economic activities of penal institutions, the crisis in certain areas of the economy as well as the lack of jobs. Bringing prisoners to labor is an effective way for their re-socialization and remains the leading direction of humanizing the execution of sentences. Labor adaptation provides an opportunity for prisoners who do not have a profession to acquire new labor skills which, in the future, increases their chances of getting a job after release. The creation of more paid jobs is necessary to compensate them for the harm that was caused to the state and citizens while committing criminal acts. In addition, the introduction of prisoners to labor increases the chances of their successful social adaptation. The penal enforcement system has sufficient labor resources, but it cannot independently employ all the prisoners who are subject to labor. The current system of bringing convicts to paid labor requires full self-sufficiency and financial results, and does not provide Federal funding for this state function. The business community can help the state to resolve issues related to the implementation of the right of a person sentenced to imprisonment to paid labor through public and private partnerships. In current conditions, it is the obligation to labor that has a corrective effect*

on prisoners, plays a significant role in supporting the regime of serving a sentence, and implements the social, economic and other goals of labor for those sentenced to imprisonment.“ (60)

Krivapolova Anna hlavní výhody zaměstnávání vězňů v Ruské federaci spatřuje v: kladném vlivu na resocializaci a následnou sociální adaptaci; možnosti získat finanční prostředky na náhradu škody poškozeným, která vznikla při páchání trestné činnosti; celkové humanizaci výkonu trestu; získání nových pracovních zkušeností, které vězňové po propuštění mohou uplatnit na trhu práce.

Dále uvádí, že vězeňský systém v Ruské federaci disponuje dostatečnými pracovními silami, ale jejich využití na pracovních trzích je přímo ovlivněno nedostatkem vhodných pracovních míst, či krizemi v různých oblastech národního hospodářství. Taktéž poukazuje na složitou právní úpravu ekonomických aktivit institucí zajišťujících výkon trestu na území Ruské federace. Zaměstnávání vězňů je závislé na schopnostech dané instituce. Není nijak financováno z federálních zdrojů a vzniká partnerstvím mezi soukromým a veřejným sektorem.

V České republice je zaměstnávání odsouzených také v gesci samotných věznic. Jednotlivé organizační jednotky samy svou činností zajišťují pracovní pozice pro vězněné osoby a především záleží na lidském a sociálním kapitálu zaměstnanců dané organizační jednotky, jak jsou schopni navázat spolupráci se soukromým sektorem a zajistit dostatečný počet pracovních míst pro odsouzené. Právní úprava v České republice pro tuto oblast právního vztahu je jasně definována a podporuje zaměstnávání odsouzených.

Vězeňská služba České republiky taktéž spatřuje kladný vliv zaměstnávání odsouzených na resocializaci a následném uplatnění na pracovním trhu. Finanční odměny, které zaměstnaní odsouzení obdrží, jsou taktéž využívány mimo jiné na odškodnění obětí spáchaných trestných činů.

6 Závěr

Cílem diplomové práce bylo analyzovat nezaměstnanost odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem, identifikovat hlavní příčiny jejich nezaměstnanosti a navrhnout opatření pro zlepšení podmínek pro zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody.

Prostřednictvím dotazníkového šetření bylo zjištěno, že odsouzení nejsou zaměstnání z procesních důvodů spojených se zařazením odsouzených na pracoviště a z důvodu nedostatku vytvořených vhodných pracovních pozic.

Dále bylo zjištěno, že na zaměstnávání odsouzených nemá vliv zadluženost odsouzených a ani nevytvořené pracovní návyky. Většina odsouzených z běžného života má tyto návyky vytvořené a proti většině odsouzených je vedena exekuce, či mají dluhy po splatnosti, a to bez rozdílu, zda jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnání, či nikoliv. Pro odsouzené též není důležité, jak je pracoviště střeženo, chtějí být hlavně zaměstnání.

Z poskytovaných odměn, které mají odsouzení za pracovní činnost možnost obdržet, jsou pro ně největší odměnou finance. O samotné výši finanční odměny je všeobecně mezi odsouzenými nízké povědomí. Dostatečně motivující výši finanční odměny by si odsouzení představovali 10 000 Kč a vyšší, ačkoliv skutečná výše finanční odměny je v řádech tisíců nižší. Dle slov odsouzených, pro ně zaměstnání během výkonu trestu odnětí svobody znamená hlavně zpestření a kontakt s běžným světem.

Procento nezaměstnaných odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem by výrazně snížilo navýšení kapacity na vnitřním střeženém pracovišti, či zřízení nového střeženého pracoviště vně současného objektu, kde by mohli být zaměstnání odsouzení, kteří z bezpečnostních důvodů nemohou vykonávat pracovní činnost mimo střežený prostor. Tato změna v nabídce pracovních míst by měla vliv i na procesní úkony, které jsou k zařazení odsouzeného na pracoviště nutné. Již by se tak důkladně nemusel posuzovat bezpečnostní profil uchazeče o zaměstnání.

Odsouzení mají všeobecně nízké povědomí o benefitech, které jim z pracovní činnosti plynou. Bylo by vhodné je s těmito výhodami seznámit a tím u nich zvednout motivaci k pracovní činnosti. Dalo by se tak realizovat v rámci vstupních pohovorů na nástupních oddílech věznice. Také by tyto informace mohly být v písemné a grafické

formě vyvěšené na volně přístupných místech, jako jsou chodby oddílů, centrální jídelna pro odsouzené, či prostory určené k realizaci programů zacházení.

Velkou motivací k pracovní činnosti odsouzených jsou finanční odměny. Odsouzení nejsou spokojeni s její aktuální výší a tím je tato motivace výrazně snížena. Prostor ke zvýšení hladiny finanční odměny určitě existuje. Jak vyplynulo z komparace ekonomického přínosu zúčastněných stran, tak nejvyšší finanční přínos ze zaměstnávání odsouzených plyne zaměstnavatelům. Zde tedy existuje prostor pro zvýšení celkové hladiny finanční odměny na úkor zisku soukromých subjektů. Dále by se při zachování celkové hladiny finanční odměny zvýšení dalo realizovat z prostředků státu, a to podmíněnými dodatečnými finančními odměnami. Za zařazení do 1. přístupné skupiny vnitřní diference by zaměstnaný odsouzený obdržel odměnu 1 000 Kč/měsíc, a to formou odpuštění hrazení nákladů výkonu trestu odnětí svobody. Další dodatečnou finanční odměnu ve výši 500 Kč/měsíc by zaměstnaný odsouzený obdržel za 100% pracovní docházku. Tato částka by byla hrazená ze zisku střediska hospodářské činnosti. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že zřízení těchto odměn by mělo pozitivní vliv na průběh výkonu trestu odnětí svobody a docházku na pracoviště. Díky snížení absence odsouzených na pracovišti, by se věznice stala stabilnějším partnerem pro soukromé subjekty, které odsouzené zaměstnávají.

Analýzou dat z Centrálního indexu vězněných osob ve věznici Stráž pod Ralskem bylo potvrzeno, že hlavní příčinou nezaměstnanosti je nedostatečná kapacita pracovních míst na střežených pracovištích, kde by mohli být zaměstnáni odsouzení, jejichž charakteristika vykazuje určité bezpečnostní riziko pro společnost. Další příčinou jsou procesní úkony spojené se zařazením odsouzených na pracoviště.

Část odsouzených nelze zařadit ani po případném vylepšení pracovních podmínek, jelikož již v minulosti pracovního zařazení zneužili ke spáchání kázeňského přestupku nebo trestného činu. Další kategorií odsouzených, které nelze zaměstnat, jsou osoby se zdravotním, či duševním omezením. Taktéž se nezaměstnávají odsouzení s brzkým termínem koncem výkonu trestu odnětí v den posuzování o zařazení odsouzeného na pracoviště.

Z teoretické části vyplývá, že výkon trestu odnětí svobody nařizuje pravomocným rozsudkem soud a zajišťuje ho v České republice Vězeňská služba České republiky. Zaměstnání během výkonu trestu odnětí svobody je jedním z programů zacházení, díky nimž se snaží Vězeňská služba České republiky resocializovat osoby ve výkonu trestu

odnětí svobody. Dle typu střežení existují čtyři typy pracovišť: střežené pracoviště, nestřežené pracoviště mimo věznici, pracoviště s volným pohybem mimo věznici a pracoviště s volným pohybem uvnitř věznice. Na tyto pracoviště se odsouzení zařazují dle toho, jakou mají bezpečnostní charakteristiku.

Výše finanční odměny pro pracujícího odsouzeného je vázána na výši minimální mzdy, která je v daném období platná na území České republiky. Zaměstnavatelem může být věznice, jiný orgán veřejné správy či soukromý subjekt. Věznice může odsouzené zaměstnávat buď přímo pro zajištění chodu organizace, nebo prostřednictvím provozovny střediska hospodářské činnosti. Středisko hospodářské činnosti funguje jako běžná obchodní společnost (nabízí výrobky, či služby) a jejím smyslem je generovat zisk. Zaměstnaný odsouzený nemá nárok na dovolenou, volno s náhradou mzdy a v případě překážky na straně zaměstnavatele odsouzený nemá nárok na žádné náhrady.

7 Seznam použitých zdrojů

- (1) ŠEDIVÝ, Zdeněk F. *Uranový gulag: Jáchymovské peklo*. Brno: MOBA, 2003. ISBN 80-243-1164-x.
- (2) MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce vězeňství do roku 2025*. [online]. Poslední revize: 2016. [cit: 20. 4. 2020]. Dostupné z: <<https://www.justice.cz/documents/12681/762277/Koncepce-vezenstvi.pdf/21e4adce-3e8b-48de-b2e4-2cca9d63475b>>.
- (3) ČESKO. *Zákon č. 555/1992 Sb., ze dne 17. listopadu 1992, o Vězeňské a justiční strážci České republiky*. [online]. [cit: 20. 4. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=555/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (4) VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Organizační jednotky*. [online]. Poslední revize: 2020. [cit: 20. 4. 2020]. Dostupné z: <<https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/>>.
- (5) BÁRTÍK, František. *Tábor Vojna: ve světle vzpomínek bývalých vězňů*. Praha: Vyšehrad, 2008. Moderní dějiny (Vyšehrad). ISBN 978-80-7021-938-6.
- (6) ČESKO. *Zákon č. 141/1961 Sb., ze dne 9. prosince 1961, o trestním řízení soudním*. [online]. [cit: 20. 4. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=141/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (7) RATH, David. *Novinky.cz. Text projevu poslance Davida Ratha ve Sněmovně*. [online]. Poslední revize: 5. 6 2012. [cit: 1. 6. 2020]. Praha: Borgis, a. s. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/specialy/dokumenty/269622-dokument-text-projevu-poslance-davida-ratha-ve-snemovne.html>>.
- (8) ČESKO. *Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., ze dne 3. června 1994, kterou se vydává řád výkonu vazby*. [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=109/1994&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

- (9) ČESKO. *Zákon č. 293/1993 Sb., ze dne 10. prosince 1993, o výkonu vazby.* [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=293/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (10) ČESKO. *Zákon č. 129/2008 Sb., ze dne 16. dubna 2008, o výkonu zabezpečovací detence.* [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=129/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (11) MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. *Narižení ministra spravedlnosti č. 1/2007, ze dne 30. 1. 2007, kterým se zřizuje škola pro osoby ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody.* [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/wp-content/uploads/sites/41/2017/05/ZL_msp_1_2007_nov_2015.pdf>.
- (12) MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Rozhodnutí č.j. 3771/0721, ze dne 12. 2. 2007.* [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/wp-content/uploads/sites/41/2017/05/Rozhodnuti_msmt.pdf>.
- (13) VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Akademie VS ČR.* [online]. Poslední revize: 2020. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <<https://www.vscr.cz/akademie-vs-cr/>>.
- (14) ČESKO. *Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 9. února 2009, trestní zákoník.* [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (15) ČESKO. *Zákon č. 169/1999 Sb., ze dne 3. srpna 1999, o výkonu trestu odnětí svobody.* [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=169/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (16) ČESKO. *Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., ze dne 30. prosince 1999, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.* [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=345/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

- (17) VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Rychlá fakta*. [online]. Poslední revize: 20. 4. 2020. [cit: 24. 4. 2020]. Dostupné z: <<https://www.vscr.cz/informacni-servis/rychla-fakta/>>.
- (18) DOHNAL, Petr. Vězeňská služba České republiky. *Narřízení generálního ředitele č. 45/2015 o výběru a zařazování odsouzených, obviněných a chovanců na pracoviště*. [interní předpis].
- (19) VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Ve věznici bylo slavnostně podepsáno memorandum o spolupráci mezi VS ČR a Českou poštou*. [online]. Poslední revize: 10. 10. 2019. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <<https://www.vscr.cz/veznice-straz-pod-ralskem/novinky/ve-veznici-bylo-slavnostne-podepsano-memorandum-o-spolupraci-mezi-vs-cr-a-ceskou-postou/>>.
- (20) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS - Metodika*. [online]. Poslední revize: 17. 10 2020. [cit: 10. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zam_vsps>.
- (21) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Nové ukazatele nezaměstnanosti*. [online]. Poslední revize: 17. 10 2020. [cit: 10. 11. 2020]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/fd002a259d>>.
- (22) MANKIW, N. Gregory. *Macroeconomics*. 6th ed. New York: Worth Publishers, 2007. ISBN 978-0-7167-6213-3.
- (23) SLEZÁK, Petr. Vězeňská služba České republiky. *Metodický list ředitele odboru ekonomického č. 20/2009, kterým se stanoví postup vedení přehledu o pracovním zařazení obviněných, odsouzených a chovanců ústavu zabezpečovací detence, překážkách v práci a tvorbě pracovních odměn a statistických údajů o zaměstnanosti v programové aplikaci Vězeňského informačního systému, modul Zaměstnávání*. [interní předpis].
- (24) VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistická ročenka vězeňské služby České republiky za rok 2019*. [online]. Poslední revize: 5/2020. [cit: 1. 6. 2020]. Dostupné z: <<https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2020/05/Statistick%C3%A1-ro%C4%8Denka-V%C4%9Bze%C5%88sk%C3%A9-slu%C5%BEby-%C4%8Cesk%C3%A9-republiky-za-rok-2019.pdf>>.
- (25) EICHENGREEN, Barry. *The European economy since 1945*. New Jersey: Princeton University Press, 2007. ISBN 978-0-691-13848-0.

- (26) HLADÍK Ondřej, STEINOVÁ Šárka. 2012. *Justiční statky: vězni a zemědělství*. Praha: Národní zemědělské muzeum, 2012. ISBN 978-80-74-65-020-8.
- (27) CHARVÁTOVÁ, Kateřina. Českolipský deník. *Vězni ve Stráži se nově starají o včely*. [online]. Poslední revize: 29. 7 2016. [cit: 10. 6. 2020]. Praha: Vltava Labe media a. s. Dostupné z: <https://ceskolipsky.denik.cz/zpravy_region/vezni-ve-strazi-se-nove-staraji-o-vcely-20160729.html>.
- (28) DOHNAL, Petr. Vězeňská služba České republiky. *Narizení generálního ředitele č. 1/2019 o výrobě a službách ve Vězeňské službě České republiky*. [interní předpis].
- (29) DOHNAL, Petr. Vězeňská služba České republiky. *Pokyn generálního ředitele č. 2/2019, kterým se stanoví postup při přiznání a výplatě prospěchových stipendií dle Stipendijního řádu Středního odborného učiliště*. [interní předpis].
- (30) VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terapeutický program TP 21 pro mladistvé odsouzené*. [online]. Poslední revize: 21. 12. 2018. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-vsehrdy/novinky/terapeuticky-program-tp-21-pro-mladistve-odsouzene/>>.
- (31) ČESKO. *Narizení vlády č. 361/2017 Sb., ze dne 7. listopadu 2017, o výši a podmínkách odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí svobody*. [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=361/2017&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (32) ČESKO. *Zákon č. 586/1992 Sb., ze dne 18. prosince 1992, o daních z příjmu*. [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=586/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (33) ČESKO. *Zákon č. 589/1992 Sb., ze dne 17. prosince 1992, o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti*. [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=589/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (34) ČESKO. *Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb., ze dne 28. ledna 2000, o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů*. [online].

- [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=10/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (35) BLAHNÍK, Ladislav. Věznice Stráž pod Ralskem. *Nariadení ředitele věznice Stráž pod Ralskem č. 5/2020, kterým se vydává vnitřní řád pro odsouzené ve věznici Stráž pod Ralskem*. [interní předpis].
- (36) DOHNAL, Petr. Vězeňská služba České republiky. *Nariadení generálního ředitele č. 14/2018 postup při rozúčtování odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány*. [interní předpis].
- (37) ČESKO. *Zákon č. 262/2006 Sb., ze dne 7. června 2006, zákoník práce*. [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=262/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (38) ČESKO. *Zákon č. 187/2006 Sb., ze dne 12. května 2006, o nemocenském pojištění*. [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=262/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (39) MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Přehled o vývoji částek minimální mzdy*. [online]. Poslední revize: 20. 12 2019. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <<https://www.mpsv.cz/prehled-o-vyvoji-castek-minimalni-mzdy>>.
- (40) ČESKO. *Nariadení vlády č. 567/2006 Sb., ze dne 22. prosince 2006, o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí*. [online]. [cit: 10. 6. 2020]. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=567/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
- (41) VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Věznice Stráž pod Ralskem – základní informace*. [online]. Poslední revize: 2020. [cit: 15. 9. 2020]. Dostupné z: <<https://www.vscr.cz/veznice-straz-pod-ralskem/o-nas/zakladni-informace/>>.
- (42) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Kronika útvaru sboru nápravné výchovy Československé republiky Stráž pod Ralskem*. [interní dokument].
- (43) POKORNÝ, Petr. *Liberecký deník. Věznice Stráž pod Ralskem láká nové zaměstnance na peníze a jistoty*. [online]. Poslední revize: 22. 6 2019. [cit: 15. 9.

- 2020]. Praha: Vltava Labe media a. s. Dostupné z: <<https://liberecky.denik.cz/z-regionu/veznice-straz-pod-ralskem-laka-nove-zamestnance-na-penize-a-jistoty-20190622.html>>.
- (44) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let.* [online]. Poslední revize: 17. 10 2020. [cit: 10. 11. 2020]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-C&pvo=ZAM01-C&u=v413__VUZEMI__97__19>.
- (45) VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Aktuální počty zaměstnaných vězňů. Přehled zaměstnanosti v letech 2011 – 2019.* [online]. Poslední revize: 11/2020. [cit: 10. 12. 2020]. Dostupné z: <<https://www.vscr.cz/informacni-servis/rychla-fakta/aktualni-pocty-zamestnanych-veznu/>>.
- (46) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Rozbor zaměstnávání odsouzených, vyhodnocení smluvních vztahů a perspektivy na rok 2011.* [interní dokument].
- (47) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Rozbor zaměstnávání odsouzených, vyhodnocení smluvních vztahů a perspektivy na rok 2012.* [interní dokument].
- (48) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Rozbor zaměstnávání odsouzených, vyhodnocení smluvních vztahů a perspektivy na rok 2013.* [interní dokument].
- (49) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Rozbor zaměstnávání odsouzených, vyhodnocení smluvních vztahů a perspektivy na rok 2014.* [interní dokument].
- (50) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Rozbor zaměstnávání odsouzených, vyhodnocení smluvních vztahů a perspektivy na rok 2015.* [interní dokument].
- (51) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Rozbor zaměstnávání odsouzených, vyhodnocení smluvních vztahů a perspektivy na rok 2016.* [interní dokument].
- (52) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Rozbor zaměstnávání odsouzených, vyhodnocení smluvních vztahů a perspektivy na rok 2017.* [interní dokument].
- (53) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Rozbor zaměstnávání odsouzených, vyhodnocení smluvních vztahů a perspektivy na rok 2018.* [interní dokument].
- (54) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Rozbor zaměstnávání odsouzených, vyhodnocení smluvních vztahů a perspektivy na rok 2019.* [interní dokument].
- (55) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Katalog pracovišť odsouzených věznic Stráž pod Ralskem.* [interní dokument].

- (56) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Centrální index vězněných osob ve věznici Stráž pod Ralskem*. [interní dokument].
- (57) VĚZNICE STRÁŽ POD RALSKEM. *Přehledy pracovišť ve věznici Stráž pod Ralskem – listopad 2020*. [interní dokument].
- (58) KOUNG-MI, Huh. Correction Review. *A study on the Issue of Prison Labor in Correctional Facilities*. [online]. Poslední revize: 2016. [cit: 31. 1. 2021]. Soul: Korean Society for Correstions Service, 2016. DOI: 10.14819/krscs.2016.26.4.6.141.
- (59) DUWE Grant, McNEELEY Susan. Corrections - Policy, Practice and Research. *The Effects of Prison Labor on Institutional Misconduct, Postprison Employment, and Recidivism*. [online]. Poslední revize: 20. 12. 2020. [cit: 31. 1. 2021] Abingdon: Taylor and Francis online, 2020. DOI: 10.1080/23774657.2017.1416317.
- (60) KRIVOPALOVA, Anna Andrevna. Bulletin Samara legal institute. *Problems of labour prisoners deprived of liberty*. [online]. Poslední revize: 2020. [cit: 31. 1. 2021]. Moskva: Scientific electronic library, 2020. DOI: 10.37523/SUI.2020.39.3.005.

8 Seznam příloh

Příloha A – dotazník nezaměstnaný odsouzený.	118
Příloha B – dotazník zaměstnaný odsouzený.....	120
Příloha C – povolení ředitele věznice Stráž pod Ralskem s použitím interních předpisů a provedením výzkumu.....	122

Příloha A – dotazník nezaměstnaný odsouzený

Vážený respondente,

jsem studentem 5. ročníku České zemědělské univerzity v Praze. K úspěšnému zakončení studia je zapotřebí vypracovat diplomovou práci, v mém případě na téma: „Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody“. Součástí této diplomové práce je i dotazníkové šetření, které má za cíl zjistit příčiny nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.

Rád bych Vás touto cestou požádal o vyplnění tohoto dotazníku. Dotazník je **anonymní** a získaná data budou sloužit pouze pro potřeby zpracování výzkumné části diplomové práce.

Předem Vám chci poděkovat za čas, který jste strávil vyplněním tohoto dotazníku.

VISS ppor. Bc. Jan Ondrák, DiS.

Vyberte **JEDNU** odpověď a označte ji křížkem.

1) Jste ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnaný?

ANO – **prosím dále dotazník nevyplňujte**

NE

2) Proč nejste nyní ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnán?

Věznice pro mě nemá pracovní místo

Aktuálně probíhá řízení o mém pracovním zařazení (čekám na pracovní zařazení)

Pracoval jsem, ale z důvodu mého kázeňského přestupku jsem byl z pracoviště vyřazen

Nechci pracovat a to z důvodu:

z finančních důvodů se mi to nevyplatí

nechci, nejsem zvyklý pracovat

jiný důvod, prosím uveďte

Nevím, proč nejsem pracovním zařazen

3) Byl jste již v běžném životě dlouhodobě oficiálně zaměstnán

(soustavně déle než jeden rok)?

ANO

NE

4) Je vůči Vám vedena exekuce, či máte dluhy po splatnosti?

ANO

NE

5) Víte, jaká je aktuální výše finanční odměny pro zaměstnaného odsouzeného?

ANO – uveďte kolik v Kč

NE

6) Kterou z uvedených odměn za pracovní činnost hodnotíte jako nejlepší?

- Finanční odměna
- Materiálová odměna (Káva, tabák apod.)
- Kázeňská odměna (případné udělení volné vycházky, přerušování výkonu trestu odnětí svobody, vhodné k soudnímu řízení o podmíněném propuštění)

7) Byl jste ve výkonu trestu odnětí svobody někdy zaměstnán?

- ANO – co bylo na zaměstnání z Vašeho pohledu nejlepší (uveďte cokoliv max. 5 slov)

.....

- NE

8) Jak vysokou finanční odměnu za práci, byste si ve výkonu trestu odnětí svobody představoval (v hrubém)?

- 0 – 5 000 Kč
- 5 001 – 7 500 Kč
- 7 501 – 10 000 Kč
- více jak 10 000 Kč

9) Na jaký druh pracoviště, byste chtěl být pracovně zařazen?

- Střežené pracoviště
- Nestřežené pracoviště mimo věznici
- Volné pracoviště mimo věznici
- Je mi to jedno, hlavně chci pracovat
- Nechci pracovat

10) Kdyby se finanční odměna za pracovní činnost zvýšila o 1 500 Kč za měsíc (podmíněno 100% pracovní docházkou a zařazením do 1. PSVD), jak by to ovlivnilo váš postoj k zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody?

- Chtěl bych být zaměstnán, snažil bych se nemít v práci absenci, usiloval bych o zařazení do 1. PSVD
- Chtěl bych být zaměstnán, ale toto navýšení pro mě není dostatečnou motivací, abych usiloval o zařazení do 1. PSVD a měl 100 % pracovní docházku
- Nechci být zaměstnán. I po zvýšení by pro mě byla finanční odměna příliš nízká na to, aby mě to motivovalo chodit do zaměstnání.

Příloha B – zaměstnaný odsouzený

Vážený respondente,

Jsem studentem 5. ročníku České zemědělské univerzity v Praze. K úspěšnému zakončení studia je zapotřebí vypracovat diplomovou práci, v mém případě na téma: „Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody“. Součástí této diplomové práce je i dotazníkové šetření, které má za cíl zjistit příčiny nezaměstnanosti odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem.

Rád bych Vás touto cestou požádal o vyplnění tohoto dotazníku.

Dotazník je **anonymní** a získaná data budou sloužit pouze pro potřeby zpracování výzkumné části diplomové práce.

Předem Vám chci poděkovat za čas, který jste strávil vyplněním tohoto dotazníku.

VISS ppor. Bc. Jan Ondrák, DiS.

Vyberte **JEDNU** odpověď a označte ji křížkem.

1) Jste ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnaný?

ANO

NE – **prosím dále dotazník nevyplňujte**

2) Byl jste již v běžném životě dlouhodobě oficiálně zaměstnán

(soustavně déle než jeden rok)?

ANO

NE

3) Je vůči Vám vedena exekuce, či máte dluhy po splatnosti?

ANO

NE

4) Víte, jaká je aktuální výše finanční odměny pro zaměstnaného odsouzeného („hrubého“)?

ANO – uveďte kolik v Kč

NE

6) Kterou z uvedených odměn za pracovní činnost hodnotíte jako nejlepší?

Finanční odměna

Materiálová odměna (Káva, tabák apod.)

Kázeňská odměna (případné udělení volné vycházky, přerušování výkonu trestu odnětí svobody, vhodné k soudnímu řízení o podmíněčném propuštění)

7) Co je na zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody z Vašeho pohledu nejlepší (uveďte cokoliv max. 5 slov)?

.....
...

8) Jak vysokou finanční odměnu za práci, byste si ve výkonu trestu odnětí svobody představoval (v hrubém)?

0 – 5 000 Kč

5 001 – 7 500 Kč

7 501 – 10 000 Kč

více jak 10 000 Kč

9) Jaký druh pracoviště je z Vašeho pohledu nejlepší?

Střežené pracoviště

Nestřežené pracoviště mimo věznic

Volné pracoviště mimo věznic

Je mi to jedno, hlavně chci pracovat

Raději bych byl nezaměstnaný

10) Kdyby se finanční odměna za pracovní činnost zvýšila o 1 000 Kč/měsíc, , která by Vám byla připsána na úložné (podmíněno zařazením do 1. PSVD). Jaký by to mělo vliv na Vaše chování?

Usiloval bych o zařazení do 1. PSVD

Toto navýšení pro mě není dostatečnou motivací, abych usiloval o zařazení do 1. PSVD

11) Kdyby se za 100 % pracovní docházku udělovala jednorázová odměna 400 Kč/měsíc, která by Vám byla připsána na úložné. Jaký by to mělo vliv na Vaši pracovní docházku?

Dělal bych vše pro to, abych měl 100 % pracovní docházku

Finanční odměna je nízká, musela by být Kč/měsíc

Nic mě nemotivuje k tomu, abych měl 100 % pracovní docházku

ppor. Bc. Jan Ondrák, DiS.
Fibichova 443
Stráž pod Ralskem
471 27

Věznice Stráž p. Ralskem pošt. př. 10 PSČ 471 27 (2) dne: - 1 -12- 2020 Č.j.:
--

plk. Mgr. Ladislav Blahník
ředitel věznice Stráž pod Ralskem
Máchova 260
Stráž pod Ralskem
47127

Ve Stráži pod Ralskem dne 1. 12. 2020

Žádost o použití interních předpisů za účelem sepsání diplomové práce a provedení výzkumu mezi odsouzenými ve věznici Stráž pod Ralskem

Vážený pane řediteli,

jsem studentem České zemědělské univerzity v Praze, magisterský studijní program „Veřejná správa a regionální rozvoj“, aktuálně ve 3. semestru.

Jednou z podmínek úspěšného zakončení studia je sepsání a obhajoba diplomové práce. Má práce je vedena na téma „Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody“.

Chtěl bych Vás požádat, zda k sepsání teoretické části diplomové práce mohu použít níže uvedené interní předpisy:

- (1) Nařízení generálního ředitele č. 45/2015 o výběru a zařazování odsouzených, obviněných a chovanců na pracoviště.
- *nepřímá citace, využito k účelu deskripce procesu zařazení odsouzeného na pracoviště*
- (2) Nařízení generálního ředitele č. 14/2018 postup při rozúčtování odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány.
- *nepřímá citace, využito k účelu deskripce procesu rozúčtování finanční odměny pro pracující odsouzené*
- (3) Nařízení generálního ředitele č. 1/2019 o výrobě a službách ve Vězeňské službě České republiky.
- *nepřímá citace, využito k účelu deskripce fungování Střediska hospodářské činnosti*
- (4) Pokyn generálního ředitele č. 2/2019, kterým se stanoví postup při přiznání a výplatě prospěchových stipendií dle Stipendijního řádu Středního odborného učiliště.
- *nepřímá citace, deskripce způsobu motivace studentů Středního odborného učiliště*
- (5) Metodický list ředitele odboru ekonomického č. 20/2009, kterým se stanoví postup vedení přehledu o pracovním zařazení obviněných, odsouzených a chovanců ústavu zabezpečovací detence, překážkách v práci a tvorbě pracovních odměn a statistických údajů o zaměstnanosti v programové aplikaci Vězeňského informačního systému, modul Zaměstnávání.
- *nepřímá citace, deskripce způsobu výpočtu nezaměstnanosti u odsouzených v České republice*

- (6) Nařízení ředitele věznice Stráž pod Ralskem č. 5/2020, kterým se vydává vnitřní řád pro odsouzené ve věznici Stráž pod Ralskem.
- *nepřímá citace, deskripce nákupů věcí osobní potřeby ve vězeňské prodejně*
- (7) Kronika útvaru sboru nápravné výchovy Československé republiky Stráž pod Ralskem.
- *nepřímá citace, představení věznice Stráž pod Ralskem*
- (8) Rozbor zaměstnávání odsouzených, vyhodnocení smluvních vztahů a perspektivy na rok 2011-2019 ve věznici Stráž pod Ralskem.
- *nepřímá citace, analýza vývoje nezaměstnanosti odsouzených v uvedeném období*
- (9) Katalog pracovišť ve věznici Stráž pod Ralskem.
- *nepřímá citace, analýza pracovních míst pro odsouzené*
- (10) Centrální index vězněných osob ve věznici Stráž pod Ralskem.
- *nepřímá citace, analýza příčin nezaměstnanosti u odsouzených. Profil odsouzených (věk, vzdělání, zařazení do PSVD, recidiva, drogy)*

Uvedené interní předpisy budou použity pouze k popisu dané problematiky vždy v souladu s ochranou osobních údajů. Centrální index vězněných osob ve věznici Stráž pod Ralskem bude použit pouze jako zdroj dat. V žádném případě nikde nebudou použita konkrétní jména, data narození, kódy vězněných osob či jiné osobní údaje.

Cílem diplomové práce je zjistit příčiny nezaměstnanosti u odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem a navrhnout případná opatření. Za tímto účelem bych Vás chtěl požádat o možnost realizovat výzkum u odsouzených ve věznici Stráž pod Ralskem, který by byl proveden formou dotazníku (přílohy č. 1 a 2).

Ať už Vaše rozhodnutí bude jakékoliv, děkuji Vám za čas, který jste věnoval zvážení mé žádosti.

S pozdravem ppor. Bc. Jan Ondrák, DiS.

Příloha č. 1 – dotazník pro nezaměstnané odsouzené
Příloha č. 2 – dotazník pro zaměstnané odsouzené

Souhlasím